НАША ПРАВДА

СІЧЕНЬ —
БЕРЕЗЕНЬ

1928

НАША ПРАВДА

ВИДАЄ
КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Рік VIII | Львів, Січень—Березень, 1928 | Ч. 1—3

До всіх партійних організацій і до всіх членів КПЗУ.

Товариші!

Пролетаріят і працюючі маси Західної України переносять в сучасну пору скажений натиск з боку дідичів та буржуазії, яких підтримує фашистівський уряд Польщі. Підставою та джерелом сили цього натиску є частинна стабілізація капіталізму на Зах. Україні та в усій Польщі. Українська буржуазія та чолові кола дрібної буржуазії, що давніще були в опозиції до польського фашизму і в деякій мірі орієнтувалися на революційний рух працюючих мас, тепер переходять на сторону польського фашизму. Це є підставою росту та джерелом згаданого натиску.

В такому положенню треба вимагати від працюючих мас Зах. України і від партії, що керує революційним рухом, особливої активности, з'єднаности та видержаности, особливо тісного звязку з революційним рухом Польщі та Зах. Білорусі і з усім міжнародним революційним рухом. Тверда гарантія побіди пролетарських і селянських мас Зах. України в революційній боротьбі за економічне і національне визволення є виключно в де-далі зростаючому єднанні робітничих та селянських мас Зах. України під проводом Компартії, що злучена нерозривними звязками з Компартією Польщі й Зах. Білорусі, провадить непримирену революційну політику та користується підтримкою Комінтерну і його моральним авторітетом. Втримання та зміцнення з'єднаности й одно-

стайности революційних мас на Зах. Україні та Компартії, що руководить їх рухом, є потрібне в теперішний час особливо ще й тому, що фашистівський уряд Пілсудського, побіч скажених переслідувань робітництва та селян робить рівночасно всі заходи з допомогою поліційної провокації, підкуплення, сіяння розкладу і сварні в ворожому для себе таборі, для зміцнення свойого власного становища в обличчі наростаючого революційного руху.

В таких складних умовинах, що ставлять незвичайно високі вимоги до комуністичного проводу, — колишний провідний гурток ЦК КПЗУ підпав під вплив української буржуазії та дрібноміщанства, що йдуть на згоду з польським фашизмом і ще перед роком почав виявляти безсумнівні змагання до опортунізму і націоналізму. Ці змагання в свойому пізніщому розвиткові *завели його сьогодні в табор справжніх ворогів революційно-визвольної боротьби працюючих мас Зах. України, в табор дійсних агентів польського фашизму*. Ще перед роком цей гурток всупереч програмі партії, що вимагає конфіскати земель дідичів та передачі їх селянству *без викупу* — поставив гасло передачі землі селянам «за поміркованy заплату», і таким чином ясно і недвозначно станув на шляху *пристосування до парцеляційної політики Пілсудського.* З другого боку цей самий гурток підчас минулорічного Пленуму ЦК КПЗУ в квітні місяці заявив свою солідарність *з націоналістичною опозицією в нутрі КПбУ (Шумський і Максимович))*. Ця солідарність в умовах західно-українського життя була особливо небезпечна, бо націоналістична опозиція з КПбУ, — що була відбиткою впливу буржуазних елементів на окремі гурти членів партії—проголосила гасло орієнтації української культури на капіталістичний Захід, протиставляючи його Рад. Москві. Це гасло закликає орієнтуватися на частково стабілізований західно-європейський капіталізм і є в сучасному як «західно-европейська орієнтація» дуже знаменне для дрібнобуржуазних груп, які зірвали з комунізмом (Маслов, Рут Фішер і др.). Воно як таке, в цілому відповідало

настроям тих західно-українських буржуазних кол, які свою давніщу радянську орієнтацію вимінюють на орієнтацію на західно-європейській імперіялізм та польський фашизм. Як раз тому ундівсько-фашистівські кола Зах. України вкупі з контрреволюційною українською еміграцією, що шукає шляхів до буржуазної реставрації на Рад. Україні з допомогою західної буржуазії,—так палко вітали націоналістичну опозицію в рядах КПбУ. Маси членів КПбУ одноголосно відхилили цю опозицію; за це вона найшла собі підтримку бувшого провідного гуртка ЦК КПЗУ.

Націоналістична критика політики КПбУ, що була досі ведена представниками ундівського табору, являлася по суті знаряддям *політичного приготування наступу польського фашизму на Рад. Україну.* Ця критика зустріла підтримку з боку бувшого провідного гурта ЦК КПЗУ, який влаштував виступ посла Козицького в ЦК Сель-Роба і складення резолюції, що є звернена проти національної політики КПбУ і боронить ухил Шумського.

А тимчасом кожен робітник і селянин Зах. України а ще більше кожен комуніст повинен ясно бачити, що польський фашизм готується до наступу на Рад. Україну не лише для знищення влади робітників і селян, — яка будує соціялізм і несе визволення від вікового економічного та національного гніту всьому українському народові — але й для остаточного закріпощення в ярмі робітничих і селянських мас Західної України.

Виконком Комінтерну робив всякі можливі зусилля для того, щоби завернути колишній провідний гурт ЦК КПЗУ з націоналістичної та опортуністичної дороги, яка мусіла неминуче довести його до розриву з Комінтерном і до загибелі. Тому, коли цей гурт прилюдно визнав свої помилки та обіцяв льояльно їх направити, Виконком КІ залишив його дальше вести провідну роботу в партії. Одначе, — як це тепер з усею певністю встановлено — *той гурт признався до своїх помилок виключно «з диплъоматичних» міркуванъ; це признання було в цілому нещире й облудне.*

Колишній керуючий гурт ЦК КПЗУ не робив нічого для вияснення своїх опортуністичних і націоналістичних помилок серед членів партії; за це він звернув всі свої зусилля до боротьби з тими елементами партії, що стояли за Комінтерн, боровся з т. зв. «москвофільством» та скерував огонь буцімто проти давного москвофільства, — а в дійсности проти Радянської Москви.

На VIII-му Пленумі ЦК КПЗУ зарисувалася яскраво неохота кол. провідного гурта ЦК КПЗУ завернути зі шляху опортунізму та націоналізму (непереведення в партії роз'яснюючої кампанії,—дарма, що він до цього зобовязався перед Комінтерном; боротьба з «москвофільством», що потурала розколові Сельробу і зміцнювала в його нутрі впливи українського націоналізму). Все це примусило Комінтерн *ще раз різко засудити політику кол. керуючого гурта ЦК КПЗУ*, зажадати від нього на передодні виборів до сойму вжиття рішучих заходів для створення єдиного фронту українських працюючих мас Зах. України проти УНДО і фашизму та признати за добрі всі ці організаційні заходи, які намітив ЦК КПП на підставі постанов Комінтерну для забезпечення твердої політичної лінії ЦК КПЗУ.

Але кол. провідний гурт ЦК КПЗУ — всупереч вказівкам Виконкому КІ, всупереч всім зусиллям до Виконкому КІ, — приклав усіх зусиль до цього, щоби *в час виборів до Сойму розбити єдиний фронт українських працюючих мас.* Кол. провідний гурт ЦК КПЗУ не звернув уваги на останню осторогу Комінтерну та не відмовився від своїх націоналістичних помилок — мало того: він прийшов до переконання, що нинішний час стабілізації та зміцнення реакції в Польщі і все більшаюча протирадянська орієнтація та визначування політичних настроїв українського міщанства в напрямі до згоди з польським фашизмом є відповідні для цього, щоби *піти по шляху розриву з КПП (тоб-то розриву з революційним рухом Польщі та Зах. Білорусі) і просто неслухати постанов Комінтерну.*

Частина членів КПЗУ, понад голови ЦК КПП — навіть не пробуючи передати свої розходження з ЦК КПП в Комінтерн — скликала нараду своїх однодумців, і назвала її «VIII-ою конференцією КПЗУ». Там принято резолюції, що говорять про організаційне відокремлення від КПП та про ревізію національної політики КПбУ і КПП, яку стільки разів підтвердив Комінтерн. А в документі, адресовану до Комінтерну, цей гурт скинув з свойого обличчя маску облудного признання націоналістичних помилок.

Коли велика більшість місцевих організацій КПЗУ рішуче виступила проти відступників та різко станула в обороні лінії Комінтерну, відступницький гурт членів ЦК КПЗУ всупереч рішучим осторогам Комінтерну приступив до творення на місцях своїх паралельних організацій та разпочав переводити самостійну акцію до виборів на Сойм.

Виконком КІ констатує, що гурт членів ЦК КПЗУ, які в цілому піддалися впливові дрібноміщанського українського націоналізму, станув на шляху розламу КПЗУ і розламу революційного руху працюючих мас ЗУ, — що цей гурт старається розірвати звязок революційного руху ЗУ з революційним рухом в Польщі і Зах. Білорусі. Виконком КІ констатує, що згаданий гурт, відрікаючись признання своїх націоналістичних помилок, слідом за міщанськими угрупованнями ЗУ *виступає проти Рад. України*, яка будує соціялізм та визволяє українські працюючі маси від довговічного національного гніту.

Через всі перечислені вгорі вчинки і в виду вітвертого непослуху вказівкам Комінтерну цей гурт *станув поза Комінтерном*.

Визволення працюючих мас Зах. України з тенет економічного та національного поневолення є можливе лише почерез близьку братерську солідарність з працюючими масами Рад. України і цілого світу. Гурт колишних членів ЦК КПЗУ, виступаючи проти Комінтерну, КПбУ і КПП, намагається завдати удару інтересам революційного руху на Зах. Україні, вступає *обєктивно на шлях зради*

цього руху і перемінюється в звичайне знаряддя української контрреволюції та польського фашизму.

Усі вчинки кол. провідного гурта ЦК КПЗУ за останній час свідчать про те, що розлам партії, розрив з ЦК КПП і з Комінтерном є для його засобами купити собі від польського фашизму легалізацію, заступити соціялдемократію, якої на Зах. Україні не хватає, тоб-то на зразок ППС стати справжною агентурою Пілсудського.

Виконком Комінтерну розкриває колишний провідний гурт ЦК КПЗУ перед усіми членами партії і працюючими масами ЗУ, як протикомінтернівську, по суті протирадянську групу, пятнує її та пропонує зірвати з нею всі звязки і закликає партійні організації і революційні маси Зах. України дати повну і рішучу підтримку Центральному Комітетові КПЗУ, що опертий на переважаючій більшости місцевих організацій партії працює в тісному контакті з ЦК КПП та Комінтерном і під їх керовництвом.

Геть відступників і зрадників!

Хай живе братерська солідарність працюючих мас Західної України, Польщі і Західної Білорусі!

Хай живе Радянська Україна і СРСР!

Хай живе Комуністичний Інтернаціонал!

Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

I.

Остаточні дані про підсумки виборів в цілій Польщі вже є відомі. Ясно, що до них треба підходити з незвичайною обережністю. Ті фальсифікації і шахрайства, що були допущені на виборах особливо на кресах — на Західній Україні та на Західній Білорусі — перейшли всі можливі межі. Нумерки з «єдинкою» сипались у виборчі урни цілими сотнями та тисячами. Перед самими виборами в газетах було надруковано розпорядження одного старости, щоби в його «обводі» було приготовлено дві урни: одну урну пропонував талановитий староста заздалегідь наповнити «єдинками», поклавши туди для виду потрошки инших нумерків, що до другої, заявив він, то хай туди голосують барани.

Не всі старости проявили таку талановитість, щоби забезпечити певні наслідки виборів при повній волі голосування для «баранів», тобто для громадян польської республіки. Значна більшість старостів уживала инших засобів, більш доступних для їх розуміння і для їх звичайних методів адміністрування. В органі ППС «Роботнік» можна було на другий день після виборів прочитати панічну телєграму з Пинська про те, що вибори відбуваються в жахливій обстановці, поліція не підпускає представників політичних партій до виборчих урн й унеможливлює всіляку контролю, селянам роздають «єдинки» і пропонують тутже пускати їх до урни на очах адміністрації.

Через декілька днів той же «Роботнік» вмістив ще більш панічне повідомлення з тої-же нещасливої Пинської округи. «Що це були за вибори? Це ганьба для Польщі. Панове депутати з „єдинки"! Чи у вас буде совість використати мандати, що їх здобуто таким ганебним чином?!»

Засоби кресової адміністрації, що порушили душевну рівновагу навіть у представників ППС, яка тільки засобами адміністративного терору підтримує своє панування в органах проф-

спілок, дали дійсно блискучі наслідки. Десятки, навіть сотні тисяч українських та білоруських селян нібито подали свої голоси за «єдинку». Здивований світ пізнав, що нігде крівава диктатура Пілсудського не користується такою надзвичайною популярністю як серед селянських мас Західної України та Зах. Білорусі! «Карась любить, щоб його жарили в сметані». Українські та білоруські селяни всією масою з великим ентузіязмом і запалом пішли голосувати за списки, на чолі яких стояли старости, воєводи, великі дідичі на зразок Сапіги або Радзівіла. Кажуть, що самі проводирі пілсудчиків у Варшаві були трошки збентежені, коли довідались про розміри своєї перемоги. Вони не чекали, що такими порціями будуть підсипати голоси. Одначе попередня збентеженість тривала не довгий час і змінилась галасливим святкуванням. Ми не говоримо вже про надзвичайний терор напередодні виборів, про масові арешти, про заборону віч, засудження цілими пачками опозиційних депутатів попереднього сойму, про бійки та вбивства.

Звичайно при таких умовах тяжко вимагати від виборів, щоби вони дали відбиток дійсних політичних стосунків у сучасній Польщі навіть у таких рямцях, в яких цього можна взагалі вимагати від парляментських виборів.

У всякому разі ставити в пряму залежність симпатії до уряду від кількости голосів, що їх нібито було подано за єдинку на Зах. Україні та Зах. Білорусі, а частково і в самій Польщі, — зовсім неможливо. Цифри ці значно більш характерні для оцінки роботи фашистівської адміністрації на передодні виборів і за їх часу.

Одначе при всій фальсифікації голосування і при всьому терорі вибори дають підставу для цілої низки політичних висновків, що їх треба негайно зробити.

Перш за все вибори остаточно встановлюють факт *дальшої консолідації великої буржуазії та дідичів довкола уряду Пілсудського*. Політика цього уряду, що підготовляє війну проти СРСР, провадить капіталістичну раціоналізацію, забезпечує дідичам їх землю, відмовляючись остаточно від аграрної реформи, політика безпощадного утиску робітничого клясу і працюючих мас, особливо нацменшостей — ця політика зустрічає все більш організовану підтримку з боку пануючих клясів Польщі.

«Народова демократія», що намагалась протиставляти себе урядови Пілсудського, розбита остаточно. Вона втратила співчуття буржуазних та дрібнобуржуазних мас. Її керовничий штаб дезорганізовано й деморалізовано. Перебіжчики з її лав що дня переходять до табору щасливого переможця. Жорстока боротьба буржуазних клік, що була так характеристична для Польщі до перевороту Пілсудського, що паралізувала все її державне та суспільне життя, починає відходити в минуле. Перед нами вирисовуються риси единого і спільного буржуазно - поміщицького бльоку, що вийшов із боротьби переможцем (якаб і не була дійсна підкладка перемоги), користується підтримкою західно-европейського та американського імперіялізму, що після виборів безумовно посилиться, тримає шлях на посилення експльоатації працюючих верств, на безпощадне розбиття робітниче-селянського руху і на війну з СРСР.

Цей бльок має підтримку з боку досить широких верств середної та дрібної буржуазії, інтелігенції та кулацтва. Про наявність такої підтримки яскраво свідчать наслідки виборів у Варшаві, Кракові, Львові, Познані та Вильні, де скуплено найбільш широкі маси польської середної та дрібної буржуазії. Перемога єдинки на виборах у цих великих містах не підлягає жадному сумніву, хоча без деякої фальсифікації й тут не обійшлося.

А що торкається до *робітничого клясу, маси селянства* й тої частини дрібної буржуазії міст, що по своїм умовам життя наближається до робітничого клясу, то тут ми маємо без сумніву *певне пересунення на ліво*. Про це свідчать не тільки успіхи комуністів, про які мова буде далі, але й успіхи угодових партій, що йшли на вибори під *машкарою опозиції до уряду:* успіхи Визволення, національних меншостей (зокрема німців) а особливо успіхи ППС.

Свої успіхи всі ці партії завдячують зовнішній опозиції до фашистівського уряду, що її народні маси — особливо у відсталій провінції — приняли серіозно. Надзвичайно характерно, що при певних поразках у промислових містах ППС мала успіх у тих округах, де комуністичні й інші антифашистівські лісти було анульовано або де прихильники цих ліст не мали можливости провадити будь яку агітацію, головним чином завдяки поліційним умовам. Ось чому є певні підстави оцінювати успіхи

ППС як ознаки полівіння мас, хоча частина старих пепесівських виборців пішла до «єдинки».

Про це яскраво свідчить кількість голосів, що їх одержала ППС, порівнючи з наслідками минулих виборів в 1922 р.

У Варшаві ППС втратила половину своїх виборців (мала 84 тис., зараз має 42 тис.) на користь комуністів і «єдинки». У Домбровському районі вона також втратила не меньш 20 тисяч голосів, що цілком перейшли до комуністів. Меньш значні втрати понесла ППС на Західній Україні, де її позбавлено всіх трьох колишніх мандатів (Львів, Перемишль, Стрий, при чому у Львові вона втратила біля тисячі голосів, а в Стрию до 7000). Також у Краківському промисловому районі до комуністів перейшла значна частина колишніх пепесівських виборців (за анульований список № 13 голосувало біля 18-ти тисяч). Проте значний успіх мала ППС (у бльоці з німецькими соціялістами) на цей раз у такому великому польському промисловому центрі як Лодзь (зараз 78 тисяч голосів, на минулих 19 тис.). Тут ППС одержала перемогу головним чином за рахунок НПР, що на попередних виборах мала 2 мандати а зараз зовсім зникла. Декілька десятків тисяч голосів одержала ППС на терені бувшого пруського забору, куди комуністи до останного часу майже зовсім не проникали, знов таки за рахунок ендеції та НПР.

У трьох шлеських виборчих округах ППС віддала деяку частину своїх виборців комуністам, проте посилилась на рахунок НПР. Але особливо великий успіх мала ППС у селянських округах «Конгресівки» (бувшої російської Польщі) й Західної Галичини. На ці округи падає головний ріст її голосів.

Всього ППС — згідно відомостям «Роботнік'а» — одержала на виборах 1 400 000 голосів проти 900 000 на попередніх виборах і здобула 20 нових мандатів (при узглядненю втрати низки мандатів у містах і великих промислових центрах: Варшаві, Домброві, Шлеску, Стрию, Львові, Перемишлі ітд.).

Судячи по тону урядової преси кола, близькі до Пілсудського хочуть взяти після виборів курс на розлам ППС і на утворення відкрито фашистівської «робітничої» партії під гаслом співпраці з урядом. Така політика уряду, на зустріч якій готова йти частина верхівки ППС, повинна для нас полегшити завдання від-

риву від ППС тих ще досить чисельних селянських і частково робітничих мас, що приняли в серіоз опозицію ППС до уряду і голосували за неї на виборах.

II.

Як пройшли вибори для комуністів? Вся польська преса без вийнятку говорить про значні успіхи комуністів. Комунізм став найсеріознійшою силою в робітничих районах і пустив коріння по всій Польщі — такий загальний висновок. Цей висновок спирається на цифри навіть після всіх комбінацій, що з цими цифрами було пороблено.

Що говорять ці цифри? Візьмемо перш за все робітничі райони. У Варшаві в 1922 р. за комуністичним списком було подано 26 тис. голосів (1 депутат), зараз 65 тисяч (2 депутати). У Домброві в 1922 р. — 39 тис. (1 деп.) зараз 67 тис. (3 деп.); в Лодзі в 1922 р. — 13 тис., тепер 49 тис. (2 деп.). В Лодзі вдалось зібрати тому велику кількість голосів, не дивлячись на те, що список № 13 було анульовано й прихильники його при шаленому терорі мали дуже слабі можливости попередити широкі верстви робітничих виборців, щоб вони голосували на запасовий список під другим нумером. «Єдинка» та ППС зробили все можливе, щоби запутати робітничих виборців, які співчували комуністам. Поліція розповсюджувала серед робітників літературу, яка була конфіскована в других районах і закликала голосувати за 13, надіючись, що подані в наслідок голоси за 13 окажуться в Лодзі недійсними. А тимчасом ППС в своїх часописах друкувала провокаційні повідомлення, що під нумером запасової лісти в Лодзі будуть виступати троцькісти, а сталінці будуть голосувати за анульований № 13. (У Варшаві одночасно тамошні пепесівці випустили відозву від імени «польської фракції троцькістів» — досить вдало складену, цілком в дусі літератури троцьківської опозиції, яка закликала робітників ні в якому разі не голосувати за «сталінців», що зрадили Жовтневу революцію).

Але всі зусилля провокаторів з ППС і дефензиви, не дивлячись на всю могутність апарату поліції, що знаходився в їх розпорядженні й на весь авторитет троцьківської опозиції, загинули даремно.

Певний успіх мала загальна ліста робітничо - селянської єдности й лівиці ППС в Шлеску, де вона одержала біля 20 тисяч голосів проти 5-ти тисяч на попередніх виборах. Проте треба признати, що в цьому польському Донбасі, в головному центрові камяновугільної та металюргічної промисловости, де маси польських та німецьких робітників глубоко просякнуті отрутою національного шовінізму, наша партія ще далека від того, щоби вести за собою більшість робітництва. Досить сказати, що на виборах біля 70 тисяч голосів одержав бльок ППС з німецькими соціялістами, що крім того багато тисяч польських робітників голосувало тут за одинку, а німецьких робітників за лісту німецьких націоналістів.

Проте надзвичайно цікава велика перемога лівиці ППС, що бльокувалася з «робітничо - селянською єдностю» в Познані (лісту № 13 в Познані було анульовано), цьому гнізді самої найчорнійшої реакції та клерикалізму в цілій Польщі. Ця ліста лівиці ППС зібрала 12 тис. голосів (на декілька тисяч більше офіціяльної ППС) і ледве-ледве на здобула депутатського місця. Щоби оцінити всю вагу цього успіху, треба ще додати, що на минулих виборах 1922 р. ліста комуністів у Познані одержала всього 1600 голосів.

12 тисяч познанських голосів і більш 5-ти тисяч голосів на анульовану лісту ППС—лівиці в Бидгощі—це перший серіозний крок до завойовання робітництва бувшої німецької Польщі, де ще недавно маса населення—до робітників включно—находилась під цілковитим впливом чорносотенного націоналізму та клерикалізму, де революційно-клясовий робітничий рух не має в минулому жадних традицій. Таксамо треба відмітити перший значний успіх на терені бувшої австрійської Польщі в краківському промисловому районі, де анульована ліста 13 одержала біля 18 тис. голосів.

З других округ корінної Польщі значну кількість голосів здобула ліста 13 в варшавському та лодзькому повітах (разом біля 20 тисяч, — в декілька разів більше як на попередніх виборах). В таких важливих робітничих районах, як Блоне (під Варшавою) і Ченстохів, всі робітничі антифашистівські лісти було анульовано. У влоцлавській окрузі з порівняючи слабою промисловістю, але з великою кількістю сільсько-господарського

пролєтаріяту ліста № 13 по офіціяльним відомостям одержала понад 7 тис. голосів. Крім того місцева виборча комісія анулювала ще 20 тис. голосів, з яких також значна кількість безумовно була за 13.

В Західній Галичині деяку кількість голосів переважно серед робітників одержали ще лісти лівиці ППС, що бльокувалась з робітничо - селянською єдністю (Краків — 1700 гол., Новий Санч — 7 тис., Ясло біля 5 тис.).

В Західній Білорусі ліста № 13 залишилась в гродненській окрузі. Там на її, згідно офіціяльним відомостям, голосувало понад 16 тис. Крім того округова комісія визнала недійсними 10 тисяч записок. В наслідок такого геніяльного вчинку фашистівської комісії ліста № 13 в цьому окрузі залишилась без мандату. В місті Білосток анульована ліста № 13 одержала понад 4 тис. голосів. На Західній Україні лісту № 13 було виставлено у львівському й стрийському округах. У львівському вона одержала біля 4 тис. голосів (проти 536 на попередніх виборах). Розламовська ліста Крілика-Калятинського ганебно провалилась, зібравши 106 гол. Цей факт яскраво свідчить, що проводирі цієї групи не мають нічого спільного із західно-українським пролєтаріятом, від імени якого вони так нахабно виступають. У стрийському окрузі (нафтовий район) за анульовану лісту № 13 голосувало понад 6 тис. робітників (майже половина всіх робітників нафтового района) в той час як у 1922 р. тут навіть не було виставлено жадної лісти. Це блискучий успіх!

Крім ліст № 13 і лівиці ППС в ріжних округах Польщі, Західної Білорусі та Західної України було виставлено ще селянські протифашистівські лісти (в Польщі — «Лівиці Хлопської», «Сили Хлопської», на Зах. Україні «Єдність Сельроба», в Білорусі ріжні місцеві лісти). В Польщі майже всі селянські протифашистівські лісти анульовано (із 21 округів залишились вони тільки в 5). В селах за часи виборів встановлено шалений терор.

Але вибори всеж таки показали, що революційні настрої проникають в маси польського селянства. Відкритий бльок уряду Пілсудського з Сапігою та Радзівілом, відмовлення від аграрної реформи, якою крутили голову польському селянству на про-

тязі 10 років, яскраво показали всій свідомій частині цього селянства, чого вона може сподіватися від фашизму.

В любельскій окрузі за лісту хлопської лівиці «Самодопомога» голосувало біля 18 тисяч голосів, що дали один депутатський мандат; в округах конинській і калишській за анульовані селянські лісти було подано 14 й 17 тисяч голосів. В нашому розпорядженню ще на має докладних відомостей з усіх округ. Але й цього досить. Пілсудчикам найновійшої марки: князям Радзівілам тяжко буде спокійно спати в своїх несвижських замках. На зустріч комуністичній хвилі, що йде з міст, з великих промислових центрів, підіймається друга хвиля селянської революції проти поміщиків і проти фашистівської диктатури.

В Західній Білорусі протифашистівські селянські лісти як і лісти робітниче-селянської Єдности було знищено в округах Свенцянській та Лідській. В Свенцянах за анульовану лісту селян і робітників подано біля 14 тисяч голосів, в Ліді понад 70 тисяч. Треба собі тільки уявити тих 70 тисяч білоруських селян, що їхали кільометри і десятки кільометрів до виборчих «обводів» голосувати за анульовані лісти, щоби оцінити все значіння тої грізної демонстрації проти польського фашизму, що відбулася 4 березня в Лідській окрузі.

В Пінській окрузі за протифашистівські лісти голосувало біля 25-ти тис. № 13. В яких умовах проходили взагалі вибори по пінській окрузі, ми вже бачили з наведених вище цитат з пепесівського «Роботніка». Всю глибину одчаю «Роботніка» легко собі уявити, коли тільки пригадати, що в старому соймі ППС мала від пінської округи 3 мандати (вона тоді виступала перед селянами майже під гаслами радянської влади) а на сучасних виборах на її долю по попереднім даним прийшлось щось біля тисячі голосів. Але протести «Роботніка» проти методів провадження виборів по пінській окрузі раптом припинились, коли окружна комісія десь знайшла ще понад 10 тис. пепесівських голосів і дала на їх один мандат. Очевидно «Єдинка» від свого лишку подарила відступного соціял-лякеям Пілсудського.

Проте в округах новогрудській та берестейській, всупереч страшенному терору й підсипці, всупереч тому, що в новогрудській окрузі цілі села не було допущено до голосування, антифашистівські селянські лісти (української Єдности Сельроба й при-

хильників розвязаної білоруської Громади) зібрали по офіціяльним даним 180 тис. голосв і здобули 6 мандатів (в останній момент один мандат в берестейській окрузі було вкрадено шляхом додаткового анульовання 9 тис. голосів). Це добра відповідь білоруських та українських селян на процес Громади! — Менше успіху мали антифашистівські селянські лісти на терені Західної України (за вийнятком українських частин берестейської і пінської округ). Тут зіграли ролю три факти: урядовий терор, розлам Сельроба і вплив угодівських українських партій в звязку з наявністю певної політичної апатії деякої частини селянства. Найбільш шалений терор мав місце на Волині. Яскравий приклад: анульовання всіх опозиційних ліст до ППС, Визволення й Сельроб-правиці включно в ковельській окрузі. Через те (при відповідній підсипці) вийшов блискучий успіх «єдинки», що одержала всі 5 мандатів. Несподіваний успіх мала єдинка в Луцькій і Кременецькій окрузі. Поліція збирала селян, під охороною везла їх до виборчих урн і примушувала голосувати за єдинку.

На волинських виборах особливо відбивався розлам Сельроба. Волинська організація Сельроба находилась в руках тої частини його керовництва, що опинилось в одному таборові з шумськівськими елементами КПЗУ, яких зараз виключено з партії. Роз'яснючої роботи під кличем єдности Сельроба на Волині не вдалось своєчасно провести, завдяки об'єктивним умовам. Через те правиця Сельроба, що фактично схиляється до угоди, могла обманути певну частину революційного волинського селянства своєю протифашистівською і радянською фразеольогією. Вона одержала на Волині біля 60 тисяч голосів. За єдність Сельроба в кремянецькій окрузі голосувало понад 2 тисячі. В округах Луцьк і Ковель лісти Єдности Сельроба було анульовано. Інакше склалось співвідношення сил в кол. Східній Галичині, де була певна можливість з'ясувати селянським масам причини розламу Сельробу в звязку зі зрадою частини колишного керовництва КПЗУ, яке перетворилось в знаряддя польського фашизму. Тут ліста Єдности Сельроба зібрала коло 80 тис. голосів, проти 47 тис. Сельроб-правиці й здобула один мандат.

Колиб Сельроб виступав у Східній Галичині одною лістою, він міг би (навіть при сучасний кількости голосів) здобути що

найменьше ще три мандати (у Самборі, Золочеві й Станиславові). Не підлягає жадному сумніву, що без розламу кількість голосів у Сельробі була би значно більша. — Проте зріст угодових настроїв серед української дрібної буржуазії штовхнув частину керовництва Сельроба разом із частиною бувшого керовництва КПЗУ на шлях зради пролєтарської революції і інтересів національно - революційного руху на Західній Україні. Цей-же зріст угодових настроїв приніс несподіваний успіх бльоку українських радикалів з соціял-демократами, що здобув 11 мандатів. В Західній Білорусі деякий відповідний успіх в свенцянській окрузі мала білоруська хадеція (2 мандати), а в Лідській група Янко Станкевича, що відкололась від Громади (2 мандати). — Цей зріст угодових настроїв треба поставити поруч з деякою політичною апатією частини селянства Західної Білорусі і Західної України, яка дозволила примусити його голосувати за єдинку. Наявність таких настроїв легко зрозуміти при певній стабілізації фашистівської диктатури. Їх треба взяти під увагу. Їх безумовно візьме під увагу фашистівський уряд, бо вони свідчать про деякий зовнішний успіх політики розгрому національно - революційного руху на кресах і підготовки запілля для наступу на Радянські Республіки.

Немає сумніву, що тепер в наслідок виборів, в наслідок консолідації буржуазії й тимчасового розгрому революційного руху на кресах, фашистівський уряд буде провадити цю політику значно сміливіше.

III.

Підводячи підсумки виборів для протифашистівського табору, треба перш за все констатувати *величезний зріст впливу комунізму на робітничий кляс в цілій Польщі*, широке розповсюдження революційної протифашистівської ідеольогії по всій країні не тільки серед робітничих верств, але і серед селянства. Лісти Робітниче - Селянської Єдности й ППС-лівиці в містах здобули около 350 тисяч голосів а разом із антифашистівськими селянськими лістами около 750 тисяч (в 1922 р. за комуністів голосувало 127 тисяч).

У Варшаві, Домброві, Познані й фактично в Лодзі (коли відділити німецьких соціялістів від ППС) комуністи являються найсильнійшою робітничою партією. В цілій низці нових робітничих районів комунізм завоював собі тривкі позиції і має всі шанси на дальший розвиток. Революційна протифашистівська ідеольогія пустила міцні коріння в маси польського селянства. Але одночасно треба констатувати *деякий спад хвилі національно-революційного руху* на Західній Україні і Західній Білорусі, завдяки *відходу частини дрібної буржуазії* і наявности деяких занепадницьких настроїв серед частини селянства, викликаних зміцненням фашистівської диктатури, втратою надій на легке й швидке її повалення. Революційно-національний рух на Західній Україні і Західній Білорусі переживав період надзвичайного підйому в 1923—26 рр. Грунтом для цього підйому являлась хронічна господарча й політична кріза в Польщі, перехід КПП до правильної ленінської політики після 2-го З'їзду й нарешті величезні успіхи Радянської України і Радянської Білорусі в галузі будніництва державности й національної культури особливо після 12-ого З'їзду ВКП.

Під величезним впливом цих грунтовних факторів швидко зростали революційні настрої українських та білоруських мас, їх симпатії до комунізму й радянської влади; дрібно-буржуазні елементи рвали з орієнтацією на польську буржуазну державність, прихильно ставились до радянської орієнтації а деякі навіть оголошували себе комуністами. Зараз ми маємо деякий спад цеї хвилі. В Польщі зміцнилась фашистівська диктатура на грунті часткової економічної та політичної стабілізації. Стало цілком ясно, що подолання цієї диктатури вимагає певного часу й величезних зусиль. Цього було досить, щоби хиткі елементи почали відставати від руху, щоби найбільш відстала частина селянства підпала політичній апатії. На настрій деяких дрібно-буржуазних кол, що котилися за революційною хвилею, має крім того сильний вплив і той факт, що в радянському союзі економічна політика за останній час особливо гостро повернулась проти буржуазних і кулацьких верств. А певну ролю безумовно грали жорстокі репресії з боку польського фашистівського уряду.

На цьому грунті начався відплив, зрада найгірших елементів, навіть з тих, що прикривались комуністичним кольором. Вони

склали цілий фронт ренегатів і зрадників з Громади, Сельробу (в Польщі з НПХ) і навіть з компартії — *фронт від Васильчука до Василькова.*

Цеї відплив разом із частковою апатією мас безумовно відбивався на наслідках виборів на Західній Україні та на Західній Білорусі. Але-ж ті самі наслідки свідчать про те, що не вмерли й не розбиті протифашистівські сили. *Вони консолідуються й неустанно працюють над поваленням фашистівської диктатури.* І коли помимо обставин шаленого терору, масових арештів насильств,—*сотні тисяч селян,* не дивлячись на зраду деяких бувших своїх проводарів, всупереч всім зусиллям ганебного ренегатського бльоку від Василькова до Васильчука голосували за антифашистівські лісти—це значить, *що революційний рух на Західній Україні й Західній Білорусі під гегемонією робітничої кляси і Компартії продовжується, має вірні шанси на перемогу і врешті решт переможе.*

А коли йде мова спеціяльно про революційний рух на Західній Україні, то вибори показали, що цей рух має вже певну пролетарську базу. Спроба зломати цю базу скінчилася ганебним крахом. Що можуть значити сто шість кріликівських голосів в порівнанні з десятитисячною масою, що голосувала за № 13 у Львові і Стрию?

IV.

Які завдання стоять зараз перед партією на другий день після виборів, коли фашизм святкує свою перемогу й готує «батоги і скорпіони» проти робітничого клясу й працюючих мас? Не втішатися нашими перемогами, не піддаватися розчаруванням, напружити зусилля, подвоїти роботу! Ми почали виганяти ППС з робітничих кварталів. Не треба їй давати опамятатись! За Варшавою і Домбровою повинна піти Лодзь, за Познанем Краків, Бидгощ, Поморя. Особливу увагу треба звернути на Шлеськ. Там є величезні верстви пролетаріяту, що їх ще не охопила наша партія, які ще просякнуті отрутою націоналізму. Тільки компартія з'уміє остаточно покласти кінець національній боротьбі польських і німецьких робітників, яку розпалює буржуазія й яку фактично підтримує соціял - демократія. Шлеськ повинен рівнятися Дом-

брові. Шлеськ повинен статись такою-ж фортецею комунізму, якою вже стала Домброва.

Наш ідейний вплив, що зростає щоденно, треба організаційно закріпити. Величезне значіння для цієї роботи мають масові пролетарські організації, в першу чергу профспілки. Поруч з ППС, якої ще остаточно не зломлено, встає нова небезпека перед робітничим рухом Польщі — небезпека відкритої фашизації. Певна частина робітників Варшави та Шлеську голосувала за єдинку. «Стшелєц» не тільки залишається в робітничих районах досить великою організацією, але й зростає далі. Не можна заплющувати очі на те, що небезпека фашизації робітничого руху загрожує не тільки з боку ППС. Вибори у Варшаві показали, що ми ще не досить сильні серед польського пролетаріяту столиці, до якого єдинка йде зі своєю націоналістичною агітацією, на великих підприємствах, з якими звязані нерви економічного життя столиці й цілого краю.

Резолюція 4-того З'їзду вже звернула увагу всієї партії на роботу на селі, особливо серед сільського пролетаріяту.

Декілька десятків тисяч селянських голосів за протифашистівські лісти не тільки на Західній Україні і Західній Білорусі, але й у самій Польщі — в Калиші, Кельцах й др., це поразка фашизму перед цілим світом. І це добрий початок, але тільки величезної роботи, яку партія повинна розгорнути систематично й до якої партія ще як слід не приступала.

На Західній Україні і на Західній Білорусі ми маємо деякий застій революційної хвилі, деяку апатію з боку частини мас, смугу зради.

Групи, що роблять зраду, нездатні у всіх відношеннях. Вони не мають ні сучасного ні майбутнього (як що не лічити перспективи окремих персон влаштуватися в польській дефензиві); який український пролетаріят веде зі собою Васильків? Якось незручно ставити собі таке питання. Мобілізація «всіх комуністичних сил ЗУ» під гаслом виправлення помилок КПбУ й навіть всього КІ зібрала в цілому Львові декілька десятків інтелігентів, якіж завтра розійдуться хто куди: одні підуть до УНДО, другі до польської дефензиви, знайдуться такі, які зрозуміють злочинність своєї зради. Але ціла група не має шансів на дальше існування, бо це тільки фермент розкладу й більш нічого. Як фермент роз-

кладу група Василькова зробила добрий «гешефт» для маршала Пілсудського. В самий мент виборів вона своїм зрадницьким кроком внесла деяку плутанину та дезорієнтацію до протифашистівського табору на Західній Україні.—Але цим вона вичерпала себе до кінця. Ми маємо певний наслідок дезорієнтації в виді розламу Сельроба. І цей наслідок треба як мога скоріше зліквідувати. Це чергове завдання для всього протифашистівського табору на Західній Україні. Але ліквідація розламу вимагає роз'яснюючої роботи в широких масах, яка повинна відкрити внутрішні пружини розламу і безпощадно викрити його виновників. Фашистівська диктатура, звязана тисячю ниток з інтересами кресових дідичів і буржуазії, не зможе вирішити національного питання в Польщі, на Західній Україні та на Західній Білорусі. Вона й далі буде оставатись на місці. — Ті найновіщі пілсудчики вже з пятої бригади (четверта цілком укомплектована), що прибігають тепер з табору ендеків що дня до ніг маршала, навряд чи допоможуть йому в цьому відношенні.

Фашистівська диктатура також не в силі розвязати національного питання, як не в силі вона дати землю селянам або задоволняючу зарплатню робітникам. І ті маси українських та білоруських селян, які голосували 4 березня за угодові партії, дуже наочно і дуже швидко в цьому переконаються. На революційні й комуністичні настрої робітничих і селянських мас в Польщі, Західній Україні й Західній Білорусі, що виявились за часи виборів, фашизм уже відповів шаленими репресіями, вбивствами кращих пролєтарських і селянських борців та переповненням тюрем.

Фашизмові не вдасться тероризувати маси! На зміну вбитих і посаджених за грати йдуть тисячі нових борців. Фашистівська диктатура дійшла до зеніту своїх успіхів. Вже недалеко час, коли вона начне спускатися до провалля, так їй каже засуд історії. Цей засуд буде виконано революційними масами цілої Польщі на чолі з пролєтаріятом, що ним керуватиме компартія. Наша партія КПЗУ з'уміє в цій справі виконати ту частину роботи, що на її покладено.

Н. Л.

ВІД КОМУНІЗМУ В БАГНО ДРІБНОМІЩАНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Колишній провідний гурт КПЗУ вчинив у квітні 1927 року преважку політичну помилку, помилку найважчу, яку міг загалом зробити комуністичний провід в тодішній політичній обстановці.

В порі, коли зазіхання міжнародного імперіялізму неймовірно збільшилися та коли небезпека збройного нападу на СРСР стала реальною загрозою, тобто коли треба було для захисту СРСР мобілізувати всі сили революційного табору, коли слід було прищіпити як найширшим народнім масам симпатії та довіря до Рад. Союзу — тодішний провідний гурт КПЗУ поводився зовсім навпаки: він станув на становищі, яке було солідаризуванням з наступом на національну політику КПбУ і ВКПб, що його вели націоналістичні елементи на Україні. Не дивлячись на це, якими фразами його було прикрито, це становище лило воду на млин міжнародного імперіялізму і його ланцюгової собаки — польського фашизму.

Міжнародний імперіялізм, щоби могти збройно наступати на СРСР, мусить змагати до ослаблення симпатій працюючих мас до Рад. Союзу і до зменшення їх довіря до політики партії Лєніна — ВКПб. Для досягнення цьої мети міжнародня буржуазія й соціял-угодовці силкуються вмовити в працюючі маси, що в СРСР відбудовується капіталізм, що СРСР веде політику «червоного імперіялізму», що народи, які належать до Рад. Союзу, є під гнітом «Москви», то-що.

Ввиду того хто під такий час приєднувався до поглядів Шумського, Хвильового та Максимовича, — що старалися зобразити КПбУ як представника великоруського шовінізму, а тих комуністів, що ведуть на Рад. Україні політику Комінтерну і ВКПб, як «прислужників Москви» — хто пристав до тих, що підтримали західню орієнтацію, тобто орієнтацію на буржуазну Європу, протиставляючи її «Москві» — *той заспівав в один голос з*

ворожим хором петлюрівсько - ундівського табору і перейшов обективно до табору ворогів СРСР і УСРР.

Треба тут підкреслити, що бувша провідна група ЦК КПЗУ заняла це становище мимо того, що представник Комінтерну і КПбУ, а також представники ЦК КПП відраджували товаришам того рода ухилу, представляючи повноту похибок та хибне становище, заняте Шумським та членом ЦК КПЗУ — Максимовичем, з котрим солідаризувалася тодішна група провідників ЦК КПЗУ.

ЦК КПП виступив гостро і рішучо проти бувшої провідної групи ЦК КПЗУ.

В своїй постанові з дн. 21 травня 1927 — ЦК КПП осуджує становище заняте тодішною більшістю ЦК КПЗУ в той спосіб:

> «ЦК КПП осуджує гостро становище представника ЦК КПЗУ на Пленумі КПбУ, де він був проти усунення Шумського з роботи в рамах УСРР, мотивуючи це тим, що усунення Шумського поза межі Радянської України буде водою на млин контрреволюції на Західній Україні. Того рода становище офіціяльного представника ЦК КПЗУ має характер політичної демонстрації проти національної політики ЦК КПбУ і ЦК ВКПб. ЦК КПЗУ не тільки що не виступав проти політичної похибки свойого представника, але навпаки, — здержався від голосування над резолюцією, яку зголосив в тій справі представник Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу. Дальше ЦК КПЗУ солідаризувався зі становищем свойого представника і тимсамим знайшовся в конфлікті з провідною лінією Комінтерну і ВКПб в національному питанню. Ця похибка в теперішний час є дуже небезпечна, бо вона йде на руку урядові Пілсудського і його національній політиці на ЗУ, а також воєнним змовам проти СРСР і УСРР, провадженим під брехливим кличем незалежної України. Факт, що провідна група ЦК КПЗУ стоїть дальше на хибнім становищі, вказує на небезпеку націонал-більшовицького ухилу в КПЗУ. ЦК КПП пятнує становище більшості ЦК КПЗУ як хибне і протикомінтернівське, шкідливе для цілого комуністичного руху на Західній Україні».

Кілька місяців провідна група КПЗУ боронила своєї похибки, поглибляючи її та параліжуючи боротьбу КПЗУ на Західній Україні в обороні СРСР і УСРР.

Аж по кількох місяцях, під напором Комінтерну і однодушного становища 4-го З'їзду КПП — група вицофалася зі свойого хибного становища. В заяві, переданій З'їздови, більшість делегації КПЗУ (меншість ЦК КПЗУ вже на Пленумі ЦК КПП в квітні 1927 заняла становище, згідне з лінією МК і КПП і того становища боронила на 4-му З'їзді КПП), в слідуючий спосіб характеризує свою похибку:

> «ЦК КПЗУ потверджує, що у виступах т. Шумського, члена ЦК КПбУ, найшли вираз відхили націоналістичного характеру, а іменно: а) в неповному та спізненому відграниченню від похибок Хвильового, що був висунув клич сепаратизму від Москви і орієнтації на «психольогічну Європу», в наслідок чого пішов на руку українському націоналізмові, котрий ненавидить співпраці українського пролетаріяту з руським пролетаріятом і бажає капітуляції робітниче-селянської України перед капіталістичною Європою; б) в низці фактів, підкреслених в послідних резолюціях ЦК КПбУ, пр. в твердженню, що в партії панує тип «презренного малороса», що «український комуніст має замало аргументів, з помічю котрих мігби він збити аргументи українських націоналістів» і т. п. Тов. Шумський не тільки що не відказався від своїх похибок, а навпаки, обороняючи їх дальше, обєктивно йшов на руку напорові націоналістичного дрібноміщанства.
>
> ЦК КПЗУ стверджує, що виступ представника ЦК КПЗУ і заступника члена ЦК КПбУ т. Максимовича на пленумі ЦК КПбУ, який висказав сумнів відносно доцільности перенесення Шумського поза межі України, було в суті річи заслонюванням націоналістичних помилок Шумського. ЦК КПЗУ як найгострійше осуджує виступ т. Максимовича і підкреслює, що цей його крок був недопустимий в теперішній поважній ситуації. Створюючи признаки існовання спорів межи КПЗУ а КПбУ на полі національної політики, т. Максимович в свойому ухилові

промостив дорогу українському дрібноміщанському таборові, що бажаючи найти роздвоєння в рядах КПбУ, провадить тепер скажену боротьбу проти УСРР і проти національної політики КПбУ. ЦК КПЗУ підтверджує, що велика політична помилка, зроблена т. Максимовичем, є випливом дрібноміщанських настроїв. Доказом цього може послужити одно місце з заяви т. Максимовича, де сказано, що узглядненння прохання т. Шумського перенести його з України буде сприяти консолідації ундівського табору — так, якби наша партія в боротьбі за правильну лінію в національній політиці мала кермуватися настроями дрібноміщанських мас. ЦК КПЗУ потверджує, що більшість ЦК КПЗУ, солідаризуючися з виступом т. Максимовича і не погоджуючися з резолюцією представника Вик. ККІ., вчинила непростиму політичну похибку, якої джерело лежить в недостаточній чуйності на натиск націоналістичного дрібноміщанства. ЦК КПЗУ вповні зрозумів, що помилка більшості ЦК КПЗУ не тільки що прикривала націоналістичний відхил в КПбУ, але—колиб тревала довше, ослабилаб відпір партії в боротьбі з націоналістичним табором, який злучившися з польським фашизмом, виявляє тепер зростаючу протирадянську активність».

В додатковій заяві, зложеній більшостю делегації КПЗУ читаємо:

«Відносно становища т. Максимовича на пленумі ЦК КПбУ, то як це ми вже зазначили в першій заяві, — розглядаємо його як підтримування націоналістичних ухилів т. Шумського. Вповні згоджуємося з резолюцією ЦК КПбУ, в якій говориться, що т. Максимович «не тільки що не відмежувався і солідаризувався з націоналістичними ухилами внутрі КПбУ в особі т. Шумського, але своїм виступом виказав націоналістичний ухил і перейняв поглядами дрібноміщанства на національне питання». Ми собі вповні вияснили і зрозуміли, що виступ т. Максимовича був обєктивно на руку націоналістичній дрібній буржуазії і підтримав ті одиниці внутрі партії, що є фракційно настроєні до національної політики КПбУ. Подібно як в першій нашій заяві, так і тепер потверджуємо, що

джерелом помилки т. Максимовича є напір дрібної буржуазії. Доказом цього служить слідуюче:

а) доказування т. Максимовича, начеб узглядненння прохання т. Шумського о звільнення його з праці на Україні викличе «дізорієнтацію, а тим самим збільшить хиткими елементами фашизм, УНДО та Пілсудчину». Коли так підходити до справи боротьби з націоналістичними ухилами, то зробимо висновок, що т. Максимович в свойому виступі руководився настроями і поглядами дрібноміщанства.

б) Доказування т. Максимовича, що він, «визнаючи потребу, особливо в теперішному часі, дати рішучий відпір всім нападам націоналістичної контрреволюції на нашу партію й не дати їй можливості використання хочби найменшої розбіжності поглядів в нашому таборі», напружить всі сили, «щоби наклонити КПЗУ до цілковитої і беззастережної згоди з ухвалою пленума ЦК КПбУ».

В той спосіб т. Максимович виказав брак основ, що є властиве дрібноміщанству; бо як звучить лист КПбУ, він вважав для партії можливим згодитися з постановами пленума ЦК КПбУ, не дивлячись на те, що партія по суті з ними не годиться, — а то тому, щоби націоналістичне дрібноміщанство не могло визискати наших основних розбіжностий. Як це вже було сказано в нашій першій постанові, ми в імени ЦК КПЗУ рішучо пятнуємо виступ т. Максимовича і пікреслюємо, що цей виступ є недопустимий і шкідливий так загально, як і в звязку з теперішною політичною ситуацією.

Вказуючи на ухили т. Максимовича по черзі, ЦК КПЗУ заявляє, що не думає в жаден спосіб зменшувати значіння своїх власних помилок. Обороняючи на послідному пленумі ЦК КПЗУ виступ т. Максимовича і підтверджуючи свою солідарність з ним, більшість ЦК КПЗУ ступила рівнож на дорогу націоналістичних ухилів і обєктивно причинилася до скріплення елементів, опозиційно настроєних до національної політики КПбУ так на Радянській Україні, як і на Західній Україні. Годимося вповні

з постановами ЦК КПбУ, що наше становище на пленумі ЦК КПЗУ обєктивно «ідейно піддержало націоналістичні ухили», що найшли місце в рядах КПбУ, що «потверджуючи на словах свою цілковиту ідеольогічну солідарність з усіми постановами ЦК КПбУ, а рівночасно піддержуючи націоналістичні ухили в рядах КПбУ», більшість КПЗУ стала на шляху зазначеного ухилу, опинившись під впливом дрібноміщанства. Отже — як цілком правильно вказує постанова ЦК КПбУ, — становище більшости ЦК КПЗУ мусіло обєктивно причинитися до повстання «одноцілого фронту націоналістичного ухилу в українській національній справі так на Радянській, як і на Західній Україні». ЦК КПЗУ ще раз з цілою рішучістю і відповідальністю заявляє, що перепровадить серед партійних мас кампанію висвітлення ухилів, які вчинила більшість ЦК КПЗУ і піддаючи їх більшовицькій самокритиці, зліквідує всі ухили та вжиє всіх можливих засобів для забеспечення партії перед всякими хитаннями в національному питанню та перед збоченням лінії під впливом дрібноміщанства».

Це був перший крок бувшої провідної групи до зліквідовання своєї помилки. 4-ий З'їзд КПП і українська Комісія Комінтерну, приймаючи до відома заяву, піддали помилку більшости ЦК КПЗУ основній критиці та вимагали від бувшої провідної групи показати на ділі, що вона розуміє вагу свойого кроку й хоче його щиро зліквідувати.

4-ий З'їзд КПП, кромі помилки піддержки Шумського, вказав на ще одну помилку ЦК КПЗУ, — на це, що бувша провідна група КПЗУ йде в хвості дрібноміщанських мас не лише в справі національної політики, а й також в своїй праці на селі.

«Партія не може погодитися на те, щоби покликуючися на бажання мобілізувати маси, ліквідувати фактично більшовицьке гасло «земля для селян без викупу» в користь іншого обрубаного клича в роді «земля по ціні, означеній самими селянами» — говорить постанова З'їзду.

«Такі кличі не тільки що не мобілізують мас, але навпаки — відривають їхню увагу від боротьби з фашистівською диктатурою; так перша, як і друга помилка КПЗУ показують, що КПП має діло з дуже поважними ухилами

опортуністичного толку, які вимагають від партії рішучого їх поборювання».

Врешті 4-ий З'їзд підкреслив, що помилкою був рівнож «надто далеко йдучий автономізм, який провідники КПЗУ приміновали у відношенню до КПП».

Помимо важких помилок 4-ий З'їзд КПП і Комінтерн лишили тих, що доконали помилок, на провідних місцях у КПЗУ, даючи їм змогу ліквідувати і виправити шкоди, пороблені партії.

Постанови 4. З'їзду КПП й Української Комисії Комінтерну замкнули перший етап в розвою кризи проводу КПЗУ. Слідуючим кроком до ліквідації помилок повинен був бути *8-ий Поширений Пленум ЦК КПЗУ*.

Але колишня провідна група, скликаючи його в фракційний спосіб,—так у відношенню до меншости ЦК КПЗУ, як і до ЦК КПП — зробила з його *крок в зад*.

Це виявилося в тому, що замість дати рішучий відпір усім націоналістичним тенденціям і хитанням та в безоглядний спосіб росправитися зі шумськізмом — бувша провідна група старалася затерти та виправдати помилку Шумського, а також і свою власну, що показалося в постановах Плєнума (оголошених пізнійше в поправленому змісті ЦК КПП), а ще в більш яскравий спосіб у виступах товаришів, відповідальних за ті помилки.

Вислідом цього політичного становища були організаційні ухвили бувшої провідної групи. Виступаючи в обороні Максимовича, відкидаючи внесення меншости ЦК КПЗУ на виключення його з ЦК — ця група *спрямувала своє вістря проти меншости ЦК КПЗУ, що від самого початку зайняла була в справі шумськізму правильне становище по думці Комінтерну.*

Ця група проти становища ЦК КПП провела на Плєнумі спеціяльну резолюцію проти так званої фракційної діяльности меншости ЦК КПЗУ; вона не вибрала члена ЦК КПП, що стояв на становищі меншости ЦК КПЗУ, до Політичного Бюра ЦК КПЗУ й відібрала т. т. з меншости ЦК провід найважнійшими справами в партійній роботі.

Завершенням цеї хибної політичної і організаційної лінії — була нова помилка бувшої провідної групи, а іменно: *хибна оцінка розламу в Сельробі, а в наслідок того хибна тактика у відношенню до обох груп Сельроба.* Бувша провідна група ЦК

КПЗУ оцінила розлам в Сельробі як корисне явище, як прояву консолідації Сельроба та взагалі революційного руху на Західній Україні, а бувшу групу «Волі Народа» як групу ворожу до цього руху, якої уступлення очищує цей рух від непотрібного хабазя, в роді Назарука і Васильчука.

Вислідом того становища було це, що не треба прямувати до ліквідації розламу й до злуки оби двох груп, а навпаки, — треба розлам поглибити, а єдність Сельроба реалізувати ліквідуванням та нищенням «Сельроба-Лівиці».

Це становище було цілком протилежне до становища Комінтерну і ЦК КПП, що осудили цей розлам як шкідливе розбиття народно-революційного табору на Західній Україні, а що йде на руку фашистівській політиці.

Визнаючи шкідливість розламу, ЦК КПП вказував, що треба прямувати до ліквідації розламу через : 1. засудження розламового кроку, 2. засудження й поборювання тих помилок і хибних тенденцій в обидвох групах Сельроба, що були причиною цього розламу, 3. тиснення широких мас на верхи обох галузів Сельроба в імені єдности протифашистівського табору на ЗУ. Група провідників КПЗУ не змінила свойого становища, дарма що постанови Комінтерну і ЦК КПП були інші.

Докази, що їх вони виводили на свою оборону, показували, що бувша провідна група в тій справі подібно як в справі шумськізму — *оцінює політичні явища не з точки погляду пролетарської політики, але дивиться на їх очима дрібноміщанських кол.* На пр. найголовніший аргумент бувшої групи провідників КПЗУ був того рода, що на випадок злуки Сельроба зі Сельробом Лівицею—в якого провідників є москвофільська минувшина — УНДО використає цю нагоду і в той спосіб відтягне українські селянські маси від Сельроба.

Місто тягнути маси за собою, щоб вони не йшли по ідеольогії УНДО — колишня група провідників КПЗУ знижує свою політику до уровня мас, що ще находяться під впливами УНДО, і таким чином сама підлягає націоналістичним впливам.

ЦК КПП справив постанови 8-го Пленума так в справі шумськізму, як теж у відношенню до Сельроба й в справах організації, анулюючи рівночасно постанову про т. зв. фракційну працю меншости ЦК КПЗУ.

Політичне Бюро ЦК КПЗУ *заявило свою згоду з тими постановами ЦК КПП*, й взяло на себе обовязок перевести їх в життя.

Постанови ЦК КПП, прийняті ПБ ЦК КПЗУ, замкнули другий період в розвитку крізи провідництва КПЗУ.

Провідна група вдруге визнала свої помилки і вдруге постановила їх ліквідувати.

Комінтерн в цілому підтримав становище ЦК КПП. В своїй постанові — оцінюючи 8-ий Пленум ЦК КПЗУ — він стверджує:

> «По заслуханню комунікату про 8-ий Пленум ЦК КПЗУ Секретаріят Екзекутиви КІ потверджує, що провідна група ЦК КПЗУ не зрозуміла значіння резолюції Комінтерну та не виявила достаточно щирого бажання провадити цю ухвалу в життя».

Відносно становища бувшої провідної групи до Сельроба, в резолюції Комінтерну сказано:

> Політ. Секр. Вик. ККІ підтверджує, що лінія провідної групи ЦК КПЗУ відносно Сельроба не є випадкова: вона є цілковито звязана з хибною лінією в національній справі, що була вже засуджена в постановах Комінтерну».

Організаційну політику провідної групи ЦК КПЗУ Комінтерн теж засудив в цілому:

> «Ціла низка організаційних заряджень послідного Пленума на полі переорганізовання апарату ЦК КПЗУ, як теж залишення т. Максимовича в складі ЦК й оставлення дійсного провідництва в Політбюрі т. Василькову вказує не тільки на брак хотіння здійснити резолюції Комінтерну в життя, навпаки, — це свідчить о прямуванню до виминення цьої резолюції і до оставлення по суті давної лінії».

І хоч як гостро осудив Комінтерн діяльність бувшої групи — це було по 4-му З'їзді КПП і по резолюціях Української Комісії — Комінтерн разом з ЦК КПП робить послідню спробу уможливити бувшій групі провідників КПЗУ поворот на правильну більшовицьку лінію:

> «Політ. Секр. Вик. ККІ вважає за можливе зробити послідню спробу залишити т. т. Василькова і Турянського в ЦК КПЗУ, але вважає за конечне, щоби ЦК КПП звернув більшу увагу на діяльність ЦК КПЗУ».

Одначе колишня провідна група не використала цеї нагоди для зліквідування своїх помилок; она вважала свої запевнення і зобовязання перед Комінтерном, КПП і КПЗУ тільки за маневр, що давав їй змогу залишитися при кермі КПЗУ в цілях зреалізування власної, націоналістичної і опортуністичної лінії.

В декілька тижнів пізніше, по постановах ЦК КПП, бувша провідна група не тільки що *не сповняла принятих на себе постанов, а навпаки — провадила на практиці політику цілком противлежну тим постановам.*

Ця група, місто ліквідувати розлам в Сельробі — цей розлам поглиблювала та загострювала.

Всупереч постановам Комінтерна, які вказували, що:

> «Найважнійше завдання, яке стоїть перед КПЗУ, полягає на як найбільш енергійній боротьбі з усіми, що своїми виступами проти давних москофілів заслонюють боротьбу з радянською Москвою, що стараються ослабити симпатії працюючих мас до радянської Москви й прикривати боротьбу кол, ворожих до комунізму, проти Москви, як центра світової революції» —

бувша провідна група в недопустимий спосіб користувалася закидами москофільства, черпаючи з ідеольогічного джерела УНДО свої аргументи на боротьбу з Сельробом-Лівицею.

Місто бути геґемоном революційного руху на Західній Україні, бувша провідна група старалася накинути партії ролю союзника одної групи Сельроба проти другої, *ролю цькувача націоналістичних настроїв на Зах. Україні.*

Все те щораз яскравійше вказувало на це, що група не вміла опертися напорові дрібноміщанських націоналістичних одиниць, які на грунті стабілізації капіталізму в Європі, а особливо на грунті стабілізації капіталізму в Польщі й фашистівської політики на ЗУ — підсилили свою політичну активність і розширили громадську базу і що ця група стає в комуністичних лавах речником ідеольогії, ворожої до пролетаріяту.

Маючи перед собою ситуацію такого рода, ЦК КПП визнав за необхідне скликати *партійну нараду КПЗУ*, щоби змобілізувати цілу партію проти грозячої небезпеки та приневолити бувшу провідну групу покинути її помилкове становище. Це було тим більше вказане, що вже партійні організації забрали були голос в тій

справі і більшість ОК висказалася проти лінії, веденої через провідну групу (ОК Львів, ОК Дрогобич, ОК Тернопіль, ОК Перемишль і ЦК КСМ ЗУ).

Коли провідна група зорієнтувалася, що ця нарада здемаскує її політичне становище і виявить, що партійні організації є проти неї та стоять на лінії Комінтерну і ЦК КПП — тоді вона рішилася на послідний крок, це є на розлам.

Перед з'їздом *більшості членів ЦК КПЗУ*, ця група відбула всупереч постановам ЦК КПП засідання, на якому, *будучи меншостю ЦК КПЗУ*, проголосила себе як Пленум Центрального Комітету КПЗУ, а далі разом з декільки співробітниками центрального апарату — уконституувалась як «нарада», щоби вкінці, вже підчас цеї розламової наради проголосити себе як VIII Конференція КПЗУ. В той спосіб завершився в організаційній формі відворотний розвиток групи від комунізму до багна дрібноміщанського націоналізму, що тревав майже рік, і — *ця група власними ділами поставила себе поза лавами партії і революційного руху*.

Чому група вибрала якраз цю хвилю для розламу?

Найважнійшою причиною цього було те, що її політика топтання та легковаження постанов Комінтерна і ЦК КПП доходила до крайних меж. Перед партійною нарадою як і перед цілим провідним активом група мала дати ясну і недвозначну відповідь: *за* — чи *проти* постанов Комінтерну відносно її діяльності в часі по 4-ому З'їзді КПП, *за* — чи *проти* організаційних розпорядків Комінтерна, що наказували розпрацатися з Максимовичем та розширити провідні органи КПЗУ участю в них представників ЦК КПП і ЦК КПбУ, *за* чи *проти* національної політики КПбУ і ВКПб, яку в цілому одобрив Комінтерн.—Вкінці стояло питання: *З Комінтерном чи проти Комінтерну;*—група Василькова вибрала це останнє.

Друга причина — це *передвиборча ситуація*. Група розуміла, що треба використати момент, коли широкі маси українського народу ще добре не орієнтуються і ще не можуть бути негайно поінформовані про відхід групи від Комінтерну і ошукуючи маси, втиснутися під революційною фірмою до сейму. Здобуття мандату дає можливість довшого існування як галапас на робітничому й селянському русі.

Що представляє політично ця група в робітничому русі на ЗУ?

Щоби фактично зрозуміти, чим є нині ця група (а її назадницький процес розвитку ще не закінчився) треба оцінювати її не під тим кутом, *що* вона говорить, а що вона *робить і куди прямує.*

Слова і діла цьої групи вповні суперечать одне одному; заяви і резолюції існують для неї по стільки, по скільки вони потрібні для замаскування вчинків і правдивих намірів — цеж видно з усього її поступовання підчас кризи в проводі ЦК КПЗУ.

Вже вийшли друком постанови розламової т. зв. «VIII-ої Конференції». Постанови ці сягають вершин цинізму й дипльоматії. Більша частина постанов є присвячена аналізі міжнародної ситуації, загрозі наступу на СРСР і УСРР, значіню української справи в мобілізуванню сил ворожих до СРСР, визначному поступові соціялістичного будівництва на Радянській Україні, й розвитку української соціялістичної культури. Більше того — розламова група підчеркує в своїх постановах *правильність національної політики ВКПб і великі здобутки її на цьому полі.*

Кожна думаюча людина ставить собі питання: навіщож властиво зроблено розлам, чому виступлено проти постанов Комінтерну? Якщо національна політика ЯКПб є правильна, а політика КПбУ є політикою ВКПб,—якщо політика ВКПб є в цілому одобрена Комінтерном, а тимсамим до неї цілковито приєднується КПП і теж її одобрює — то пощо ця група зірвала з Комінтерном і з КПП?

Але в тому самому реченю, в якому находимо солідаризування з національною політикою ВКПб, є випад проти національної політики КПбУ, що *є складовою частиною ВКПб і якої політика є одобрена ВКПб і Комінтерном.* Прочитаймо постанову:

> «Підкреслюючи правильність національної політики ВКПб та її великі успіхи на тому полі — треба зазначити, що в послідному часі *з боку провідної групи КПбУ (Кагановича) доконано низку вчинків, що вказують на небезпеку ухилу від ленінської лінії в національному питанню, яку в основі провів ХІІ-ий З'їзд ВКПб*». (ст. 30, підкреслення моє — Стеф.).

Хиба лише наївний читач подумає, що це є льогічна помилка, а не *свідомий маневр.*

Заатакувати національну політику ВКПб вітверто, без заслонень — це значить відштовхнути від себе кожного революційного робітника і селянина, це значить стрінутися з погордою кожного революціонера.

Ось чому група Василькова і Турянського атакує ВКПб і Комінтерн в такий спосіб, що спрямовує свій атак під адресою КПбУ, що більше: аби ще дужче замаскувати свій атак на ВКПб і Комінтерн — вона атакує тільки «провідну групу Кагановича». А чи група шумськівців не знає, що національна політика КПбУ є політикою *всего проводу КПбУ і що її одноголосно одобрив З'їзд КПбУ*, як теж ВКПб й Комінтерн? Зрозуміле, що розламова група знає про це дуже гарно. Але, бажаючи задержати свій вплив бодай на частину партії, вона мусить брехати і маневрувати, — так як вона цинічно брехала в своїх заявах перед З'їздом КПП і Комінтерном, — а рівночасно запускати в робітничі ряди їдь націоналізму та опортунізму.

В постановах т. зв. «VIII-ої Конференції» ця група вітверто *призналася вкінці до своїх шумськівських поглядів на національну політику КПбУ* і беручи їх в оборону перед КПбУ атакує «групу Кагановича» за те, що вона виступала рішучо проти шумськізму, а вкінці засудила його (по прилученню більшости ЦК КПЗУ до виступу Шумського і Максимовича) — як «націоналістичне збочення», джерела якого треба шукати в «натискові шовіністичного дрібноміщанства», що Шумський, — говорячи мовою тихже шовіністичних верств, — є виразником натиску дрібноміщанських елементів на партію «(з промови Кагановича на X-ому З'їзді КПбУ, ст. 31).

І так розламова група нині не лише що відпекалася вище наведеної оцінки помилки Шумського і її жерел, яку вмістила в своїх заявах на З'їзді КПП — але вважає ту оцінку помилковою і атакує провід КПбУ якраз за цю аналізу помилки Шумського. Бачимо отже, що заяви, зложені перед З'їздом і їхні святочні обіцянки («ще раз з цілою безоглядністю і відповідальністю заявляємо, що по переведенню розяснюючої кампанії серед партійних мас з приводу ухилів, які вчинила більшість ЦК КПЗУ та по підданю їх більшовицькій самокритиці, зліквідуємо всякі ухили й вжиємо всіх можливих засобів для цього, щоби забезпечити партію від ріжних хитань в національній справі та від ухилів

лінії в цій справі під впливом дрібноміщанства» — заява п. 4) були маневром і клаптиком безвартісного паперу.

Але ці заяви мають одне значіння: вони є свідоцтвом такого політичного шахрайства й безпрінціпности, що вбивають останний цвях в домовину цих ідеольогічних банкротів.

Ізза браку місця не можемо в цій статті подрібно розглядати постанови т. зв. «VIII-ої Конференції» і тим подібних маневрів, що їх характеризують, — наведемо тут тільки декілька найбільш яскравих примірів.

Автори постанов, не могучи вітверто атакувати Комінтерн і ВКПб — всюди там, де виступ їх є спрямований проти Комінтерну і ВКПб — підсувають КПП або «провідну групу Кагановича». На пр. атакуючи постанови 4-ого З'їзду КПП (ст. 45) в точці, що торкається українських справ, вони замовчують це, *що постанова була предложена презідією Комінтерну*. Атакуючи ЦК КПП за те, що «він пропонував влучити в склад Політичного Бюра ЦК КПЗУ — двох товаришів з ЦК КПП» (ст. 45), постанова промовчує, *що це була ухвала Комінтерну*, а не ЦК КПП. Говорячи про це, начеб то ЦК КПП зірвав результати праці Української Комісії (ст. 41) — автори постанов промовчують, що ухвала Комінтерну з грудня м. р. виразно робить відповідальними за те авторів постанов («Політ. Секр. Вик ККІ вважає, що головна політична відповідальність за невведення лінії Комінтерну в життя лежить на Васильковi і Турянському й за це осуджує їх»).

Атакуючи цілу низку визначних комуністичних робітників з ВКПб, постанова киринників згадує теж «оборону статті (т. Ларіна) на XV-му З'їзді ВКПб»; але не подає ясно, хто то нібн виступав в обороні цьої статті. Одначе на прилюдних виступах підчас розламової «наради» автори постанов називали т. Бухаріна, — ітд.

Отже група киринників стала явно на стороні шумськізму і хоч трусливо та замасковано—заатакувала Комінтерн і ВКПб, а вітверто й рішуче розпочала фронтову боротьбу проти КПП і КПбУ, присвячуючи окремий розділ «націоналістично-опортуністичним ухилам в рядах КПП» і «розламовій роботі в ЦК КПП». Клясичною перлиною цього шарлатанства є вступ до резолюції, де говориться «про потребу звернути як найбільшу увагу . . . на

зєдинення та злиття революційного руху в цілій Польщі та забезпечення за КПП проводу в тому русі». (Ст. 46).

Розбиваючи КПП та пращаючися взагалі з комуністичним рухом, — група співає нам про потребу зєдинення революційного руху в Польщі і забезпечення в йому проводу за КПП! Чи дорога до зєдинення руху провадить через розбивання КПП? Чи визнання проводу КПП вимагає розбиття і топтання його постанов та наступу на його?

Що має обєктивно значити це становище, коли ми відкинемо жмінку фраз? Це становище обєктивно значить, що *націоналістичні ренегати виповідають боротьбу ВКПб і Комінтернові*, які в свою чергу визнають політику, що її переводиться на Радянській Україні, нормальною і більшовицькою. Що воно так, а не інакше, говорять уже вчинки цьої групи. Бо що означають послідні *факти*, яких вона доконала? Вони означають зірвання з КПП та виповідження війни нашій партії. Чому? А тому, що наша партія теж вважає, що політика КПбУ на Радянській Україні є правильна, більшовицька та що треба як найгострійше поборювати тих, що виступають проти цьої політики. Киринницькій групі бракує відваги на це, щоби явно й отверто виступити проти ВКПб і Комінтерну, бо вона розуміє, що в тій боротьбі її тоді знищилиб одразу. Зате з другої сторони її становище є так розбіжне з лінією Комінтерну, що важко боронити його й боротися за нього в рямцях одноі організації.

Імперіялістичний світ прямує до здавлення СРСР. Якраз длятого, щоби могти виступити збройно проти СРСР, міжнародний капітал мусить приготовити до цього маси. Як він може це робити? Плюгавленням СРСР і політики ВКПб. Годі-ж готувати війну проти СРСР і позискати хочби часть працюючих мас для протирадянського фронту в імя того, що в СРСР селяни здобули замлю, що пролетарська держава перебрала на себе фабрики і заводи, що народи, гноблені царатом, стали вільні ітд., бо це збуджує симпатії мас цілого світа до СРСР і загороджує дорогу до збройної розправи с СРСР. От чому буржуазія прямує до цього, щоби спільно з соціялугодівцями доказати, що в СРСР розвивається капіталізм, що народи, які входять в склад Радянського Союзу, є гноблені «Москвою» ітд.

Кожен, що виступає проти політики ВКПб — хто починає боротьбу з цею політикою — той обективно стає на тому боці барикади, на якому стоїть міжнародний імперіялізм.

Оце тому троцьківська опозиція і є вода на млин контрреволюції і міжнародного імперіялізму. З її «плятформ» та виступів черпає буржуазія і соціялугода повними пригорщами аргументи, що є потрібні їй для послаблення симпатій мас до СРСР й для приготовання збройної інтервенції.

Подібну ролю відограє нині націоналістична розламова група Василькова-Турянського.

В боротьбі проти СРСР фашистівська Польща має відіграти ролю збройної авангарди світового імперіялізму.

Пляпуючи послабити симпатії українських мас до СРСР й УСРР — фашистівський уряд і міжнародний капітал невпинно пропагують, що «Москва» гнобить українців, що УСРР не є незалежною державою, тільки що її трактують «москалі» як «Малоросію», що на Радянській Україні підтримують «москвофілів», то-що. Фашистівська Польща, яка ще нині окупує Західну Україну і в нечуваний спосіб гнітить український нарід, виступає облудно в ролі приклонника «дійсної незалежности України». Ця політика ворожа до СРСР і УСРР находить охочих виконавців в буржуазних і дрібноміщанських угодівських колах та партіях, як УНДО, радикали ітп. Виступаючи з кличами «всеукраїнства» і «незалежности», проти «Москви» ітд. — партії ці є по суті авангардою імперіялізму, що готується до остаточних порахунків з СРСР і УСРР.

Бідкаючи про т. зв. національний гніт на Рад. Україні, про т. зв. підтримування «русотяпства» ітп. — ці партії стараються втягнути частину українських мас до фашистівського табору й в контрреволюцію, щоби в той спосіб здушити Українську Радянську Республіку. А що означає в цій ситуації політичне становище розламової групи? Що значать її закиди відносно «фальшивої національної політики групи Кагановича», або відносно підтримки «русотяпства» в КПбУ ітп., ітд.?!

Незалежно від фразеольогії і від суб'єктивного хотіння — це становище означає одне: *створення единого фронту від УНДО аж до фашизму.*

Коли комуніст або й бувший комуніст робить закиди політиці ВКПб на Рад. Україні, що там не перепроваджується українізації, а навпаки, що там провадиться фальшиву фінансову політику, яка кривдить УСРР, що там підтримують «русотяпів» — то чи це не є вода на млин УНДО і фашизму? Коли таке говорить клясовий ворог — це інша справа; йому важко дезорієнтувати і спантеличити маси, — але коли це говорить колишній революціонер, *бувший комуніст* — то є небезпека, що йому вдасться доконати цього з більшим успіхом, чим УНДО або фашистам.

Які ми маємо джерела цього факту, що бувша провідна група КПЗУ опинилася на становищі ворожому до партії, що місто розвиватися в напрямку до більшовизму — вона робить еволюцію взад, до націоналізму?

Обєктивна ситуація, в якій працюють комуністичні партії, сприяє повстанню ухилів та помилкових тенденцій. На основі частинної стабілізації капіталізму, деяка частина тих одиниць, які в порі великого революційного напруження ввійшли до комуністичних рядів, або пішли за партією — нині, між двох революційних хвиль хитаються і підлягають протилежним впливам: давленню буржуазії і дрібноміщанства, що на основі частинної стабілізації виказують скріплену активність.

Замісць великих революційних боїв, що хитали6 основами капіталізму, переживаємо добу щоденної, затяжної боротьби й збирання сил на боротьбу, під градом куль скріпленого клясового ворога.

Ця доба вимагає від комуністів максімум витреваλости, якнайбільше відпору на чужі впливи і максімум переконання в правдивості революційної тактики. І елементи найменше відпорні ідеольогічно, а особливо ті, що працюють в непролетарському окруженню або є відірвані від пролетарських мас, не видержують цього давлення і *підлягають впливові чужої, ворожої до пролетаріяту ідеольогії*, стаючи несвідомо речниками цьої ідеольогії в рядах партії.

Цього рода процес проявляється в ріжних країнах на тлі ріжних справ, в залежності від суспільної будови даної країни і цілого укладу загального положення.

В індустріяльних краях, як пр. в Німеччині, Франції, Бельгії ми бачимо внутрі комуністичної партії прояви троцьківської опозиції, що є виразником типічної цехової тенденції, захованої у відсталих пролєтарських верствах, які підлягають впливам дрібноміщанської ідеольогії. Під прикриттям революційних фраз та закидів, ставлених проводові ВКПб і Комінтернові, що вони провадять в СРСР селянську політику ітд., скривається нерозуміння ролі пролєтаріяту, як геґемона — і ролі комуністичної партії як його авангарду, виявляються лишки соціял - демократичної ідеольогії, які в цім часі відроджуються та виступають на боротьбу з комуністичною ідеольогією.

Комуністична Партія Західної України працює в особливо важких та складних умовинах.

Партія працює в окруженню дрібноміщанського моря, на котрім лиш денеде видні невеличкі острівчики великого промислу. Партійна організація є дуже слаба, навіть в так великих промислових осередках, як Дрогобич-Борислав, в наслідок чого *пролєтарське ядро партії є теж дуже слабе.* Участь пролєтарів в проводі партії була дуже невелика, бо бувша провідна група, що оце зірвала з партією, складалася з молодих елєментів дрібноміщанського походження і замкнена в собі не виявляла ні охоти, ні розуміння потреби виховати і притягнути до проводу пролєтарські одиниці. КПЗУ працює в країні, де вічно царить національний гніт, що по суті творить і збільшує в широких масах націоналістичні настрої. Заразом і фашистівський уряд провадить надзвичайну хтру і. інтензивну політику, щоби перетягнути на свою сторону не тільки українську буржуазію, що вже давно опинилася у фашистівській загороді,—але й верхи дрібноміщанства і інтелігенції.

Невеликі уступки в ділянці національної політики змагають до сіяння в широких масах ілюзій, а плюгавлення національної політики СРСР при помочі українських угодових партій — хоче запрягти хочби частину мас до фашистівського воза.

Вся політика польського фашизму і міжнародного імперіялізму зміряє до цькування і використання цих настроїв на боротьбу з СРСР і УСРР.

Ця плетінка обєктивних услівій, в яких працює КПЗУ, як також політика фашистівського уряду, доконують того, що голов-

ним ворогом, який тепер грозить революційному рухові на Західній Україні, є небезпека піддання націоналістичній ідеольогії, що її плекає буржуазія і дрібноміщанство. В такому положенню вимагається від проводу партії надзвичайної чуйности і відпорности на помилки того рода. Одначе ми бачимо, що бувша провідна група КПЗУ не тільки, що не виповнила свойого завдання, але й сама піддалася впливам дрібноміщанського середовища, стаючи речником цих впливів в партії. — Бачучи, що цього рода становище зустрічає рішучий спротив з боку Комінтерна і ЦК КПП, бачучи, що на партійній нараді це становище стріне безоглядний осуд більшости представників партійної організації — бувша провідна група мала два виходи: — або признати помилковість свого становища і щиро виречися його, або опинитися поза рямцями комуністичної партії. І вона вибрала другу можливість — дорогу від комунізму до дрібноміщанського багна і контрреволюції.

Якіж завдання стоять перед КПЗУ в цій важкій ситуації? Ми вже бачили, що відхід бувшої провідної групи від комуністичної партії проходить на підкладі нерозуміння нею більшовицької розвязки національного питання в УСРР й підлягання впливам дрібноміщанських націоналістичних кол. Тому найбільш важливою задачею КПЗУ під теперішний час є — очистити свої ряди й революційний рух з націоналістичних ухилів і безоглядна боротьба з націоналістичним напрямком, що його репрезентує на Зах. Україні шумськівська група васильківців.

Але щоби успішно боротися з небезпекою націоналістичних ухилів — КПЗУ мусить рівночасно поборювати в своїх рядах всякі тенденції, що зображують недоцінення революційного значіння боротьби за національне визволення українських земель, окупованих Польщею. Партія мусить *поборювати* в рядах польського пролетаріяту на Зах. Україні *всі прояви польського шовінізму.* Партія мусить впоїти в свої ряди свідомість, що тільки КПЗУ провадить боротьбу за визволення українських земель з під окупації фашистівської Польщі та за злуку їх з Рад. Україною, що українські буржуазні і дрібноміщанські партії, вживаючи фрази «Незалежна Україна» провадять по суті політику слуг польського фашизму і міжнародного імперіялізму, в цілях зни-

щення Української Робітниче-Селянської Республіки та здачі її на жир міжнародному капіталові.

КПЗУ мусить усіма силами показувати українським працюючим масам, що *дорога* до так громадського, як і національного освободження, *до злуки з Українською Радянською Республікою провадить тільки через пролетарську революцію, через здобуття робітниче-селянського уряду в Польщі.* Тому завданням КПЗУ є виховати працюючі маси Зах. України в дусі братерської солідарности з працюючими масами цілої Польщі, що боряться проти панування капіталістів та дідичів. КПЗУ мусить поборювати сепаратистичні тенденції, які репрезентує на Зах. Україні шумськівська група, що змагає відокремити КПЗУ від КПП, замісць прямувати до найтіснійшої співпраці та користуватись досвідом польського революційного руху. Завданням КПЗУ є якнайтіснійше вязати боротьбу працюючих мас Зах. України з боротьбою пролетаріяту цілої Польщі, проти панування фашизму.

Тому, що українські буржуазні і дрібноміщанські партії як також фашистівський уряд плюгавлять національну політику КПбУ на Рад. Україні і змагають закрити перед працюючими масами Зах. України великі здобутки Рад. України на полях господарського і культурного будівництва — тому, що бувша провідна група КПЗУ піддалася подібним настроям і сама вже розсіває неправдиві вісти про розвиток Рад. України і про національну політику КПбУ — завданням КПЗУ є ширити *правду про УСРР*, для розкривання брехні та крутійства, що прямують до дезорієнтовання мас і прикування їх до фашистівського воза Польщі. — Плюгавленню СРСР і УСРР протиставить КПЗУ пропаганду здобутків соціялістичного будівництва УСРР, вказуючи працюючим масам Зах. України, що тільки по дорозі революції в Польщі і через злуку Зах. України з УСРР — можна здійснити правдиву незалежність і розвій культури українських працюючих мас.

КПЗУ мусить поборювати становище шумськівської групи, яка поширює в партійних лавах недовіря до КПбУ і до її проводу, доказуючи, що провід КПбУ прямує до «знищення КПЗУ» ітд. — Тільки співпраця з КПбУ, тільки використання багатого матеріялу революційного досвіду КПбУ дозволить КПЗУ сповни-

ти свою відвічальну задачу, як вожда працюючих мас Західної України.

Рівнобіжно з правильною політичною лінією мусить йти *більшовицька организаційна політика.* КПЗУ мусить розвинути якнайбільшу енергію, щоби втягнути в партийні ряди пролетаріят великої індустрії, відбудувати і зміцнити партійну организацію в промислових осередках. Скріплення пролетарського ядра партії збільшить її відпорність на впливи дрібноміщанського окруження і улекшить партії нищення дрібноміщанських ухилів.

В парі з тим мусить йти виховання партійного кадру і зірвання з организаційною політикою бувшої провідної групи, що відштохувала від партійної праці ті пролетарські одиниці, що внутрі КПП бунтувалися проти її сепаратистичної політики.

КПЗУ виросла ідеольогічно і змужніла в послідних роках важких і героїчних боїв з пануванням польських капіталістів і дідичів, з рідною буржуазією, як і з соціял-угодою польською і українською. Не зумів її розгромити навіть фашистівський уряд; вона пережила найважчі репресії, ведучи відважно за собою працюючі маси Зах. України до боротьби за робітниче-селянський уряд.

А це є гарантія, що вона всціє побороти й ці трудноці, що їх ставить тепер бувша провідна група на її дорозі до дальшого розвитку в напрямку більшовизму, яка не видержала вогненної проби і здезертирувала з під прапору комунізму — під прапор дрібноміщанського націоналізму.

Е. Стефанський.

НАРАДА КПЗУ.

Від довшого часу стало зовсім ясно, що провідна група в ЦК КПЗУ Василькова-Турянського піддалася впливові дрібноміщанської націоналістичної стихії, та що скорше чи пізнійше прийдеться приняти рішучі міри, щоби, помимо неї, справити *лінію партії.* Всеж таки треба було всьо зробити, щоби і цю групу врятувати для революції, й оскільки це не вдалося-б, то щоби ціла партія, навчена досвідом, зрозуміла всю необхідність зміни партійного керовництва. 4-ий з'їзд КПП та українська Комісія Комінтерну, виходячи з цего становища, коли осуджували політично націоналістичні збочення, виявлені цею групою в питаннях: а) Земля по ціні усталеній селянськими комітетами; б) розлам українського соймового клюбу; в) а перш за все в так званій квестії «шумськізму»,—всеж таки уважали за можливе тоді, коли ця група визнала та засудила своє становище як опортуністичне та націоналістичне і обіцяла його змінити, залишити її при керовництві.

Зараз же після повороту делєгації з 4-того з'їзду КПП та з Укр. Комісії Комінтерну цілий ряд фактів доказав, що заяви, зложені тою групою, засудження власних націоналістичних збочень та признання, що головною небезпекою на Західній Україні є український націоналізм і що з ним в першій мірі треба звести саму безпощадну боротьбу, *були маневром,* обчисленим лише на це, щоби забезпечити собі керовництво. Провід партією був для цеї групи необхідний на те, щоби облудно, на словах ніби-то проводити лінію Комінтерну, на ділі-ж мати змогу продовжувати свою націоналістичну лінію, та щоби — користуючись проводом партії та прикриваючись авторитетом Комінтерну, — знищити всі елєменти здатні її протиставитися.

Для того без відома й згоди членів ЦК і секретаріяту КПЗУ як і ЦК КПП скликали вони фракційне засідання частини членів ЦК, а потім 8-мий Поширений Плєнум, на якому ці облудні політиканти формально нібито й осудили своє націоналі-

стичне збочення, однак там, де прийшлося виказати, як воно вплинуло на партійну діяльність, вони не лише що цего не зробили, а противно, вітверто заперечували який-небудь звязок між «шумськізмом» та діяльністю партії (друга точка ухвал 8-го Поширеного Пленума ЦК КПЗУ). Це становище означало поворот на старі і через них самих (ухвали 4-ого з'їзду КПП та Укр. Комісії Комінтерну) осуджені позиції.

За це спрямували вони цілий вогонь проти меншости ЦК КПЗУ (усунення тов. А. зі секретаріяту та всіх виділів, безпідставна ухвала про фракційну діяльність меншости, то-що), котра вже від першого менту займала в справі «шумськізму» правильне становище, явно намагаючись усунути всякий її вплив на лінію та діяльність партії.

Тії старання переводити свою націоналістичну лінію ніби-то як Комінтернівську, та спроба знищити всі елементи здібні ім протиставитися, хочаби й коштом розбиття революційного робітниче-селянського фронту, доказували, що цю фальшиву політичну гру не можна ніяк інакше зрозуміти, лиш як *вступ* до поважнійшої справи, до наступу на національну політику КПбУ та ВКПб.

Обовязком ЦК КПП було не допустити до такої контр-революційної роботи і вже другий жовтневий пленум ЦК КПП був примушений як найрішучійше осудити це і ще раз звернути увагу на небезпеку націоналістичного збочення в КПЗУ та візвати її керовництво, щоби воно підпорядкувалося постановам ЦК КПП й Комінтерну.

Великі галицькі каварняні політики з цеї націоналістичної групи знову зманеврували. Вони правді приняли ухвалу, що підпорядковуються постановам ЦК КПП, на ділі-ж однак не лише що переводили далі свою давню помилкову лінію, але коли вони і в самій організації зустріли спротив, то почали явно приготовляти розлам самої партії. Без всякої причини завісили вони в правах членів партії трьох активних членів центрального та окружного львівського апарату, що займали становисько меншости. Одночасно вони намагалися дефензивськими методами забезпечити за собою деякі легальні позиції.

Коли й нове осудження їхньої позиції Комінтерном на ніщо не придалося, коли вони робили все, щоби переводити свою на-

ціоналістичну лінію та щоби не допустити до об'єднання рев. роб-сель. руху, ЦК КПП мусів скликати щонайменше інструктивну нараду, щоби *недопустити до вивихнення партії на націоналістичну контр-революційну позицію.*

Цій групі, яка дуже добре знала, що партія не одобрює її націоналістичного становища, але що осуджує його як контр-революційне, не залишалося нічого іншого як брати участь в нараді та провалитися на ній із шумом,—або не йти туди, що значило розпрощатися з партією й дістати змогу хникати про неправильність нарад. Дарма, що нарада була скликана секретаріятом КПП в порозумінні із цією групою; коли вони запізналися з ухвалами окружних комітетів й переконалися, що на нараді небуде для них ратунку, — воліли зробити розлам, як здати свої націоналістичні позиції.

І відкололася жмінка націоналістичних інтелігентів, що нікого не репрезентують ні тепер ні в минулому, не є звязані з партійними низовими організаціями й котрі знали партію лише з поганого слуху. Оцю то інтелігентську групу лучила лише усусуська минувшина, якої вона, як про це свідчить розлам, ще й по нинішний день не перетравила.

У нараді взяли участь представники всіх існуючих окружних комітетів (Львів, Дрогобич, Перемишль, Стрий, Станіславів, Тернопіль, Волинь) звязані зі своїми низовими організаціями та робітниче-селянськими масами від повстання аж по сьогоднішний день. По національности було 8 Українців, 4 Жиди й 1 Поляк, в тому 8 робітників, 2 селян та 3 інтелігенти.

Нарада виказала дуже високий політичний рівень її учасників. Перший раз за час існування КПЗУ представники з місць виступили з доповідями на суто політичні теми, та доказали, що КПЗУ не така вже вбога на інтелектуальні сили, як її Васильків та С-ка вічно представляли.

Нарада, що відбулася під знаком боротьби з впливами дрібноміщанської ідеольогії взагалі, а з націоналізмом з'окрема, висказала повне довіря для національної політики КПбУ, а резолюцію зголошену делеґацією нафтового басейну, щоби сейчас вислати до КПбУ відповідну телеграму, — принято через акллямацію.

Самі учасники з місць розправилися належно з націоналістичними арґументами аґітатора розламовців Василькова. Роз-

правившися перш за все з «шумськізмом» як з ідеольогією по суті меньшовицькою, вони виказували, що «шумськізм», це є небезпека для робітничо-селянського бльоку і для існування радянських республік, підчеркували т. зв. подвійну бухгальтерію розламової групи, не у відношенні до клясового ворога але відносно партії та Комінтерну, вказували на її єзуїтизм, що полягав на їх фракційній роботі (фракційне оголошення ухвал про «фракційну» роботу меншости помимо заборони ЦК КПЗУ) при рівночасному крику, що меншість робить ніби-то ту фракційну роботу. Делегати підчеркували явно ліквідаторський підход до партії, який полягав на невідбудованню партійних організацій у найважніїших осередках (нафтовий басейн, Волинь ітд.) та в тому, що не пробували навіть створити хочаб і найменше, але дійсно законспіроване партійне керовниче тіло. Вони вказували на спільні коріння троцькізму та «шумськізму» як вияв впливу дрібноміщанської ідеольогії, вказували, що контр-революційний шлях розламовців скорше чи пізнійше мусить їх завести до УНДО-фашизму. Делегати взивали поодиноких товаришів, спантеличених розламовцями, поки час завернути з поганого шляху та підпорядкуватися постановам партії.

Після дводневної дискусії нарада приняла одноголосно постанови, в яких: схарактеризувавши успіхи радянської влади так в справі соціялістичного будівництва, як і в справі успішно переведеної українізації, висказала повне довіря КПбУ за здійснювання нею правильної національної політики, яка полягає на боротьбі з усякими ухилами в національному питанні, звідкіля вони й не приходилиб.

Схарактеризувавши міжнародню ситуацію, в якій на перший плян висувається боротьба цілого імперіялістичного світа проти СРСР та УСРР, і ролю Західної України як випадової брами у тій хижацькій війні, — нарада стверджує таке:

Клясова діференціяція на грунті частинної стабілизації веде до загострення клясових суперечностей та до консолідації двох таборів: капіталістичного та революційного, *та що граничною лінією* між тими ворожими таборами у тій ситуації є їхнє відношення до Радянського Союзу.

Зріст клясової боротьби на Західній Україні, розчарування у своїх надіях на переродження Радянського Союзу та незначні по-

дачки фашизму спричиняють, що українська буржуазія та куркульство що раз більше переходять до табору ворогів СРСР та УСРР. Наступ тої буржуазії на національну політику Радянського Уряду та її клич «Незалежної Соборної України» має з одної сторони задачу мобілізувати маси проти СРСР і УСРР, а з другої замаскувати її зраду національно-революційного руху та її запроданість міжнародному імперіялізмові та польському фашизмові.

Частинні стабілізаційні успіхи спричинюють це, що хиткі, невидержані, дрібноміщанські елементи, які в час революційного підйому ішли за революцією, тепер відходять від революції та починають орієнтуватися на фашистівську Польщу.

Ця ситуація, коли КПЗУ має видержати сконцентрований наступ цілого світового імперіялізму, накладає на неї недзвичайно велику історичну відповідальність, відповідальність за долю цілої пролетарської революції. Тому ціла партія мусить зрозуміти, що її головним завданням є боротьба з тим контр-революційним націоналізмом й оборона СРСР та національної політики КПбУ і ВКПб.

Нарада ствердила, що:

Провідна група КПЗУ сама піддалася впливам націоналістичної стихії, через що затратила розуміння тих величезних завдань, які стоять перед партією, затратила розуміння для ошуканчої політики фашизму, та сама стала знаряддям фашистівської політики.

Бувша *провідна група ЦК КПЗУ, яка вже від довгого часу пляново готувала розлам,* маскуючи весь час своє опортуністичне та націоналістичне обличча, відкрила нарешті виступом проти національної політики КПбУ та Комінтерну своє антикомінтернівське, контр-революційне та націоналістичне обличча.

Нарада візвала партію перевести безпощадну ідеольогічну боротьбу проти бувшої провідної групи ЦК КПЗУ, з усією силою противставитися її розкольницькій роботі та ще більше об'єднати комуністичний рух на Західній Україні з комуністичним рухом у цілій Польщі.

Нарада — солідаризуючись з завішенням в правах групи бувших провідників — вважає свім обовязком рятувати для комуністичного руху всі ці щиро революційні елементи, які затуманені

фальшивими революційними фразами тої групи, досі з нею ще не зірвали.

Маючи на увазі, що партія на місцях не мала ще директив в справі тактики відносно масових робітниче-селянських організацій взагалі, а виборчої з'окрема, нарада подрібно розібрала ці дуже великої ваги справи та тактику ЦК, якої суть полягала на створенню дійсного виборчого протифашистівського бльоку й одноголосно одобрила їх.

Нарада розбирала далі справу «Нопу», висказала повну згоду з постановами 15-го З'їзду ВКПб та Комінтерну, які осудили нопівську ідеольогію як контр-революційну та меньшовицьку.

Нарада рішила безпощадно боротися з троцькізмом тимбільше, що напір дрібноміщанської стихії виявився в КПЗУ в переході її бувшої провідної групи на манівці контр-революційного націоналізму, ворожого до КПбУ та Комінтерну.

Нарада рішила провести широку кампанію серед робітниче-селянських мас, *проти* контр-революційної агітації троцькізму, що є сьогодня найкращою зброєю фашизму та соціял-зрадників, *за* СРСР і УСРР, в яких будується соціялізм, та які є найліпшим двигуном міжнародної пролєтарської революції.

Нарада була безперечно дальшим великим кроком на шляху більшовизації партії а склад та перебіг наради є найліпшим доказом цього, що організм партії здоровий та що він дуже скоро здужає поконати крізу.

С . . . й.

ЗАВДАННЯ КПЗУ. В БОРОТЬБІ З НАЦІОНАЛІСТИЧНИМ РОЗЛАМОМ.

Націоналістична група Василькова-Турянського стоїть нині вже поза межами комуністичної партії та Комінтерну. Напятнована Пленумом Виконавчого Комітету МК як група зрадників і ворогів пролєтаріяту й боротьби за визволення Зах. України з під ярма польської окупації, вона скоро котиться по похилій площині до українського націоналізму. Польський фашизм вже нині готов її радо пригорнути до свого серденька, як групу, що «звернула західнє-українську комуністичну партію на нові шляхи прямування до легалізації, до зірвання з Інтернаціоналом та звернення на грунт польської державности». (Експрес Поранни», 28. лютого 1928).

Але польський фашизм і його ундівські льокаї це за скоро радуються. Комуністична партія Зах. України дала рішучий відпір жмінці націоналістичних киринників. Січнева нарада КПЗУ осудила їх одноголосно і підкреслила незломну вірність комуністів. Зах. України до лєнінізму, до справи соціяльної революції та її штабу — Комуністичного Інтернаціоналу. Кілка націоналістичних киринників одержала в слід за цим від працюючих мас Зах. України удар по лиці. Геть руки від робітничо-селянської справи — це відповідь, що її одержали Васильків-Турянський від пролєтаріяту Львова, Дрогобича, Борислава та цілої Зах. України!

Вислід виборів до сойму показав, що розламовців відрізано від основного пролєтарського пня Зах. України, що вони є тільки клікою націоналістичних інтелігентів, які ще шукають наживи при розбитю Сельроба й опертя в найбільш відсталих колах працюючих мас, які ще легко підпадають під націоналістичні впливи. Цілком природно, що ні Васильків, ні Турянський не думають так скоро резигнувати зі зусиль для найдення леякої підтримки в робітничій масі. Таж їх соціяльно-політична роля на тому й полягає, щоби за прикриттям революційних фраз, під

ошуканчою маскою «стопроцентового ленінізму» запровадити бодай частину робітниче-селянського табору в городець УНДО-фашизму. Тому обовязком КПЗУ і працюючих мас Західної України взагалі є дати *рішучий відпір* зрадницькій та киринницькій роботі групи націоналістичних ренегатів.

З тим є звязана як найтісніше потреба перепровадити *широку компанію висвітлити* й відслонити суть діяльности бувшої провідної групи ЦК КПЗУ, її націоналістичних та опортуністичних помилок в послідному році. В бігу цеї роботи треба піддати основній аналізі еволюцію групи Василькова-Турянського від комунізму до багна дрібноміщанського націоналізму та викрити жерела їхньої зради.

З огляду на більш як колинебудь грізну небезпеку українського націоналізму, партія повинна з цілою консеквенцією перепроваджувати *ленінську лінію в національному питанню* і в найменшому не сходити з лінії. Треба памятати, що на грунті частинної стабілізації капіталізму і в звязку з протирадянськими приготуваннями світового капіталізму і польського фашизму український націоналізм буде безперервно наступати на робітниче-селянський табор, послідовно прямуючи до затроєння свідомости мас їдцю національної ненависти. Під теперішний час український націоналізм є знаряддям в руках Пілсудського, є тим путом, яким хоче польський фашизм спутати працюючі маси Зах. України та прикувати їх до свойого воза. Передною сторожею націоналізму і польського фашизму, найдалі висунутою в маси, є ренегатська група Василькова і Турянського.

Партія повинна протиставити нагінці ренегатів на УСРР і КПбУ широку *кампанію в обороні ССРР*, як соціялістичної батьківщини міжнародного пролетаріяту. Треба *популяризувати великі здобутки УСРР і КПбУ* на полі соціялістичного будівництва і розвитку української культури працюючих мас, вказуючи на це, що під проводом комуністичної партії проводяться консеквентно українізація у всіх ділянках політичного, громадського та культурного життя. Група Василькова-Турянського, нападаючи на УСРР і КПбУ, зриваючи з Комінтерном, пропагуючи примусову українізацію руського пролетаріяту (стаття Василькова в «Землі і Волі»), по суті прямує до відорвання УСРР від Радянського Союзу, до знищення робітниче-селянського

союзу і до зруйнування основ диктатури пролетаріяту. Тим самим група Василькова обєктивно стремить потрясти підстави, на яких спірається політика українізації і будівництва української соціялістичної культури та обєктивно стає в таборі ворогів не лише УСРР, але також боротьби за висвободження Західної України з під ярма польського фашизму.

Належить вказувати на це, що вимога федерації соціялістичних республик, з'єднання їх в ССРР виходить не тільки з основних принціпів марксізму, ленінізму і є виразником дійсної солідарности інтересів пролетаріяту всіх країн, але єдність побідного пролетаріяту дає також запоруку дійсного будівництва соціялізму, як найповнійшого розвитку господарських та культурних сил і оборони перед імперіялізмом капіталістичних держав.

Обовязком КПЗУ є *створити ще тіснійший ідеольогічний звязок з КПбУ і ВКП*, безпощадно поборювати течії ворожі пролетаріятові, що під демагогічними кличами «незалежної (буржуазної) України», буржуазної національної культури ітд. змагають засіяти в працюючих масах відчуженість і недовіря до пролетаріяту ССРР і УСРР, який будує новий соціялістичний світ. В статті п. н. «Критичні завваги до національного питання» яку написав в 1913 р. тов. Ленін, читаємо, як автор статті впорався з ріжними національними поглядами, що їх підсовувано в робітничі лави під маскою марксізму і соціялізму. Між іншими автор статті дає добру відправу Л. Юркевичеві, членові ЦК тодішної української соціял-демократичної партії, що на сторінках київського «Дзвона» розвивав свої опортуністичні погляди на національну справу.

Тов. Ленін пише:

> «В міркуваннях Юркевича, дуже обильних в справжні перлини націоналізму, треба підчеркнути слідуюче. «Меншість українських робітників — говорить він — є національно свідома, «більшість є ще під впливом руської культури». — Колиж йде бесіда про пролетаріят, то протиставлення української культури в цілості великоруській культурі теж в цілості означає найбільш огидну зраду інтересів пролетаріяту в користь буржуазного націоналізму. Всім національним соціялістам відповімо, що в кожному нинішному народі є два народи. В кож-

дій народній культурі є дві народні культури. Є великоруська культура Пуришкевичів, Гучкових і Струве, але є також великоруська культура, яку характеризують імена Чернишевського і Плєханова. Такі самі дві культури є в української нації, подібно як в Німеччині, Франції, Англії, у жидів, ітд. Як що більшість українських робітників находиться під впливом великоруської культури, то ми знаємо гаразд, що тут побіч ідеї великоруської попівської і буржуазної культури впливають рівнож ідеї великоруської демократії та соціял-демократії. Борючися з першою «культурою», український *марксіст* зуміє відгородити другу культуру, і скаже своїм робітникам: «мусимо цілими пригорщами брати, використовувати, угрунтовувати можливість зносин з великоруським свідомим робітником, з його літературою, з його світом ідей, бо цього вимагають *так* інтереси українського, *як* теж і великоруського робітничого руху. — «А коли український марксіст піде за хвилею *цілком справедливої і природної* ненависти до великоросіян гнобителів — ненависти *в такому* розмірі, що примінюватиме її *до пролетарської* культури і до цілої справи пролетарських великоруських робітників хочби частину цеї ненависти, хочби тільки відірвання, то тим самим такий марксіст скотиться в болото буржуазного націоналізму. Так само і великоруський марксіст скотиться в болото націоналізму, не тільки буржуазного а й чорносотенного, якщо він бодай на хвилину забуде про вимогу повної рівноправности Українців, або про їх *право* заснувати її самостійну державу». Великоруські і українські робітники повинні, як довго вони жиють в одній державі, йти разом найтіснішою єдністю і організаційною скупченістю на бій за загальну чи міжнародню культуру робітничого руху, ставлючися все толєрантно до питання мови, якою треба провадити пропаганду та рахуючися в тій пропаганді чисто з місцевими й часто народніми подробицями. Так треба розуміти безумовну вимогу марксізму. Ріжна агітація за відірвання робітників одного народу, від народу другого, ріжні напади на марксівське «асиміляторство», протиставлення в питаннях,

що торкаються пролетаріяту, одної народної культури в цілості, іншій буцімто суцільній народній культурі ітд., є буржуазним націоналізмом, з яким мусимо нещадно боротися».

Відкидаючи рішуче український націоналізм,—навить такий, що буде себе видавати за найчервоніший, КПЗУ повинна *провадити безоглядну, вперту боротьбу з впливами на маси пролетаріяту з боку польського великодержавного шовінізму*, соціялфашистів з ККС і вітвертих фашистів з під стягу самого маршала Пілсудського. Польська буржуазія й уряд її стараються, кидаючи польським робітникам об'їдки зі стола польського імперіялізму, й привілейованням робітників поляків у відношенню до робітників Українців, жидів, білорусинів, німців—привязати хочби частину польського пролетаріяту до буржуазної державности, зробити з його знаряддя фашизму й польського імперіялізму. Тому КПЗУ і ціла КПП повинні провадити напружену працю, щоби виполоти з пролетарських лав впливи польського великодержавного націоналізму. Треба постійно й систематично працювати біля *виховання польських робітників і селян в дусі міжнародного комунізму.* Треба в цілій повноті впровадити в життя оцю постанову 2-го З'їзду КПЗУ:

«Польські робітники і селяни повинні бути виховані з думкою, що без послідовно інтернаціонального відношення до національного питання (по ленінськи) не може бути навіть балачок про побіду в такій країні, як Польща. Тільки послідовне здійснювання цілою КПП, а особливо її польською частиною, прінціпу національного самовизначення, є запорукою дійсної перемоги над національним роздробленням революційного руху Польщі. З другой сторони партія мусить виияснити робітникам і селянам західної України і Білорусі, що без спільної боротьби поруч пролетаріяту Польщі не може бути бесіди про їх громадське ні національне визволення».

Ми повинні завсіди памятати слова Леніна, що він написав їх в 1916 році:

«Точка тягару міжнародного виховання робітників в країнах, де є инші народи під національним гнетом, повинна полягати безоглядно на пропаганді і обороні через них самих права до відірвання поневолених країн. Без

цього немає інтернаціоналізму. Є нашим обовязком і правом трактувати кожного соціялдемократа, що не провадить такої пропаганди, як імперіяліста і драбугу. Це є безумовне услівя». (Лєнін, Висліди дискусії про самовизначення, том 19, ст. 188).

Безоглядний відпір, який примінює партія в цілому до націоналістичних киринників, навіть в найменшій мірі не може послабити сили нашої боротьби за самовизначення поневолених народів, аж до відірвання, за визволення Зах. України з під ярма польської окупації та за приєднання її до УСРР. Навпаки — боротьба з ундо-фашизмом і його найновіщими агентами з групи Василькова вяжеться найтісніще з нашою боротьбою проти національного гнету й за прилучення Зах. України і Білорусі до матірного радянського пня.

Комінтерн каже в свойому закликові цілком правильно, що «про визволення працюючих мас Зах. України з економічної і національної неволі можна думати тільки в братерському звязку з працюючими масами Польщі і З. Білорусі, поруч як найтіснійшої братерської солідарности з працюючими масами Рад. України і цілого світа. Виступаючи проти Інтернаціоналу, КПП і КПбУ, група бувших членів ЦК КПЗУ старається ударити по цілому революційному русі Зах. України, обєктивно ступає на зрадницьку дорогу до запродання того руху і стає знаряддям української контрреволюції і польського фашизму».

В звязку зі всенькою боротьбою працюючих мас Зах. України за соціальне й національне визволення, як одне з перших завдань КПЗУ, висовується *як найтісніще з'єднання робітниче-селянського руху на окупованих українських землях з революційною боротьбою пролетаріяту Польщі і Зах. Білорусі.* Кожен робітник і селянин Зах. України повинен розуміти, що шлях до визволення і злуки з УСРР йде через повалення фашистівської влади в Польщі, через спільну революційну боротьбу працюючих мас Зах. України, Польщі і З. Білорусі. Ми повинні найширше популяризувати постанову 2-го З'їзду КПЗУ, в якій говориться, що «партія мусить в своїй діяльности висувати основний боєвий клич: «соціялістична революція і робітниче-селянський уряд в Польщі». Біля цього клича повинна партія мобілізувати працюючі маси всіх національностий в Польщі, вказуючи на те, що

тільки почерез спільну боротьбу за повалення буржуазної влади в Польщі може прийти здійснення злуки Зах. України з Радянською Україною».

Фашизм наступає широким фронтом на робітників і селян: від ясновельможних князів на Несвіжу і Дзікові — Радзівілів, Тарновскіх, Любомірскіх, Сапєгів — аж до соціялістів їх маршалковської ясновельможности і націоналістів з УНДО, УСРП, Сельсоюза і. и. Проти цього фашистівського фронту повинен бути створений широкий, та одностайний *антифашистівський фронт*, щоби провадити величезну більшість робітників і селян до приступу на фортеці. Завданням комуністичної партії є консолідація цього бльоку, провід в боротьбі, скріплення його активу і бойової готовності, розширення його загонів на що раз більше численні робітничі і селянські маси —. А це є можливе тільки при строгому задержанню ясної ленінської лінії в рядах гегемона того бльоку — комуністичної партії і через вщіплення у всі його відділи зрозуміння необхідности спільної боротьби за повалення фашизму й за робітниче-селянський уряд в Польщі.

Прямуючи до як найтіснійшого звязання боротьби працюючих мас Зах. України з боротьбою революційного пролєтаріяту цілої Польщі, комуністична партія повинна *переносити справи Зах. України на терен Польщі і Зах. Білорусі і навпаки*. Не може бути жадного поважніщого прояву боротьби робітників і селян Зах. України, що не знайшовби відгуку в рядах польських пролєтарів, як також білоруських, жидівських і німецьких; таксамо все те, що рухає і мобілізує до боротьби працюючий нарід цілої Польщі, повинно найти відгук в рядах пролєтарської армії, що бореться на західнє-українському фронті.

А це поле лежить ще до нині облогом. Ще далеко нам до правдивої концентрації боротьби працюючих мас всіх народностей Польщі. В послідному часі бачимо вправді незначний поступ (напр. акція в справі Громади), та на загал треба сказати, що все те, що партія робить на полі звязання фронту боротьби, не відповідає ні значінню завдання, ні можливості і силам самої партії. Досить напр. вказати, що акція в справі помочі жертвам повені на терені ЗУ, не стрінула належної підтримки з боку партійних організацій в Польщі і З. Білорусі. Те саме позволю собі сказати відносно реагування цілої партії на

масові політичні процеси, як пр. процес 151 в Володимирі Волинськім, процес 57-ох в Луцьку ітд. А з другої сторони важніщі прояви в робітничому й селянському русі Польщі і З. Білорусі проходили без відгомону зі сторони працюючих мас, а передусім комуністичної партії Зах. України (досить згадати погром ППХ, великий ткацький страйк ітд.).

Передумовою консолідації всіх революційних сил в Польщі *мусить бути залізна єдність лав комуністичної партії.* Постанови 2-го З'їзду КПЗУ говорять, що соціялістична революція в Польщі може бути тільки ділом працюючих мас всіх національностий Польщі, так пануючої нації, як теж поневолених націй, тому перед комуністичною партією Польщі і всіми її організаціями стає потреба гострого характеру як найбільше з'єднинити свої ряди, дати партії обличе моноліту та скоординувати її працю. Для того треба провадити нещадну боротьбу з усіми тенденціями, які стоять на перешкоді концентрації партії, вносять в партійні лави розлад і взаїмне недовіря.

Особливо нині, в звязку з кириницькою роботою націоналістичних ренегатів, треба не тільки зміцнити єдність і консолідацію рядів КПЗУ, але також треба *скріпити звязок КПЗУ з цілою КПП.* — Ціла партія мусить брати участь в розвязуванню питань, що стоять на денному порядку життя партії і робітниче-селянського руху взагалі. Організаційні методи Василькова-Турянського повинні відійти в забуття. Бо їхні методи нагадували царські слова «молчать и не розсуждать», а самі вони вважали партію за свій особистий хутір й забували те, що партія це великий коллектив, а не кілка. Головна основа організаційної будови комуністичної партії — *демократичний централізм* — повинен бути впроваджений в цілій своїй ширині.

Треба рівнож скріпити звязок КПЗУ з міжнароднім робітничим рухом. Поясняючи партії і взагалі працюючим масам факт переходу групи Василькова-Турянського до табору наших клясових ворогів, треба вказувати як то на грунті частинної стабілізації капіталізму появляються в робітничому рухові в ріжних краях *настрої недовіря і сумніву* в справу соціяльної революції, на яких то настроях жирують дрібноміщанські групи ренегатів-ліквідаторів, що фарбують свій опортунізм лівими фразами (троцькізм).

Найкращою охороною партії перед всякими ухилами є *скріплення звязку партії з промисловим пролетаріятом.* Тиснення дрібноміщанських одиниць — спроваджує найчастіще комуністичні партії чи їх деякі частини з революційної ленінської дороги. Іменно ухил кол. провідного гуртка ЦК КПЗУ з дороги комунізму має своє джерело передусім в тому, що той гурт вийшов з табору націоналістичного дрібноміщанства,—був слабо звязаний з пролетаріятом великої індустрії.

Поширення праці між промисловим пролетаріятом — це є під теперішну хвилю одне з головних завдань партійної організації. На перше місце мусить бути висунена *праця між робітниками основних галузий промислу на Західній Україні*, а іменно межи нафтовиками, металівцями, салінарями, робітниками деревного промислу, як рівнож між залізничниками та робітниками мійських заведень (електровні, то-що). Треба завсіди памятати, що першим завданням, яке стоїть перед партією в кожному партійному окрузі, це створення організаційної бази споміж мійських робітників. Як особливе завдання стоїть перед партією *поширення партійної праці між польськими і жидівськими робітниками*, що її група Василькова-Турянського легковажила та занедбувала. Розбудова праці між промисловими робітниками позволить партії на широку скалю здійснити напрямні Комінтерну що до обильнійшої чим досі участи пролетарських елементів в партійному проводі.

Комуністична партія повинна дістатися до кожного робітничого варстату, в кожній фабриці створити свій партгурток, повинна *стануги на чолі щоденної боротьби робітничих мас за краще завтра*, проти капіталістичного визиску та проти терору фашистівського уряду. А це не дасться перепровадити *без невсипущої праці в ділянці професійного руху.* Поширення наших впливів в професійних спілках, організування професійних спілок там, де їх ще не має (м. і. професійних спілок сільсько-господарських робітників), прогнання з професійного проводу соціял-угодових фагасів з рамени фашистівського уряду, зорганізування в профспілках справно працюючих червоних фракцій — от завдання, які під нинішню пору набирають преважного значіння. До їх виповнення повинна взятися ціла партія!

Здвоюючи нашу працю між пролєтаріятом, мусимо рівночасно звернути якнайбільше уваги *на працю по селах* — між хліборобськими робітниками та в великій міліоновій масі безземельних, малоземельних й середняцьких селян. Переважною справою є концентрування нашої праці на селі, звязання її з щоденними болячками як селян, так і хліборобських робітників. В нашій діяльності ми повинні впоювати в селянські маси основи робітниче-селянського союзу й розуміння ролі пролєтаріяту, як гегемона соціяльної революції. Нашим завданням повинно бути старання дати до зрозуміння працюючим масам на селі, що селянин не має землі тому, що робітник не має влади в своїх руках, а з другої сторони ми повинні дуже широко розповсюджувати в робітничих масах цю правду, що без втягнення селянських мас до активної участи в боротьбі побідна соціяльна революція є неможлива.

Надто треба посвятити особливу увагу поширенню та зміцненню наших впливів *в організаціях, що гуртують селянські маси* (Просвіти, кооперативи, Луги ітд.), переведення там ясної клясової лінії, мобілізування довкруги неї широких мас для безупинної боротьби з угодовим унівсько-радикальним проводом цих організацій.

Скріплення, поширення й консолідація протифашистівського бльоку — от висновок, що зачеркує нашу працю політичну в *відношенню до Сельроба.* Поборюючи безоглядно опортуністичну і націоналістичну лінію Козіцьких і Крайківських, ми повинні вказувати на це,, що правдива боротьба з фашизмом є можлива тільки на грунті ясної безкомпромісової клясової лінії. *Вожди* сельробівської правиці де-далі більше скочуються в УНДО-фашизм. Навпаки *маси*, згуртовані ще нині в Сельробі-правиці, прагнуть щиро революційної боротьби за робітниче-селянський уряд, за самовизначення аж до відокремлення. *Вожди* сельробівської правиці, йдучи щораз дальше по шляху націоналізму і угоди, стараються недопустити до ліквідації розламу в сельробівськім русі; навпаки *маси* Сельроба, розуміючи потребу протиставлення фашизмови з'єдиненого робітниче - селянського фронту, чимраз більше горнуться і будуть горнутися під прапор Єдности Сельроба.

Проти націоналізму і угоди Козіцьких і Крайківських, за ясну лінію боротьби соціяльного і національного визволення, за злуку Сель-Роба — це кличі, під якими буде проходити відірвання мас Сельроба правиці від угодових вождів, і це є услівям консолідації протифашистівського бльоку на Зах. Україні.

Поборюючи безпощадно націоналістичну та опортуністичну лінії Козіцьких і Крайківських, як ворогів революційного робітниче-селянського руху, треба рівночасно піддавати критиці всякі збочення провідників Сельроба—лівиці від правильної лінії, які, — в противенстві до Козіцьких і Крайківських — змагають до з'єдинення сельробівського руху. Перш за все треба безпощадно критикувати всякі тенденції недоцінювання ваги національного питання, що виринають в наслідок непобідженого до кінця колишнього хибного становища в національнім питанню, як теж деякі помилки опортуністичного характеру, що напр. виросли підчас виборчої кампанії до сойму.

Націоналістичний гурток Василькова-Турянського змагає внести розкладі і розбиття у всі відділи армії, що борються з фашизмом. На полі сельробівського руху провадить він політику націоналізму і прямує до поглиблення розламу. Й на тому відтинку він теж стрічає рішучий відпір працюючих мас Зах. України.

Не поможе націоналістичним сецесіоністам й пристроювання в шахрайський клич «лівизни». Не поможуть ні брехні ні сплетні, кидані наче в лихоманці на КПЗУ й на КПП. Не поможе також шукання опори і помочі в фашизму. — Геть руки — це відповідь, що її дали працюючі маси націоналістичним сецесіоністам підчас виборів до сойму! Повне відмежування кириннників, агентів фашизму і УНДО від робітниче-селянського руху — це завдання буде виконане в цілому, без лишків, революційними робітниками і селянами Західної України.

Ю. Братківський.

———————

ЩО ТАКЕ ШУМСЬКІЗМ?

I.

Троцьківська опозиція в лавах ВКП та КПбУ виникла на грунті незадоволення певних верств дрібної буржуазії політикою радянської влади й компартії. Це незадоволення найшло своїх виразників серед дуже невеличкої частини партії. Цікаво зазначити, що за останні роки чим міцніше напирала партія на буржуазні елементи серед країни, тим гостріше виступав троцькізм проти партії.

Коли блище придивитися до істоти ріжних угруповань націоналістичної опозиції серед ВКП (уклоністи в Грузії, група Шумського на Україні й т. і.) а також до різних прояв великодержавного шовінізму, то дуже легко переконатися в тому, що всі вони скрізь мають теж дрібнобуржуазні коріння, що в грунті їх лежить теж незадоволення певних дрібнобуржуазних верств, з тією тільки поправкою, що в даному разі в цьому незадоволенні грають особливо істотну ролю елементи націоналізму...

З'окрема на Україні за останні роки ми маємо безсумнівний ріст української міської буржуазії й кулацтва. Цей ріст відбувається не дивлячись на політику радянської влади, всупереч її. Він безумовно й далеко відстає від росту соціялістичних елементів господарства СРСР і УСРР. Чи може буржуазію в тисках радянського законодавства, під тягарем податків, позбавлення політичних прав, задовольнити її сучасне становище? Цілком зрозуміло, що не може! А треба ще мати на увазі, що одночасно з певним зростом певних буржуазних елементів відбувається й друге явище. Частина дрібної буржуазії, не будучи в стані витримувати тягару податків, конкуренції з держпромисловістю, держторгівлею, кооперацією і др., що систематично зміцнюються й зростають, — пауперизується, котиться в низ й доповнює кадри безробітних та люмпенпролетаріяту. Ця частина буржуазії як жертва політики наступу на приватний капітал, має, розуміється, ще менше підстави вдоволятися своїм становищем, ніж та частина буржуазії, яка тримає й навіть до певної міри зміцнює свої позиції в господарстві.

Звідсіля в першу чергу виникає незадозволення своїм становищем з боку української буржуазії, звідси виникає шукання ріжних орієнтацій, звідсі походить тяга до буржуазного Заходу. Деякі прямо роблять ставку на польський фашизм і міжнародний імперіялізм. Але таких не богато. Триматися отверто імперіялістичної орієнтації в умовах радянської дійсности зовсім небезпечно. І крім того не можна сказати, щоби популярність ріжних можливих інтервентів, з'окрема популярність Пілсудського, за спиною якого стоять Сапіги та Радзівіли, була дуже велика серед українського селянства.

Ось чому отверта орінтація на закордонну буржуазію навіть у тих, хто її тримається в наших умовах, здебільшого заміняється досить загальними фразами про західну культуру, легкою фрондою проти централізаторської політики Москви, скаргами на її нібито недостатню увагу на розвиток українського господарства й культури, темними натяками на те, що нарешті радянська влада на Україні стане на шлях національного відродження (що по суті означає на шлях буржуазної реставрації). Тут то ми бачимо нерозривну нитку від Зерова, Могилянського та иньших неоклясиків через Хвильового прямо до Шумського. Бо коли всі ці загальні фрази про західну культуру, про централізаторську політику Москви то-що перекласти на мову, що звичайно вживається в нашій партії, з вказівками на Леніна то-що, будете мати шумськізм.

Треба ще вважати, що численні елементи службовців та інтелігенції, що звязані богатьома нитками з міською та сільською українською буржуазією й просякнуті націоналістичною ідеольогією з незадоволенням дивляться на те, що радянська влада України твердо провадючи політику українізації, в тойже час дуже уважно забезпечує інтереси нацменшостей особливо їх пролетарської частини. Ці елементи хотілиб необмеженого панування української мови в держапараті, в суспільному житті, літературі та мистецтві; вони хотілиби, щоби радянська Україна будувала свою національну політику на тих же самих засадах, як і сусідні буржуазні країни (Польща, Румунія). Для них це питання не тільки націоналістичної психольогії, але й шматка хліба, конкуренції. Так само й ширші верстви російського та жидівського міщанства, чужі українській культурі та українській

мові з анальогічних міркувань, стоять за забезпечення панування російської культури, бо для них це перш за все означає забезпечення своїх сижених місць. Як раз висловлюючи настрій зростаючого українського міщанства Хвильовий, що за його спиною стояв Шумський, проголошував боротьбу двох культур — російської та української, — обгрунтовав її неминучість і доводив, що в цій боротьбі українська культура, що орієнтується на психольогічну Європу (сучасну або минулу, буржуазну або пролєтарську — це не грає ролі), повинна користуватися привілейованим станом як така, проти російської культури як такої.

14-тий З'їзд ВКП відмітив, що в грунті всіх помилок нової опозиції, — що в цьому питанні вже тоді солідаризувалась з троцькізмом, — лежить зневіра в наше соціяльне будівництво. Потім троцьківсько-опозиційний бльок висував як одне із засадничих розходжень з партією ідею неможливости збудування соціялізму в одній країні. Треба підкреслити, що це зневіря в наше соціялістичне будівництво найшло свій відгук в ідеольогії націоналістичної української опозиції. Ось що наприклад писав Хвильовий в кінці 1926 р. в своїй передмові до збірнику поетичних творів. В. Елана (Блакитного), через декілька місяців після того, як він назвав сучасну Москву центром всесоюзного міщанства.

> «Громадянська війна скінчилась. Комунар не зрушив „бетонні світові підпори"; замість червоних зір над „розвіяністю хмар" замаячив *безвихідний НЕП* (курсив наш *Н. Л.*) з його диким бюрократизмом і гладкими непманами».

До речі Хвильовий, якого Шумський в травні 1926 р. називав одним із видатніших українських марксистів і навіть порівнював з Плехановим (!), зараз найшов вихід із «безвихідного» Непу і в свойому новому романі «Вальдшнепи» дав апольогію фашизму. Це дуже характерний факт, який кидає яскраве світло на майбутні перспективи шумськізму. Але на Україні соціялістичне будівництво нерозривно звязане з національною політикою, з розвязанням національного питання і коли національно обмежена шумськівська опозиція мало звертає уваги на загальні питання, оскільки вони не звязані безпосередно з національним питання, — то найяскравішим відбитком її дрібно-

буржуазної істоти, відірваности від пролетаріяту, як основного клясу, що будує соціялізм, є її своєрідне переконання в нездібности комуністичної партії на Україні провадити правильну національну політику. Нема сумніву в тому, що це переконання органічно звязане з тими думками Хвильового про «безвихідний НЕП», які ми згадали вище.

Коли Шумський писав, що комуніст-українець почуває себе пасинком партії, що в партії панує русотяп а поруч з ним «презренний малорос», який вміє пристосуватися до пануючого курсу, то кождий безумовно повинен був собі поставити запитання: як же може партія, що переслідує комуністів-українців (на Україні) і на зразок царських гнобителів України сприяє «презренним малоросам» вести правильну національну політику при існуючому керовництві, при існуючих кадрах? Оскільки на зміну керовництва надії немає, а про ломання кадрів можна тільки мріяти (хиба дасть більшовицька партія ломати свої карди?), то врешті решт нічого не залишається окрім західної орієнтації . . .

У певно контрреволюційних елементів це є псевдонім орієнтації на міжнародний імперіялізм. У шумськізму, який на Радянській Україні стояв тільки на шляху до буржуазної контрреволюції — це початок відходу від комунізму по тій протореній дорозі, яку ми всі дуже добре знаємо.

Звязане органічно з західною орієнтацією зневіря в сили і здатности партії провести правильну національну політику (що складає невіддільну частину загального соціялістичного будівництва на Україні) у Шумського мало й має тіж коріння, що й зневіря троцьківської опозиції в соціялістичне будівництво. Західна орієнтація Шумського, це бліда тінь, або краще сказати початок західної орієнтації Рут Фішер та Маслова, що стоять на точці зору переродження ВКП й СРСР.

Цілком зрозуміло, що лінія уступок російському шовінізмові, яку намагаються накинути КПбУ (під обличчам її керовничої групи) деякі бувші керовники КПЗУ, що називають себе шумськістами, не може не виникати з загальної політики капітуляції перед буржуазією та кулацтвом, бо це означає перш за все капітуляцію перед російською буржуазією та російським кулацтвом, як політично й економічно найбільш розвиненими.

Ми маємо ще одну спільну рису шумськізму й троцькізму, бо вона виникає з їх загальної соціяльної істоти — цілком отверте ідеалізування свойого протибільшовицького минулого. Факт загально відомий, що троцькізм намагався доводити, що не він прийшов до більшовизму, а більшовизм прийшов до нього, переозброївся в 1917 р. й став на троцьківську точку погляду так званої перманентної революції. Шумський не хотів в цім відношенню відставити від Троцького. Він в травні 1926 р. теж заявив, що він завжди (тоб-то й перед вступом до більшовицької партії) стояв на правильній позиції, ні від нічого зі свойого минулого не відрікається й навіть пишається своїм минулим. Щоби цілком зрозуміти, що може значити така заява, нечувана в устах більшовика, який прийшов з иньшої партії, варто тільки пригадати, що Шумський до травня 1918 р. належав до УПСР, яка вела надзвичайно гостру, часами озброєну боротьбу проти більшовиків; навіть після розколу УПСР й по утворенню партії боротьбістів, до якої Шумський пристав, ця партія на протязі деякого часу займала позицію парляментарної демократії; щойно в березні 1920 р. під натиском Комінтерну вона ввійшла до КПбУ, при чому ще в січні 1920 р., особисто Шумський в одному зі своїх виступів називав червону армію на Україні окупаційною силою. Звідси зрозуміло, що виступ Шумського в 1926—1927 р.р. проти ЦК КПбУ, викликаний натиском буржуазних елементів на його та на його однодумців зовні, з'явився в деякій мірі рецидивом старих націоналістичних помилок. Звичайно Шумський виправдував свою стару протипартійну позицію тим, що він боровся проти неправильної політики партії в національному питанні. Одначе, якіб і не були помилки, що їх робила партія в національній справі в 1917—19 рр., і якби критично ми зараз не ставились до цих помилок, партія не може допустити, щоби Шумський намагався цими помилками виправдати свою боротьбу не тільки проти партії але й проти української революції й своє перебування в таборі, що хитався поміж революцією та контрреволюцією. КПбУ звичайно не могла дозволити й навіть Шумському виховати партію в тому напрямку, що боротьбісти мали рацію в своїй боротьбі проти КПбУ, як вона не може дозволити нікому з бувших меншовиків, що пізнійше прийшли до партії, доводити, що історичний меншовизм мав рацію в своїх

супечерках з більшовизмом і що більшовицька партія стала на меншовицьку точку погляду. У всякому разі спроба Шумського виправдати своє перебування в політичному таборі дрібної буржуазії в минулому ще раз свідчить про те, що він зараз знов пішов фактично до того-ж самого табору.

Практичні пропозиції що до українізації, які вносив Шумський і які були продиктовані йому націоналістичною дрібнобуржуазною стихією, носили на собі одночасно без усякого сумніву відбиток ультра-лівого авантюризму, нагадаючи цим до певного ступня троцьківські пляни ультра-індустріялізації. Підставою останніх була дрібнобуржуазна паніка і при свойому проводженні в життя вони загрожували надзвичайно серьозною крізою радянського господарства й всієї політичної системи радянської влади. Безумовно, таке-ж джерело мали і шумськівські проєкти ультра-українізації («інакше радянська влада загине»)) . . . Ренегати з бувшого керовництва КПЗУ намагаються зараз зробити враження, що Шумський ніколи не пропонував насильно українізувати російських робітників й ломати старі більшовицькі кадри й що все це даремно накидає йому керуюча група КПбУ. Одначе проте що практичні заходи, які пропонував Шумський в галузі провадження українізації серед пролетаріяту фактично означали насильну українізацію неукраїнських робітників, писав т. Сталін до Політбюро ЦК КПбУ на підставі своєї розмови з Шумським, ще за рік до подачі заяви ЦК КПбУ до Комінтерну з приводу шумськівського ухилу бувших керовників КПЗУ. А пропозиції зняти десяток секретарів найбільших округ України і замінити їх «українцями» (тобто однодумцями Шумського, бо решту українців він вважав за малоросів) — такі пропозиції робились на засіданні Політбюро ЦК КПбУ й були своєчасно зафіксовані. Проводити таку українізацію, яку пропонував Шумський, значило для КПбУ стати на шлях політичного та організаційного авантюризму й штовхати російську робітничу масу до антиукраїнського дрібнобуржуазного шовінізму. Тільки люди, що зовсім відірвались від пролетаріяту та партії, що дихали повітрям української дрібноміщанської стихії, могли вносити такі пропозиції.

Але ніяким клеветникам не вдасться довести, що КПбУ рішуче відкинувши практичні пропозиції Шумського в галузі

українізації пролетаріяту та партії, тимсамим відмовилась від проводження українізації. Як раз останні роки, роки рішучої боротьби з націоналістичними ухилами, з'окрема з ухилом Шумського, визначаються ще небувалим темпом українізації партії, за якою йде радянський апарат і вся радянська суспільність. Про це яскраво свідчать цифри:

в 1922 р. українців в КПбУ було 23%, в 1924 р.—33%, в 1925 р. — 38%, в 1926 р. — 49%. В складі керовничих партійних кадрів українці становили в 1924 р. — 33%, в 1925 р. — 37%, в 1926 р. — 52%. Серед секретарів округових партійних комітетів українці становили в 1923 р. — 31,8%, в 1924 р. — 34,3%, в 1925 р. — 38,9%, в 1926 р. — 43,8%.

В Комсомолі українців було в 1924 р. — 50,9%; в 1926 р. — 67,1%. На такі цифри й факти шумськізм звичайно заплющував очі, як заплющував очі троцькізм на всі досягнення ВКП й СРСР в галузі індустріялізації й будівництва соціялізму.

Облік дрібноміщанських рис шумськізму не був би повний, коли-б ми не зазначили ще одну його рису, спільну з троцькізмом: показову для всіх дрібнобуржуазних угруповань політичну безпрінціпність. Політична безпрінціпність троцькізму, що обєднав довкола себе ультра-ліві і ультра-праві елєменти з ренегатів Комінтерну, фактичних соціял-демократів, синдікалістів й навіть хрістіянських соціялістів, утворив у СРСР бльок із сапронівцями й шляпніковською робітничою опозицією — є занадто добре відома, щоб на ній ширше зупинятися. А в тім прихильники Шумського з бувших членів ЦК КПЗУ дали ще більш яскраві зразки політичної безпрінціпности, що вже межує зі звичайним шахрайством (коли вони прилюдно відрікалися від шумськізму на 4-ому З'їзді КПП, на українській комісії ВККІ й на 8-ім Плєнумі КПЗУ). Але треба сказати, що вони мали дуже доброго проводира й учителя. У всякому разі Шумський вважав для себе можливим в кінці 1925 р. в своїй боротьбі проти керовництва КПбУ шукати собі підтримки в людей, які робили дуже великі поступки російському шовінізмові, і пізніше робив всілякі заходи до створення цілком безпрінціпного бльоку знов же проти керовництва КПбУ. Ця безпрінціпність Шумського відштовхнула тоді від нього богатьох його бувших прихильників.

II.

Шумськізм та троцькізм мають цілком спільні дрібнобуржуазні коріння. Ріжниця поміж ними полягає в масштабі, також звичайно й в масштабі їх проводирів. Шумськізм по своїй істоті — це той-же троцькізм зо всіми його дрібнобуржуазними прикметами, пристосований тільки до України й до специфічних особливостей українського дрібнобуржуазного націоналізму.

І звичайно тільки політичним непорозумінням було те, що «своя своїх не познаша», — що прихильники Шумського на Україні не стали поруч із троцьківською опозицією, як це зробили в Грузії тамошні уклоністи. Але це непорозуміння має свої певні підстави.

Справа в тому, що троцьківська опозиція вербувала своїх прибічників майже виключно серед міського міщанства та ремісничого півпролєтаріяту. На Україні ці верстви здебільшого неукраїнського походження. Вони є під сильним впливом російського, жидівського, у всякому разі протиукраїнського шовінізму. Ось чому троцьківська опозиція на Україні з самого початку своєї діяльности заняла становище різко вороже до українізації, намагалась спекулювати на протиукраїнських націоналістичних почуттях певної частини робітників та службовців. Представники троцьківської опозиції в Харькові обороняли завзято (у виступах на зібраннях), службовців, що їх радянська влада звільняла з установ за злісне саботування українізації; заявляли, що гроші, які йдуть на українізацію, краще-б було витрачати на збільшення зарплати робітникам. Саме під впливом інформації цих кол Зиновєв ляпнув на президії ЦКК, що на Україні провадиться така українізація (по швидкости темпу), яка йде на користь тільки петлюрівцям.

Зрозуміла річ, що при такій бойовій протиукраїнській лінії троцьківської опозиції не могло бути мови про спільний бльок троцькізму та шумськізму проти партії на Україні. Але зараз є певні симптоми, що троцькісти можуть що дня змінити своє становище в українському питанні відразу на 180 градусів й обвинувачувати партію вже не в тім, що вона провадить дуже швидку українізацію, а в тім, що вона піддається російському шовініз-

мові. В славнозвісній плятформі троцькістів цю спробу вже зроблено в питаннях Грузії й в східних тюркських республік.

З другого боку не може не звернути уваги, що в так званих постановах так званої 8-ої Конференції КПЗУ жадним словом не згадується троцькізм. Це останнє явище ми не вважаємо за випадкове. Нас зовсім не здивує, коли група бувших членів ЦК КПЗУ що відкололась від партії, буде шукати шляхів порозуміння з троцьківською опозицією закордоном. Серед прихильників цієї опозиції до християнських соціялістів включно вона значно скоріше знайде собі співчуття аніж серед робітників Західної України.

Взагалі троцькістам не дорого буде коштувати визнати шумськізм за стопроцентову ленінську позицію в національному питанні (як вони вже зробили з грузинським «уклонізмом»). І так само для шумськістів — а особливо для Василькова та Турянського, які вже мають добрий досвід відрікатись сьогодні від того, в чому вони вчора врочисто клялись, — для Василькова й Турянського, повторяємо особливо буде дуже легко анулювати всі свої попередні заяви проти троцькізму.

У всякому разі глибоко протирадянська (а не тільки протипартійна) істота шумськізму була також ясна для наших ворогів, — як і істота троцькізму, — ще до того, коли Васильків та Турянський зробили свій останній крок во славу маршалові Пілсудському.

Ми вважаємо дуже цікавим міркування в цій справі відомого українського білогвардійця Шаповала в його статті вміщеній в журналі «Нова Україна», присвяченій десятиріччу жовтневої революції.

> «Той факт — пише Шаповал, — що в КПбУ створилась національна українська комуністична опозиція, — є великої ваги. Всі українські елементи повинні підтримувати цю опозицію, а ні в якому разі не виставляти окремих програм».

Так й сказано. Ідіть всі за шумськізмом, не виставляйте окремих програм. Таке найновіше гасло української контрреволюції!

> «Щоб збільшити вплив української комуністичної опозиції, — пише Шаповал далі, — треба всім вести себе так, щоб опозицію всі вважали за виразника волі й інтересів

українських робітників та селян. Тих українських комуністів, що підлабузнюються до Москви, треба взяти під бойкот, як зрадників українського робітництва і «презренних малоросіян» (Шумський може бути задоволений, його термінольогія пішла в хід! *Н. Л.*), взяти під моральний терор і паралїжувати їх (руки у вас короткі, громадянин Шаповал, навіть при допомозі всіх Василькових та Турянських. *Н. Л.*). Українська інтелігенція повинна вітверто признавати й захищати радянську систему влади (читай постанови т. зв. осьмої Конференції. *Н. Л.),* але підкреслювати, що влада та мусить вибиратися робітниками й селянами України... *Ленінізм можна знищити ленінізмом* (наприклад оголосивши, що найправильніша ленінська точка погляду на національне питання є шумськізм. *Н. Л.*). Цей парадокс мусять зрозуміти всі, хто хоче знищити диктатуру Москви. (Шаповал: «Десять років» — «Нова Україна» — листопад 1927 р.).

Цю думку білогвардійця, який на випадок війни проти Радянської України безумовно піде разом із Пілсудським, про націоналістичну опозицію серед КПбУ (тоб-то про шумськізм), повинні добре памятати всі комуністи Західної України. Вона ясно свідчить про те, який зрадницький крок що до Радянської України (тоб-то й для працюючих Західної України) зробила частина бувшого керовництва КПЗУ, пірвавши з КІ, з КПП й КПбУ в імя шумськізму. Ми знаємо, що троцькізм викликав до себе живе співчуття серед елементів дрібної буржуазії, що незадоволені радянською владою, але співчуття серед робітників ні в партії він не знайшов. От також і шумськізм викликав великі надії у Шаповала, УНДО, одержав марку справжного ленінізму (але тільки не від світового штабу пролетарської революції та ленінізму — Комінтерну, а від Турянського та Василькова). Зовсім інакше ставиться до нього двохсоттисячна маса комуністів радянської України. Серед цієї величезної і загартованої в боях армії шумськізм не найшов собі прихильників (не числячи жменьки інтелігентів, що живуть настроями міщанства або богеми й не мають нічого спільного з пролетаріятом). В цьому відношенні шумськізм залишився далеко по заду навіть троцькізму, бо за троцьківську опозицію всеж таки голосували

де-не-де одиниці та невеличкі групи членів партії за часи дискусії. Перед своїм 10-тим З'їздом КПбУ обговорювала звіт ЦК, обговорювала його роботу, обговорювала боротьбу, що її вів ЦК проти націоналістичних збочень і в тому числі проти шумськізму. І не найшлось жодної парторганізації, жодного осередку, який би погодився з поглядами Шумського. Всі осередки, всі районові зібрання, районові та окружні партконференції і врешті 10-тий З'їзд КПбУ — всі рішуче висловились за лінію ЦК, проти шумськізму.

І коли дехто з бувших членів ЦК КПЗУ хоче зараз когось запевнити, що вони виступають не проти КПбУ та УСРР а проти «керовничої групи КПбУ» — то це стара штука, яку вже давно випробувала троцьківська опозиція, що весь час намагалась підмінити ВКП «сталінською фракцією». Бо одна річ — *бувша* керовнича група КПЗУ, з якою пірвали всі партійні організації й яку Комінтерн оголосив поза лавами комуністичного руху — і зовсім друга річ сучасна керуюча група КПбУ, теперішний ЦК КПбУ, за яким стоїть двістітисячна партія і міліони робітників та селян. Спроба спекулювати на керовничій групі КПбУ, протиставлючи її партію, показує тільки, до чого вже запутались Василькові та Турянські й в якому безнадійному стані вони зараз знаходяться.

На Радянській Україні після четвертого З'їзду КПП мав місце тільки один виступ на користь шумськізму, що більш-менш заслуговує уваги. Це стаття бувшого співробітника Наркомосу Волобуєва, що її зараз почали друкувати в «Більшовику України». Стаття намагається доказати, що Україна зараз за часів радянської влади залишається кольонією, що СРСР веде відносно її неправильну політику, яка не сприяє в достатній мірі розвиткові продукційних сил України. В цій статті є також певні натяки на західну орієнтацію, навіть на вихід із Союзу. Ця стаття відбиває настрої, які досить розповсюджені в колах націоналістичної інтелігенції, що зараз почуває себе погано в умовах радянської дійсности, що разом із редакцією львівського «Діла» мріє про буржуазну українську державу з власним парляментом і навіть з власним представником в Лізі Націй. Але в партії серед українських робітників та селян, що винесли на своїй спині три імперіялістичні окупації, Волобуєв прихильників собі не найде,

бо кожний робітник і кожний селянин на власному досвіді й особливо на досвіді 1920 р., — коли на Україну наступав пан Пілсудський, — знає, що існування Радянського Союза, як єдиної держави є одна з важніших передумов забезпечення радянської влади на Україні. Шумськізм, як ідейний рух на Радянській Україні має богато прихильників в колах націоналістичної інтелігенції. Але в партії шумськізм не має грунту й не має перспектив на майбутнє.

І коли цьому шумськізмові більш пощастило на Західній Україні, коли тут під прапором шумськізму від партії відкололась ціла група бувших членів ЦК, то звичайно це не щастя КПЗУ, а її біда. Біда не в тому, що без Василькова та Турянського партія не зуміє обійтись, як вони напевно самі думають. Біда в тому, що ці люди на протязі декількох років мали грунт уважати себе провідниками партії. Цею бідою є молодість КПЗУ, з якою звязана відсутність старих ленінських традицій, є порівнююча слабість пролетарських кадрів. Сказати про це голосно, це зовсім не значить підривати авторітет КПЗУ. Партія повинна знати про свої слабости, щоби тим рішуче та енергічніше працювати над їх усуненням. Був би преступником той, хто став би ховати від партії її слабости. Треба бути тупим, обмеженим галицьким міщанином, щоби образитися, коли про ці слабости говориться.

Звичайно був час, коли Васильків та Турянський та їх однодумці вели взагалі правильну лінію під керовництвом Комінтерну, в рядах КПП, при ідейному звязку з КПбУ, тоді партія їм довіряла. Але вони не витримали натиску дрібнобуржуазної стихії. Коли в Польщі наступила часткова стабілізація капіталізму, коли фашистівський режім став почувати певний грунт під ногами, коли буржуазія стала консолідуватись довкола фашизму, включаючи й ті елементи, що з початку находились в опозиції до фашизму, коли слідом за польською буржуазією пішла до фашизму й українська буржуазія разом з певними елементами кулацтва й дрібного міщанства, — частина верхівки КПЗУ опинилась під впливом цього процесу . . .

Вона втратила віру в польську революцію і порозумівшись з шумськізмом на Радянській Україні зайняла ліквідаторську позицію що до соціялістичного будівництва й провадження націо-

нальної політики в СРСР. І після цього вона на всіх парах покотилась до пристосування і співпраці з існуючим режимом, бо тільки безнадійний ідійот або провокатор може ставити питання так, що без революції в цілій Польщі і без дальнішого зміцнення УСРР й СРСР на підвалинах соціялізму може бути мова про визволення Західної України з під окупації польського фашизму.

Тут лежить джерело відмовлення від гасла «земля без викупу», приховання опортуністичних і націоналістичних збочень в Сельробі й суто меньшовицких тверджень, що західнє-українські маси ще не дозріли до соціялізму, джерело зриву протифашистівського фронту на Західній Україні при виборах у сойм, потім вже відкритих виступів слідом за УНДО проти КПбУ й УСРР і нарешті спроби потягнути за собою партію, відірвавши її від Комінтерну й КПП, внести розлам в революційний рух Західної України по національній лінії, перетворивши комуністичну партію в фактичне знаряддя польського фашизму.

Але ця спроба не вдалась. Партія залишилась на Комінтернівській лінії. Бо як не великі досягнення польського фашизму в галузі консолідації буржуазії, є певні історичні рамки його можливостей та здатностей. Він не в стані забезпечити трівкої стабілізації капіталізму, бо надто великі й могутні в сучасній Польщі ті революційні сили, які що дня підривають підвалини буржуазного ладу.

Фашизмові вдалось розкласти, розломити, перетягти на свій бік не оден гурток дрібнобуржуазних клік, що мають претенсії на керовників робітничої кляси та селянства. Але це ще не значить, що йому вдалось опанувати робітниче-селянський рух, бо цей рух росте й розвивається під керовництвом комуністичної партії і несе смерть фашизмові.

Мимо своєї молодости, мимо відносної слабости своїх пролєтарських кадрів, мимо зради частини свойого провідництва, КПЗУ в цілому не піддалась ліквідаторській ідеольогії шумськізму, вона залишилась геґемоном працюючих мас Західної України, що ведуть непримирену революційну боротьбу проти польського фашизму.

Ця боротьба вимагає від партії найтіснішого об'єднання її сил, найтіснішого союзу з працюючими масами Польщі й Захід-

ної Білорусі, найтіснішого звязку з масами Західної України й остаточного подолання тих елементів опортунізму й націоналізму, що залишились у окремих членів партії, які ще не уяснили собі досить всього зрадницького характеру політики групи Василькова, що до пролетарської революції в Польщі, що до національно-визвольного руху працюючих мас Західної України, що до УСРР і СРСР, що до міжнародної революції взагалі.

Для цього необхідно провести в лавах партії широку роз'яснюючу роботу про дійсну істоту шумськізму, який група Василькова зробила своїм ідейним прапором і який в дійсности являється своєрідним видом троцькізму, що його пристосовано до специфічних потреб українського дрібнобуржуазного націоналізму — який є ідеольогією занепаду й ренегатства, ідеольогією руху назад від комунізму до дрібнобуржуазного соціялдемократичного багна, ідеольогією зневіря в сили пролетарської революції в капіталістичних країнах, ідеольогією зневіря в соціялістичне будівництво в радянському союзі, ідеольогією капітуляції перед фашизмом та буржуазною реакцією.

Н. Ловицький.

ПРО НАЦІОНАЛІСТИЧНІ НАКЛЕПИ НА КПЗУ.

Група відступників від КПЗУ, заплутавшись у сіти дрібноміщанського українського націоналізму силкується на зразок иньших ренегатів представити свій відступ як оборону правдивого комунізму і ленінізму, загроженого через . . . Комінтерн.

Задягнувшися в одяг Дон Кіхота з Ламанші — Турянський, теоретик відступників — кинувся в бій проти поганців. В своїй брошурці, виданій п. н. «Постанови 8-ої Конференції КПЗУ» оголошує він «постанову» свою і своєї групи: «Міжнародне положення й українська національна справа», постанову справді універсальну. Бо чого вона й не містить? Тихий Океан, азійські ринки, Середземне море, Італія з Альбанією, Сардинія з Францією, Мароко, Джава, Індії, Коломия . . .

Теоретик розколу для більшої поваги сипле теж йменами Кавцкого, Мекдональда, Реноделя і Бауера, Лонге, Леві й ін. Колекція, гідна розкольників! — Все те є потрібно Турянському щоби знищити «ворогів комунізму» . . . комуністичні партії: Польщі, Чехословаччини, Румунії, Радянської України, Радянського Союзу взагалі, — ба ні меньше, ні більше, а весь Інтернаціонал! Виходить після Турянських, Василькових і Дрешерів, що весь Інтернаціонал закинув ленінське становище в національній справі взагалі, а з'окрема в українській та попав на хибну лінію «люксембургізму», опортунізму, великодержавного націоналізму, ітд.

Ми не маємо охоти провадити бомбастичну діскусію на зразок Турянського. Думаємо, що Джаву і Мароко можна лишити в спокою, на боці від шумськізму та що вистарчить, коли застановимося тут лише над тим, що Турянські виписують тільки в одній справі, а іменно про становище нашої партії — КПП — в національній справі. В цій справі вони накопичили безліч видумок, брехні, фальшу, перекручень, які доказують, що ренегатам бракує аргументів для їхної злочинної розламової роботи і

що з браку аргументів мусять вони шукати спасіння в клеветах, байках та сплетнях.

Передусім одне питання. ЦК КПП виніс в травні м. р. постанову в справі становища бувшої провідної групи ЦК КПЗУ відносно «шумськізму». В цій постанові ЦК КПП перестерігає ЦК КПЗУ перед небезпекою націоналізму, тобто, трактує шумськізм як націоналізм, який з допомогою більшовицької фрази старається задурманити маси і потягнути їх за собою. В польському робітничому русі маємо клясичний зразок такого получення націоналізму з соціялістичною фразою: це ціла історія ППС-правиці.

На 4-ому З'їзді КПП (1927 р.) виступає ряд бесідників з критикою помилкового становища більшости ЦК КПЗУ в справі шумськізму. На денному порядку З'їзду є спеціяльний пункт: національне питання. Один з референтів зголошує тези, в яких представляє становище КПП в цьому питанню, й говорить про хиби цілої партії як особливо більшости ЦК КПЗУ в ділянці національної політики. Він потверджує факт надто небезпечного націоналістичного ухилу в самому проводі КПЗУ, що виявилося в підтриманню Шумського. Дальше говорить він про конечність зверненя уваги партії на боротьбу з небезпекою цього ухилу і конечність його побідження. Чи є це відоме Турянському і Василькову? Чи вони знають цілий розділ тез, присвячених українському питанню? Чи не знають вони цього, що *цілий З'їзд* вважав, що одним з найважнійших моментів національної політики Пілсудського є зусилля діскредитувати в очах мас Радянську Україну та національну політику КПбУ, яку представляють як маневр Москви? Турянський і Васильків не тільки що знали про те все, але на З'їзді навіть голосували за цими тезами. Деж вони лишили основну критику «опортуністичного» і «націоналістичного» становища КПП (так вони пишуть нині), коли після них контрреволюційним явищем був не шумськізм, але становище КПП? Для чого вони відхрещувалися від підтримування шумськізму? Чому в своїх власних заявах, зложених на 4-ому З'їзді вони пятнували шумськізм, як націоналістичний ухил? Або візьмім друге питання. Цілий провід КПЗУ вчинив на спілку з проводом КПП т. зв. травневу помилку (1926 р.). Турянський і Васильків забирали дуже часто голос в партійній діскусії

внутрі КПП. Чому вони скривали перед партією своє теперішнє обявлення про «відхил від ленінської лінії в національнім питанню», який найшов свій вираз власне «в тактиці КПП підчас фашистівського перевороту Пілсудського»? Чому вони ні словечком не згадали про це на З'їзді, який був прецінь в більшій своїй частині присвячений вияснению та справленню травневої помилки? І чому нині вони не вияснять нам, в чому була суть травневої помилки проводу КПЗУ?

На підтримання своїх закидів Турянський викочує низку примірів так званого націоналізму і «люксембургізму» КПП. Ми не ставимо до нових спасителів Комінтерну надто високих вимог. Ми не вимагаємо від них, щоби вони белькочучи про «люксембургізм», зрадили в чому небудь розуміння того, що було велике та тревале в творчости Рози Люксембург, яку всякі Дрешери так фаміліярно поплескують по плечу. Але якби й не було, Турянський і Васильків через декілька років були в проводі партії, брали участь в з'їздах і конференціях КПП, брали участь в редагуванню загально-партійних постанов. Щож мають вони нині сказати про становище КПП в національній справі? Клич автономії в КПЗБ, брошура Броновіча, поодинокі виступи деяких товаришів, ніколи неоголошені, не видруковані проєкти одної чи двох статей, вирвані з контексту речення чи поодинокі вислови — все це має бути доказом «націоналбільшовизму» КПП!?

Нічим є те, що ЦК КПП і ЦК КПЗБ признали помилку в справі автономії і ствердили це прилюдно. Нічим є це, що Турянські довідалися про помилки Броновіча власне дякуючи немилосерній критиці тих помилок з боку ЦК КПП. Нічим є і те, що помилкові промови чи статті (навіть недруковані) скритиковано власне ЦК-ом і З'їздом партії. Нинішні мародери комунізму, Турянські і Васильковн стараються представити ці, вже самою партією скритиковані та усунені помилки, як становище КПП, як ухил КПП, а себе змалювати — як непохитних оборонців ленінської лінії! Чому це так?

По перше тому, що ренегати не є в силі сказати щось інше, а стараються за всяку ціну ошукувати тих членів і симпатиків КПЗУ, що ще не зорієнтувалися в суті та розмірі зради васильківців.

По друге тому, що ренегати хочуть захитати довіря працюючих мас Західної України до революційного польського пролетаріяту і до вожда працюючих мас цілої Польщі — КПП, та мусять сповняти свою обєктивну ролю знаряддя контрреволюції і фашизму. Це є невблагана льогіка позиції, на якій опинилися васильківці, виступивши в обороні шумськізму проти КПбУ та стараючися «виправляти» більшовизм націоналізмом.

Не бачимо найменшої потреби простувати всі «факти» і всі сплетні, видумані васильківцями. Широка партійна маса не живе сплетнями ні тому подібною духовною поживою, яку стараються подати ці панове. Робітники і селяни Західної України знають КПП з її діяльності на протязі десятка років, з її боротьби проти панування буржуазії та дідичів, з її боротьби проти фашизму. Робітники і селяни Західної України бачуть в КПП свойого надійного вожда, а в пролетаріяті Польщі свойого природного союзника і цього вже не перечеркне зрадницька робота націоналістичних ренегатів. Нічим іншим, як тільки вимушеним признанням того неприємного для ренегатів факту була спроба ошукати маси працюючих Західної України підчас виборів до сейму, коли васильківці старалися прикрити свою націоналістичну наготу підшиванням під назву Робітниче-Селянського Обʼєднання.

В рямцях нинішної статті ми не маємо місця на представлення розвитку відношення нашої партії до національного питання, починаючи від історичних джерел партії, від заснування СДКП. В цьому відношенню появлялися на протязі багато років великі основні помилки. Ці помилки є докладно освітлені в комуністичній літературі, признані та усунені цілою КПП. Одначе робітничий рух в Польщі, дарма що має деякі помилки, — посідає вже від 50-ти років, — від початків польського соціялістичного руху — одну постійну ціху, що ставила його все в перші ряди міжнародного пролетаріяту, а іменно: непримирену боротьбу зі соціялпатріотизмом, з польським націоналізмом; це є яскравий інтернаціоналізм, який виявляв себе так в ідеольогії руху, як і в його практиці та організаційних основах. Від великого «Пролетаріяту» 70-их років минулого століття до Соціялдемократії Королівства Польського й Литви, польський революційний робітничий рух вважався за складову частину революційного

руху всенької царської імперії, спільно з ним ставив цілі, прямував до організаційної з'єднаности і реалізував цю з'єднаність. Йому не могло бути більш чужим ніщо, як націоналізм і соціялпатріотизм. Ця славна традиція руху стала кровю і тілом нинішньої КПП. Відкидаючи формулу «права народів на самовизначення», недоцінюючи революційного значіння конкретних національних рухів в теперішному часі, КПП не робила ніколи уступок, а все проводила невблагану боротьбу з польським націоналізмом. Від перших днів 1919 року КПП виступала з усеї сили проти заборчих плянів і стремлінь новозаснованої польської держави проти загарбання українських, білоруських і литовських земель. Наша партія, від перших днів свойого існування як КПП, входила в найтіснійший звязок з революційними організаціями українських та білоруських земель для гуртування зусиль до поваления буржуазного уряду. Ми вважали за свій революційний обовязок, на українських і білоруських землях, толочених копитами уланів Пілсудського — протиставити ворогові нашу революційну силу. В тій боротьбі повстало в партії розуміння наших помилок і хиб в національний ділянці, і це розуміння, попиране становищем цілого КІ, довело на 3-ій партійній конференції (1922 р.) до вказання на визвольний рух пригнічених Польщею народів, як на одно з трьох джерел революції в Польщі (побіч робітничого і селянського питання), а знова на 2-му З'їзді партії (1923 р.) до принятгя постанови, що стояла цілком і без застережень на грунті ленінізму. 2-ий З'їзд вбрав в форму постанови те, що стало вже трівкою ідеольогічною добичею майже цілої партії. В постанові про політичну ситуацію 2-ий З'їзд говорить:

> «В боротьбі за волю пригнічених народів, партія виступає з цілою рішучістю в обороні права самовизначення народів, як також їхнього права до відірвання від держави, до якої їх насильно прилучено. Польський пролетаріят в інтересі свойого власного визволення з політичної і суспільної неволі мусить отверто, без всіляких застережень, підтримувати змагання народів пригнічених буржуазією аж до їх цілковитого національного визволення, як рівнож поборювати національний гніт в кожній його формі».

А в особливій постанові, присвяченій національній справі, З'їзд закликає:

«В імя солідарности всіх пригнічених і визискуваних, в імя права кождого народу на самовизначення своєї судьби, в імя інтересів сутєвої і трівкої незалежности Польщі, опертої на братерстві і союзі з сусідними народами, в інтересі побіди пролєтарсько - селянської революції в Європі, працюючі польські маси мусять признати і підтримувати змагання українських і білоруських робітників та селян до їхнього визволення з під панування дідичівсько-капіталістичної Польщі та за прилучення їх до Радянської України і Білорусі».

Півтора років пізнійше (1925), 3-ій З'їзд КПП, стоючи вповні на грунті вищеназваних засад, говорить в своїй постанові про національне питання:

«Панування над підбитими народами є . . . одним із джерел сили та могутності — так суспільної як і політичної, — польської буржуазії, зміцнює її класову владу і скріплює неволю польських селян та робітників. Визвольний рух тих національностей, розриваючи рямці капіталістичної польської держави та вдаряючи в самі основи клясового панования польської буржуазії, є конечною передумовою визвольного клясового руху польського пролєтаріяту, і селянства, він є одним з основних услівій побіди робітниче-селянської революції в Польщі».

Національне питання в нинішній Польщі належало до найбільш сутєвих питань, які обговорювано всесторонно на всіх З'їздах і конференціях КПП (3-я Конференція, 2-ий З'їзд, 3-ий З'їзд 4-а Конференція, 4-ий З'їзд). Наші З'їзди і конференції старалися кожного разу давати конкретну відповідь на питання, що виринали на цій ділянці: справа бойкоту податків, шкільництво, кольонізація, селянські організації як Громада чи Сельроб, відношення до буржуазних та угодових партій ітд. Всі ці справи обговорювано і вирішувано по думці основного становища КПП, визначеного в постановах 2-го і 3-го З'їзду. КПП неодмінно під-

креслювала, що визволення народів, пригнічених імперіялістичною Польщею, є конечною передумовою клясового визволення пролетаріяту й селянства Польщі. КПП старалася з другої сторони переконати та освідомити народні маси пригнічених народів, що вони можуть діждатися цілковитого визволення тільки по побідній революції в Польщі, і наслідком того є конечний як найтісніший, нерозривний бойовий союз робітничої кляси і селянства Польщі з визвольним рухом поневолених народів під проводом пролєтаріяту, в боротьбі за робітниче-селянський уряд. Становище КПП в національній справі є і буде пролєтарське, лєнінське, вороже до великодержавного націоналізму, але рівночасно вороже до всякого націоналістичного ухилу в рядах комуністів поневолених народів, як до явища, що йде на руку буржуазії і фашизмові. З моментом, коли Васильківці стали отверто в таборі дрібноміщанського націоналізму — вони стали в основній суперечності зі всеньким становищем комунізму в національному питанню і стараються свою зраду замаскувати оскаржуванням та оклевечуванням нашої партії і цілого КІ в ухилі від лєнінської лінії. Робітники і селяни Західної України, злучені вузлами революційного братерства і сцементовані кровю спілки з робітниками і селянами цілої Польщі та Радянської України не будуть мати труднощів в виборі. Вони скріплять цей союз, згуртуються довкола переважаючої більшости КПЗУ, що лишилася вірною частиною КІ та КПП, а банкротів і зрадників з табору Василькових і Дрешерів викинуть туди, куда їм й стелиться дорога: до табору дрібноміщанської угоди з фашизмом, в табор контрреволюції.

С. Вебер.

ПРИЧИНОК ДО ІСТОРІЇ РОЗЛАМУ В КПЗУ.

Містимо тут статтю тов. С. Вікула, що була надрукована в харківському «Комуністі» 25-го лютого ц. р. Треба згадати, що тов С. Вікул на протязі декількох років був звязаний з кол. провідним гуртом ЦК КПЗУ і довгий час редагував «Нашу Правду».

Стаття т. Вікула, не дивлючись на деякі помилкові твердження (в роді видуманого сучасного москвофільства воленародівців) дуже цікава в тому відношенні, що кидає світло на історичні джерела зради групи Василькова-Турянського.

Редакція «Нашої Правди».

Два роки тому, коли капіталістична стабілізація робила в Польщі перші свої кроки, коли західнє-українське міщанство щойно почало консолідуватися, II З'їзд КПЗУ *одноголосно* постановив, що «увагу мас у нинішній період треба концентрувати на тому, як *перемогати* польську буржуазію і дідичів, як скинути владу гнобителів і визискувачів, які панують у нинішній Польщі»; що «на перший план треба висувати кличі, які *об'єднують* робітників і селян *всіх* націй сучасної Польщі, які *концентрують* удар проти буржуазної влади, які *пробуджують* революційні сили та *злютовують* їх; що «виходячи з того, що національне визволення можливе тільки *після* перемоги соціялістичної революції в усій Польщі . . . партія в сучасний період повинна скерувати національне невдоволення мас, як і всю їхню революційну енергію, на повалення влади польської буржуазії й встановлення *робітниче-селянського уряду в Польщі».*

Підчас дискусії над цією ухвалою виявилося, що в в *деяких товаришів* прийняття цієї ухвали не випливало з відповідного до неї (ухвали) розуміння зах.-української дійсности, чи, може, краще сказати: завдання революційного руху на Західній Україні ці товариші мислили собі в иншій площині, ніж автори наведеної ухвали II З'їзду.

По-перше, недооцінюючи перших успіхів капіталістичної стабілізації в Польщі і тому не добачуючи тих процесів у середині

зах.- українського суспільства, що в звязку з цією стабілізацією досить виразно почали позначатися, ці товариші розвивали підчас з'їздової дискусії думки, дуже близькі до славнозвісної «теорії» про безбуржуазність української нації. Вони не розуміли, що в основі угодових тоді ще тільки тенденцій українських міщанських партій лежить не саме тільки хрунівство їхніх «збанкрутованих політиків», а *клясові* інтереси українського міщанства й заможного селянства, а тим самим не розуміли, або легковажили неминучість розгортання клясової боротьби в *середині* самого західнє-українського суспільства, гадали, що розгубленість українського міщанства в роках, коли хвилі революції били високо, може обернутися мало не в його попутництво в роках коли хвилі революції спадали.

По друге, — і це тут особливо важно, — полонені цим варіянтом «теорії» безбуржуазности української нації, ці товариші, зрозуміла річ, думали, по суті не так категоріями клясової боротьби, як категоріями боротьби національної: подібно до того, як їхні попередники, так звані саботажисти, мало журилися Польщею, а саботажами й селянськими повстаннями хотіли *лише* відірвати Західню Україну від Польщі, так і згадані товариші плуталися з кличем «робітничо-селянського уряду в *Польщі*», не знаючи куда його в своїй роботі на Західній Україні причепити. Для них, — для яких Радянська Україна (свідомо чи посвідомо) була передовсім рад. *національною державою*, — кличем всіх кличів була «злука Західної України з Радянською Україною», иншими словами, для них (цілком у дусі того дрібно-міщанства, яке вони вважали мало не за революційне) національна визвольна боротьба відривалася від клясової боротьби пролетаріяту і від вимог цієї боротьби, як їх визначив II З'їзд.

II З'їзд начеб-то лідвідував ці погляди. Але вони жевріли в партії, — ба, навіть в її ЦК, — далі, щоб вибухнути з цілою силою саме тоді, коли обставини (зріст капіталістичної стабілізації) поставили на перевірку започатковану на II-му З'їзді послідовну більшовизацію партії. Легковаження капіталістичної стабилізації в умовах її скріплення, це—розгубленість, безпорадність супроти неї і супроти всіх тих явищ, що їй товаришують. Цю розгубленість виявили вже не поодинокі товариші, а керовнича верхівка ЦК КПЗУ, коли бажаючи дешевим коштом протиставитися стабі-

лізаційним заходом Пілсудського, фактично скапітулювала перед нами, виставивши на початку минулого року клич землі селянам за низькими цінами (цей клич мав би приводити селян до засвоєння клича землі селянам без викупу, а фактично, як каже серпнева постанова Вик. ККІ, підміняв його, затираючи тим грань між собою і міщанським УНДО). Незабаром приходить затирання цієї грани і в національному питанні. Не здаючи собі справи зі значіння релятивного зміцнення капіталізму і всієї небезпеки його воєнних приготувань проти СРСР, не здаючи собі справи зі звязаного з цим скріплення клясової бази угоди на Західній Україні і всієї поважности цього *її клясового* характеру, а тому не розуміючи як слід, що за кампанією дискредитації СРСР (УСРР), як у всьому капіталістичному світі, так і на Західній Україні, заховуються лише *клясові* інтереси українського міщанства *і нічого більше*, більшість ЦК КПЗУ, бажаючи паралізувати отруйний вплив цієї кампанії на маси, не розкриває як найвиразніще *клясову* суть ніби «національних» дискредитаційних кличів українського міщанства, а, подібно до того, як в історії з цінами на землю, протиставляє «великому» націоналізмові УНДО свій «маленький» націоналізм. Иншими словами більшість ЦК КПЗУ (у згоді, зрештою, зі згаданим уже варіянтом безбуржуазности української нації) кладе на ці дискредитаційні кличі до певної міри тавро «надклясовости», відриває національну боротьбу від клясової, немов боїться внести політичну диференціяцію (хоч її вже внесло і вносить що раз далі життя) в західне-українське суспільство (знов — свідомо чи несвідомо — у згоді з «теорією» про його безбуржуазність, отже революційность).

Свого часу з нагоди II-го З'їзду ми писали: «В основі угодівства лежать клясові інтереси відповідних груп суспільства. Угодівці не тому угодівці, що вони хруні, а тому дуже часто хруні, що угодівство — прекрасний грунт для розквіту хруніяди. Перед основним ядром угодівців не стоїть питання: або з трудящими або з визискувачами — з польською буржуазією і шляхтою. Вони, не зважаючи на всі викрутаси, можуть іти тільки з визискувачами. Ми можемо відірвати від них певні проміжні елементи. Але не дурімо себе надіями, що вони не мають грунту, вони мають грунт у поділі суспільства на кляси... В основі угодівства українського міщанства лежить конкуренційна боротьба

української буржуазії з польською і спільна активна боротьба їх проти революційного руху робітників і селян... Не важне те, що сучасна дійсність (писано два роки тому) немов виправдує тих, для кого в міщанському таборі «всі коти сірі». Політика компартії — не політика міщанського дня. Сила комуністичної партії в тім, що вона вміє схоплювати тенденції розвитку. І значіння постанов II-го З'їзду власне в тім, що вони нам ці тенденції вказують, а це значить, — показують для якого крила нашого бойового фронту ми повинні вже сьогодня підготовляти наші сили... Наше завдання — навчитися (ще треба вчитися!) вперто, систематично і поважно боротися з «рідним» міщанством.

Більшість ЦК КПЗУ забула цю, ще не твердо засвоєну науку II З'їзду. Поборюючи далі хруніяду лише як хруніяду і переносячи спори по національній лінії в лавах КПбУ, в лавах партії країни соціялістичного будівництва, на Західню Україну, в країну фашистівської диктатури, більшість ЦК КПЗУ по суті обертала компартію в крайню ліву партію міщанського табору: вона властиво зміцнювала лише позиції західно-українського міщанства в його конкуренційній боротьбі з польською буржуазією в межах їхнього спільного, єдиного антирадянського фронту.

Так нерозуміння в деяких товаришів з II-го З'їзду тісного звязку між кличами «робітниче-селянський уряд у Польщі» і «злука Західної України з Радянською Україною» — як замазування першого клича — з невблаганою логікою при змінених обставинах, в умовах оживлення діяльности буржуазних, контрреволюційних угруповань по обох боках Збруча, — приводило й до фактичного замазування другого клича.

Літом минулого року більшість ЦК КПЗУ немав-би визнала, що той шлях, яким вона повела партію, це шлях від більшовизації до бауеризації КПЗУ. Разом з усім ЦК вона засудила націоналістичний ухил в рядах КПбУ, засудила свою піддержку шумськізму, засудила, як опортуністичну, свою позицію в земельній справі. Таким чином, більшість ЦК КПЗУ немовби поверталась на забуті позиції II-го З'їзду. Але тільки «немов-би». Дальші успіхи капіталістичної стабілізації, брязкіт зброї довколо СРСР, галаслива метушня ундівських угодовців, шамотіння протирадянських угруповань на Україні, нац. ухил в лавах КПЗУ, лементування троцьківської опозиції — все це закрутило голову

більшості ЦК КПЗУ. По засудженні свого націоналістичного ухилу вона не тільки не стала на шлях розвинення тої аналізи співвідношення клясових сил на Західній Україні, яку дав II З'їзд, і тих завдань, які цей З'їзд поставив перед партією, а почала ще грунтовніше їх забувати, ніж до засудження свого націоналістичного ухилу. Замість «скеровувати національне невдоволення мас, як і всю їхню революційну енергію на повалення влади польської буржуазії та встановлення робітничо-селян. уряду в Польщі» вона, немав беручи реванш за визнання свого нац. ухилу, на ділі почала скеровувати це недоволення на колишніх москвофілів із «Волі Народа». Розуміється, боротьба з москвофільством воленародівської частини Сельробу, як виявом її ще невіджитого російського шовінізму це другий бік боротьби з невіджитим ще петлюрівством сельсоюзницької частини Сельробу. Але робити боротьбу з москвофільством воленародівців віссю партійної політики, це значить замість на перший плян висувати такі кличі, які об'єднують робітників і селян всіх націй сучасної Польщі, які концентрують удар проти буржуазної влади, які пробуджують революційні сили та злютовують їх» це значить замість цього — дезорієнтувати і дезорганізувати робітниче-селянські лави. Це мусило неминуче привести до того, що цілком законна, — коли вона поставлена на належне її місце — боротьба з залишками старого москвофільства воленародівців як з перешкодою для консолідації робітничо-селянських мас, оберталася в боротьбу з москвофільством в дусі УНДО: як зі «зрадою української нації», як із «запроданням Москві». Національновизвольна боротьба цим разом вже цілком, і то знову в дусі українського міщанства, відривалася від клясової боротьби пролетаріяту. Таке своєрідне застосування супроти воленародівців тактики єдиного фронту знизу не могло не штовхати до єдиного фронту більшости ЦК КПЗУ з УНДО — і то знизку і згори.

Найближення виборної боротьби, що в дану хвилю в умовах Польщі визначає рішуче з'ударення двох клясово-ворожих собі сил, коли мобілізація якнайширших трудящих мас довкола компартії стає вимогою всіх вимог, ба й рацією самого її існування, було для більшости ЦК КПЗУ тою останною і найбільш пророчистою острогою, що повинна була спонукати її перешикувати нарешті свої ряди, прислухатися до голосу Комінтерну, виконати

директиви цього штабу світової революції, відкинути фракційну боротьбу по національній лінії в імя інтересів клясової боротьби пролєтаріяту.

Більшість ЦК КПЗУ на це вже не здобулася. Вона воліла зробити навпаки, воліла піти на розкіл робітничого руху, на дезорганізацію робітниче-селянського фронту, завжди, а в умовах фашистської Польщі особливо рівнозначну справжній зраді боротьби працюючих мас Західної України за своє соціяльне й національне визволення. Колишня специфічно-західнє-українська «ультралівизна» деяких її членів обернулася в свою протилежність, поширившись на всю, колись провідну групу ЦК КПЗУ.

«Можна додержуватися одної з двох думок: або радянська держава є пролєтарська держава, і Комінтерн в основних питаннях політики СРСР і в питанні про воєнну небезпеку повинен бути на боці СРСР, або — ні. Третього не дано». (Бухарин).

Комуністична партія Західної України додержується першої думки. Група Василькова-Турянського — колишня провідна група ЦК КПЗУ контрреволюційним фактом розламу вже цілком недвозначно засвідчила себе прихильницею другої думки—думки Каутського, Бауера і спілки в її українському виданні. Разом із своїми прихильниками ця група лагодиться зайняти порожнє тепер на Західній Україні місце національ-соціялістів.

Але це місце було на Західній Україні порожне не через якусь особисту нездатність давніх західнє-українських соціял-зрадників. Воно було порожне через те, що робітники і селяни Західної України скидали кожного, хто пробував на ньому угрунтуватися.

Робітники й селяне Західної України і тепер не мають ніяких підстав зміняти цю, вироблену під буржуазно-шляхетським пануванням, звичку . . .

Сергій Вікул.

XV З'ЇЗД ВКПб

Кожний З'їзд ВКП, — цього авангарду в міжнародному революційному русі—має велике значіння для працюючих мас цілого світу. На досвіді партії Леніна, на її здобутках й вказівках учаться всі секції КІ. Ухвали кожного З'їзду ВКПб стають дороговказом революційної боротьби робітників і селян у всіх капіталістичних державах. Тимбільше міжнароднє значіння має 15-тий З'їзд, що відбувся в переломовій хвилі для СРСР, під час загострення відносин поміж пролетарською державою та капіталістичним світом і невдалих спроб спровоковання протирадянської війни (в Англії, Китаю і в Польщі). 15-тий З'їзд радив в часі труднощів, що повстали наслідком розвитку соціялістичного будівництва, труднощів, з якими йшла разом сконцентрована атака троцьківської опозиції на партійне керовництво. З його вислідами повинні зазнайомитись всі члени нашої партії.

1. Оцінка міжнародної ситуації.

15-ий З'їзд ВКП одноголосно й в цілому одобрив лінію ЦК, яка зміцнила міжнародню ролю СРСР, як чинника миру та вогнища світового революційного руху.

З'їзд передусім тверезо оцінив здобутки і втрати капіталістичної стабілізації, як рівнож небезпеку, що загрожує з капіталістичної сторони Радянському Союзові. Основною рисою цієї стабілізації є диспропорція поміж розвитком виробництва, що вже давно перейшло передвоєнні норми, та ринками збуту, за які провадиться завзята конкуренційна бортьба, що доводить до нових війн. Для забезпечення собі запілля на випадок війни, буржуазія намагається закувати працюючі маси в фашистівські кайдани, а також звалює на пролетаріят всі тягарі стабілізації, що спричинюється до нової кризи капіталізму. Звідси родиться завзятий наступ капіталу на політичні й економічні права робітничої кляси в цілій Європі, звідси рівнож йде

невпинна боротьба з китайською революцією, що зворушила сотні міліонів поневолених не тільки в Китаю, але й в сусідних кольоніях.

Цей наступ викликає щораз більший опір мас, що виявляється в масових страйках, демонстраціях, в захопленню революційними гаслами робітничого клясу та визискуваного селянства. Бурхливі демонстрації в Европі з приводу замордування Сакко й Ванцетті та віденські події свідчать про загострення відносин поміж працею та капіталом. Опір мас проти стабілізаційних тягарів що зростає,—підриває капіталістичну стабілізацію, яка — як замітив тов. Сталін на З'їзді — стає *щораз більше нетрівкою та гнилою.*

Наглядним доказом наростання революційної боротьби в Західній Европі є поважний ріст впливу Комінтерну та його поодиноких секцій. Майже в усіх державах вибори до парляментів і мійських рад принесли комуністичній партії значний приріст голосів. Збільшилась теж кількість членів цих партій у справоздавчому часі: в Німеччині зі 100 тис. до 144 980, у Франції з 50 до 60 тис., в Чехословаччині з 98 до 138 тис. Навіть нелегальні партії, що працюють в умовах фашистівського терору, як *італійська і польська,* значно поширили свій вплив на маси і збільшили свої лави. Італійська партія з'уміла керувати масовими штрайками, здобути керуючу ролю в професійному русі і перепровадити цілий ряд політичних акцій, скерованих проти фашистівської диктатури Муссоліні.

«Нелегальна компартія в Польщі — говорив на З'їзді тов. Бухарін — нераз випроваджувала на вулицю робітників найбільших міст, передусім робітників Варшави. Треба підкреслити, що в найкритичніїші хвилини для Радянського Союзу, КПП, — яка займає під тим оглядом найбільш небезпечне і найповажніще місце, розвинула широку демонстраційну кампанію. Так було напр. після вбийства Войкова . . . Вибори до «Кас Хорих» і мійських рад вказують на збільшення політичного впливу КПП. Цій партії вдалося захопити під свій вплив частину селянського руху, передусім селянського руху національних меншостей».

Міжнародні пролетарські змагання зустрічають підтримку Радянського Союзу. Соціялістичне будівництво, що розвивається, загрожує підставі капіталістичної стабілізації. Капітал

стратив надії на мирне опанування СРСР, на перероблення його в терен визиску і на переродження ВКП, як це заповідала опозиція. Тому тільки міжнародній імперіялізм розпочав щораз гостріще виступати проти Рад. Союзу, провадити політику ізоляції оточування, фінансової бльокади та приготувань на війну з СРСР. Керуючу ролю в цій політиці грає англійський імперіялізм, що є найбільш загрожений з боку СРСР як огнища міжнародної революції. Допомога, видана для страйкуючих англійських гірняків і піддержки радянськими робітниками китайської революції прискорили зірвання дипльоматичних зносин поміж Англією та Радянським Союзом.

«Цілий капіталістичний розвиток — говорить звітна резолюція З'їзду — виявив тенденцію до створення історичних умов світової «передишки», до прискорення імперіялістичної війни та революційного розвязання світових конфліктів. Для СРСР означає це передусім наростаюче напруження у відношеннях з буржуазними державами, політика яких — мимо цілого ряду внутрішних суперечностей поміж державами а певними відламами буржуазії, що утруднюють наразі створення єдиного капіталістичного фронту, — стає щораз більш ворожа до СРСР і *безпосередно створює небезпеку імперіялістичного нападу з зовні*».

Річ ясна, що Радянський Уряд стремить до продовження цієї «передишки». Його мирна політика означає в дійсности «змагання з небезпекою імперіялістичної війни». Ця політика є головною умовою дальшого розвитку соціялістичного будівництва. З'їзд доручив ЦК провадити роботу далі над «навязанням братерських взаємин поміж робітниками СРСР і пролетаріятом західне-європейских держав і працюючими масами поневолених країн», творити з Радянського Союзу «*щораз могутніщу фортецю міжнародної соціялістичної революції*» та непохитно продовжувати курс на її побіду.

2. Завдання соціялістичного будівництва.

Після докладного обговорення справоздань і господарських плянів З'їзд ствердив значний поступ в галузі загальної господарки, зглядно в галузі упромисловлення країни, як рівнож зріст соціялістичних елементів за кошт приватно-товарових і капіталістичних елементів в краєвій господарці. З'їзд міг підкреслити,

що господарська політика Радянського Уряду поглиблює диктатуру пролетаріяту та скріплює союз робітничого клясу з селянськими масами.

Оце кілька засадничих цифр, що характеризують напрямок і темп господарського розвитку в звітному часі:

В 1924—25 р. рільна продукція виносила 87,3%, промислова — 63,7%, натомість в 1926—27 р. — 108,3 і 100,9% предвоєнної продукції. Товаровий оборот збільшився на 97%, кредитовий на 53%. Загранична торговля зросла з 27 до 35,6% довоєнної норми (активний балянс). Ці наслідки осягнуто помимо труднощів, які ставили буржуазні держави та недивлючись на обмеження, що їх диктували потреби внутрішного покриття. *Валовий* дохід збільшився на 11,4%, в той час коли в капіталістичних державах приріст не перевищує норми 1—3%. Уділ промислової продукції в загальному виробництві збільшився на 5,6%. Продукція соціялістічного промислу піднеслася з 81% на 86% загальної промислової продукції, натомість продукція приватного промислу впала з 19% на 14%. Врешті в царині торгівлі суспільні початки піднеслися на 9,3%., приватні впали на стільки-ж відсотків. Ці дані ясно свідчать про усування капіталістичних елементів соціялістичним будівництвом і про керуючу ролю державного промислу в краєвій господарці. На поставлене Леніном в 1921 р. питання: хто кого?, находимо тут виразну відповідь. Ці дані доводять, що радянська влада звязала соціялістичний промисл з селянською господаркою, усуваючи приватного купця і капіталіста зі всіх галузів господарського життя. Ці дані свідчать про перевагу соціялістичної господарки над капіталістичною системою витворювання. XV З'їзд поручив ЦК непохитно провадити політику соціялістичного упромисловлення краю (про успіхи упромисловлення свідчать такі велити як Волховстрой, Дніпрельстан, Свірстрой і т. п.), від якої не можна відділювати раціоналізації виробництва та промислового апарату. В інтересах цієї раціоналізації партія причинилася до ступневого переходу на семигодинний день праці, підносячи дальше життєвий рівень робітничої кляси. Належить підкреслити, що реальна заробітна плата в державнім промислі збільшилася на протязі останніх двох років на 26,6%, перевищуючи довоєнний рівень на 5,4%. Рівночасно З'їзд звернув увагу на «низький рівень сільського господарства»

поручаючи ЦК «вжити практичних заходів для її піднесення», а саме «кооперація селянства, ступневий перехід дрібних селянських господарств на шлях великого виробництва (спільна управа землі, на підставі інтензифікації та машинізації сільського господарства». Ця політика відповідає як основній масі селянства, так й промисловости, вимагає рівнож ринку збуту і сирівців, облегчуючи на селах побіду над капіталістичними елементами. *Боротьбу з цими елементами З'їзд визнав за одно з найголовніщих завданъ партії.*

Комісія, створена Радою Народніх Комісарів ствердила, що в 1925—26 рр. відсоток рільного пролетаріяту як і куркулів досить збільшувався. Слабше за це зростала середняцька група селянська та значно зменьшувалася бідноселянська група, якої певна частина пролетаризується, а ще більша частина в наслідок поступу господарки переходить до середняків. «Загально беручи процес росту, капіталістичних елементів на селі в останні роки зискав на силі» — стверджує тов. Молотов в своїй промові на З'їзді. Однак партія не впадає в паніку, як опозиція, що цей ріст перецінила а рівночасно недоцінила росту соціялістичних елементів, які випереджуютъ капіталістичні елементи на селі. В тому напрямкові йде щораз сильніще загортання кооперацією середняків і малоземельних селян, які складають майже 90% загалу селянських господарств й обробляють більше 80% земельної площі. Рільнича кооперація в СРСР обіймає сьогодня коло 7 міліонів селянських господарств, тобто майже третю частину загалу цих господарств. Вона усуває зі села скорим темпом приватну торговлю, вона одержує більше як половину товарів і постачає більше двох третни своєї продукції на ринок через кооперацію і державні органи. *Рільнича кооперація разом з державною торгівлею грають сегодня рішаючу ролю в товаробміні поміж селом і містом.* Далеко слабше проникнула вона в продукцію. Виробнича кооперація звязала покищо міліон селянських господарств, головно переробляючих рільничі сирівці. Тому З'їзд находить необхідним розвиток рільничо-кооперативних організацій, що «переходять до успільнення процесу продукції індивідуальних селянських господарств».

Поважний вплив на успільнення рільної продукції виявляє перетворчо-рільний промисл, що регулює господарку около двох

міліонів селянських господарств. Щораз більшу усуспільнюючу ролю починають теж грати радгоспи та рільничі артілі, що дають роботу понад 1-му міліонові осіб. Меліораційні, машинові, годівельні і ін. товариства обіймають коло міліона селянських господарств. З'їзд постановив «визнати за необхідне збільшити фонди бідноти в державному й місцевих бюджетах і вжити їх на кооперативно-виробничі цілі».

«Досвіди минулих літ — підкреслює резолюція в справі праці на селі — стверджують цілковито слушність кооперативного пляну Леніна, на підставі якого з допомогою кооперації соціялістичний промисл буде провадити дрібно-селянську господарку до соціялізму», перетворюючи її в «велику усуспільнену господарку на підставі нової техніки (електрифікації і т. д.)».

Не закриваючи ні на хвилину очий на кулацьку небезпеку, партія провадить далі непохитну боротьбу з капіталістичними елементами на селі. Партія добре усвідомлює собі справу, що куркуль залазить в усі галузі господарського життя радянського села і має певний посередній вплив на політичне життя, що він сидить ще сильно в кооперації і треба буде чимало попрацювати, щоби викурити його з неї, що боротьба є тяжка і мусить бути ведена всебічно — при допомозі податкової, кредитової й иншої політики. Боротьба з куркулем мусить і надалі провадитись спільно зі середняком, бо протисередняцькі тенденції, утруднюючі відривання середняків від куркулів, провадять в дійсности до збільшення куркульських впливів на селі. Збільшуючи політичний і господарський натиск у відношенню до куркулів, партія мусить систематично поборювати їх господарську перевагу в рільничій продукції. Факт, що куркуль може вигідніще використати свій інвентар, що він господарює на більшому господарстві і користується більшим капіталом, запевнює йому згадану перевагу. Отже боротьба з куркулем вимагає господарського спріплення основної маси селянства з допомогою широкої системи споживчо-виробничої кооперації. В цім напрямку — як ми бачили, — розвивається життя села, втягуваного в коло соціялістичного будівництва з допомогою промислу, торгівлі та транспорту, як рівнож з поміччю політики зміцнювання робітничеселянського союзу, яку то політику вперто провадить радянська влада. В тому напрямку йде також культурна революція по вка-

зівкам Лєніна, що є необхідною передумовою переходу до соціялізму. Даремні є надії буржуазії та її соціял-агентів, що зусилля соціялістичного радянського уряду розібються на некультурности селянина, як це проповідує пепесівський «Роботнік». І на цьому полі ВКП зробила величезну працю. Тільки дякуючи їй культурний рівень села значно піднісся. З'їзд постановив зміцнити цю працю у всіх напрямках. Він постановив «далі провадити політику пожвавлення рад, як осередків політичного виховання працюючих селянських мас під керуванням пролетаріяту», зміцнити звязок рад з хліборобськими товариствами при запевненню радам керуючої ролі і усуненню з цих товариств куркулівських елементів, більш енергійно переводити загальне навчання, піднести культурне будівництво в національних округах, розширити сітку шкіл на селі, скріпити в ній ядро батрацько-бідняцької молоді, підготовлювати кадри радянської селянської інтелігенції, приготовлювати для партії нові кадри активістів з посеред сільсько-господарського пролетаріяту та селянської бідноти. Такі є завдання соціялістичного будівництва в місті і на селі. Максимальне їх виконання є найліпшою запорукою нерозривности робітниче-селянського союзу і братнього співжиття народів, що живуть в СРСР, що їх міжнародний імперіялізм надаремно силкується порізнити.

3. Боротьба на ідеольогічному фронті. Банкроцтво опозиції.

Розвиток соціялістичного будівництва, який відбувається, як ми бачили—по шляху завзятої боротьби з капіталістичними елементами, як усування кооперацією дрібноміщанських верств, як викидання на вулицю заступників дрібноміщанської інтелігенції в наслідок раціоналізації державного апарату і промислу—цей розвиток викликує щораз більше незадоволення диктатурою пролетаріяту серед цих верств, він витворює серед них стремління до зреформування радянської влади в дусі буржуазної демократії, до розбиття ВКП і злегалізування давніх партій. Ці тенденції виявляються так в постаті буржуазно-демократичних ідеольогій і кличів, як і меньшовицьких ухилів в комуністичній партії.

Незадоволення протикапіталістичною і протикуркульською політикою радянського уряду дає в наслідок пропаганду «змінові́ховства», демократичних вольностей, «селянського союзу», в інтелігентських верхах КПбУ витворює культурну орієнтацію на капіталістичний захід, проти пролетарської Москви, орієнтацію що є висловом стремлінь українського куркульства до злуки з західно-европейським куркульством взагалі, та куркульством по той бік кордону УСРР з'окрема. Як знаємо, ця орієнтація, — що її проголосив Хвильовий та піддержував Шумський, — створила з їх приклонників в КПЗУ знаряддя фашизму.

Зростаючій активности капіталістичних елементів протиставить ВКП скріплення диктатури та активности пролетаріяту, пожвалення рад, розвинення внутріпартійної та профспілчанської демократії, ідейний вплив на село та на широкі верстви радянської інтелігенції. Треба завважити, що рівночасно з ростом контр-революційности нової буржуазії, соціалістична інтелігенція працююча в промислі щораз певніще переходить на сторону радянської влади. Вона наглядно переконується, що більшовики провадять країну до кращого найбутного та що її сили знаходять собі де-далі більше приміненя. Більш виразним є зворот сільської інтелігенції, особливо серед учительства, що вже давно перейшло на сторону радянської влади.

Зазначуючи цілий ряд безсумнівних здобутків в поборюванню течій ворожих комунізмови, З'їзд визнав за необхідне «скріпити боротьбу на ідеольогічному фронті». На соціяльному підкладі, ворожому до комунізму, виросла рівнож троцьківська опозиція, що кромі дрібноміщанського незадоволення диктатурою пролетаріяту, є виразником дрібноміщанської паніки перед труднощями соціялістичного будівництва в звязку з перебудовою цілої господарки на новій технічній підставі. Вона стала соціял-демократичним, меньшовицьким напрямком в комуністичній партії, стала — як говорив тов. Сталін, — групою з власною ідеольогією, з власною програмою, з власною тактикою і власними протибільшовицькими організаційними засадами. В усіх справах вона розійшлася з партією.

«Заперечення соціялістичного характеру радянських державних підприємств — говорить звітна резолюція — заперечення можливости побідного соціялістичного будівництва в нашій

країні, заперечення політики союзу робітничої кляси з основними селянськими масами, відкинення організаційних засад більшовизму (політика розламу у ВКП і в Комінтерні) льогічно допровадили троцьківську меньшовицьку опозицію до наклепу на СРСР, як на звиродпілу термідоріянську державу, до заперечення пролетарської диктатури в СРСР і до контр-революційної боротьби проти нього». Троцьківська опозиція стала знаряддям не тільки внутрішних сил, ворожих до пролетарської диктатури, а й знаряддям протирадянських плянів міжнародного імперіялізму, а значить і польського. Ми бачили, з яким увагою слідкувала буржуазна преса в Польщі і на Західній Україні за боротьбою троцьківської опозиції з ВКП і Комінтерном, добачуючи в ній чинник полаблення радянської влади і скріплення натиску буржуазної Польщі на СРСР. Ми бачили, яку радість, що переходить в теляче захоплення, викликала опозиція в таборі ППС, яка використала всі її термідоріянські аргументи, яко доказ «банкроцтва більшовицької диктатури». Ми бачили, якою симпатією обдаровував «Роботнік» Троцького та його прихильників, що обєктивно виступають проти цієї диктатури, за буржуазну демократію. Питання, поставлене одним з провідників ППС: «Сталін чи Троцький, 3-ий чи 4-тий Інтернаціонал», стало в Польщі предметом повсякденної агітації. Тези троцьківської опозиції дали зброю пепесівцям в їх боротьбі з комуністичним рухом.

Але ця зброя в руках соціял-агентів польського фашизму не змогла їм богато помогти. Їх гарячі симпатії до Троцького виявляли перед масами обєктивну ролю троцьківської опозиції; рівночасно зростала популярність Радянського Союзу, чого проявом є жовтневі демонстрації в Польщі. Реклама «партії Троцького», що її влаштовували польські соція-зрадники, не могла стримати росту революційних симпаній до СРСР і ВКП серед працюючих мас Польщі, Західної України й Білорусі. Ці маси — не слухаючи фальшивих аргументів опозиції, що їх повторювали соціялагенти польського фашизму, бачили надалі в СРСР державу правдивої пролетарської диктатури, приміненння в практиці самоозначення народів з допомогою могутного розвитку соціялістичного будівництва та культури працюючих мас.

Контр-революційна роля троцьківської опозиції, як відбиття стремлінь і знаряддя третьої сили, була причиною її політичного

банкроцтва. Опозиція збанкротувала ще перед З'їздом, виявивши своє правдиве обличча. Партійна маса розбила її на голову, заки З'їзд сказав про неї останнє слово. (Опозиція отримала ледви 4 тис. голосів при 724 тис. голосуючих за партією).

Беручи під увагу, — заявив З'їзд — що ріжниці поміж партією і опозицією перемінилися з тактичних в програмові, що троцьківська опозиція стала обєктивно чинником протирадянської боротьби, 15-тий З'їзд визнає приналежність до троцьківської опозиції та пропаганду її поглядів за незгідне з перебуванням в рядах партії.

В цей спосіб троцьківська опозиція опинилася поза рямцями ВКП. Кілька старих вожаків випало на історичному закруті з більшовицького воза. За це 100 тисяч нових робітників зголосилися до ВКП. Велика, загартована в боях більшовицька партія пішла далі по дорозі, вказаній Леніном — по дорозі побідного будівництва соціялізму в Радянському Союзі та міжнародної революції в капіталістичних державах.

Ю. Ленський.

ТРИ ГОЛОВНІ ВІДДІЛИ ФАШИСТІВСЬКОГО ТАБОРУ.

У виборчій агітації було завданням партії широко спопуляризувати нашу програму і наші кличі й рівночасно освітлити всі маневри ворожого табору та здемаскувати всю його шахрайську роботу. Партія повинна провадити дальше цю кампанію борючися невтомно з впливами шахрайської буржуазної агітації.

Фашистівський фронт є поділений на декілька відтинків в формі ріжних угруповань, що себе взаїмно поборюють, гризучися за впливи та за мандати. Ця боротьба дезорієнтує масу, утруднює розуміння фашистівського характеру тих груп, закриває внутрішний звязок, об'єднуючий їх в один фашистівський табор. Треба собі здати ясно справу з того, що кожна з тих груп репрезентує, що їх розділює, а що єднає. Тоді стане куди яснійше, що всі без винятку буржуазні і угодові партії творять тільки поодинокі відділи одної ворожої армії, відділи, що атакують з ріжних сторін революційний робітниче - селянський табор і борються з ним preріжними засобами.

Всі партії фашистівського табору діляться на три головні угруповання: 1) урядовий бльок, 2) ендеція і 3) угодовські партії, робітничі і селянські.

БЕБЕ або «безпартійний бльок співпраці з урядом».

Це є явні приклонники фашистівської влади. Вони намаґаються переконати робітників і селян, що уряд Пілсудського прямує до поліпшення їх існування, що він боронить їх від кривд, і що, — прямуючи до оздоровлення господарчого життя, — кує підставу для поліпшення положення працюючих мас. Коли цілий край збагатіє, — так вони співають, — то й робітники та селяне стануть також багатіти.

Партія мусить в своїй агітації відкидати ці брехні, доказуючи на основі незчислених примірів, що в наслідок деякого господарського поліпшення вправді кишені капіталістів, дідичів і багачів-кулаків пучнявіють, та маси заледви животіють в крайній нужді, уряд Пілсудського робить все можливе, щоби наповнити кишені визискувачів, — а з робітників і селян щоби видушити останнє. Тільки в боротьбі з урядом і буржуазією, яку він репрезентує, працюючі маси можуть досягнути здобутків та боронитися перед новими атаками. Щоби успішно боротися за політичні права та економічні умови життя працюючих мас, треба провадити енергійну кампанію проти цеї зрадницької і *брехливої ідеольоґії, яку так уряд як і його представники з БЕБЕ змагають вбити в маси в формі кличів понадклясової держави, громадянського тісного співжиття, аполітичности і т. зв. боротьби з партійністю.*

На зверха це є властиво ніщо нове, бо буржуазія все змагала переконати маси, що нинішня держава є понадклясова і понадпартійна, що вона являється начебто справедливим провидінням, що вона однаково справедливо сторожить всіх та однаково всіми опікується. Буржуазія і її партії, як НД і ХД в Польщі, Німецько-Національні в Німеччині і т. п. кричали все про суспільну солідарність, про згідливу співпрацю всіх клясів в імя народних інтересів і все хулили кличі клясової боротьби. В тому розумінні агітація БЕБЕ в дійсності не дає нічого нового.

За те новою є роля, яку рішаючі кола буржуазії дають цим ідеям нині, підчас великої кризи капіталістичного світа. Нове є те, що нині цілий апарат державний і всі засоби, якими розпоряджає держава, мають за завдання накинути тоті ідеї масам, а ціле політичне життя нагнути до потреб тої шахрайської агітації. Геть партії — оце є бойовий клич фашизму! Хто ще не знає, що таке фашизм, хай пізнає його по тому гаслі, по гаслах, яке Мусоліні здійснив в Італії—з такими наслідками, що на полі боротьби залишилася кромі фашистівської партії тільки одна, одніська партія, яку фашизм не може знищити: загнана в підпілля — щораз більше грізна: комуністична партія. Одна надклясова партія — це дошка ратунку потапаючої буржуазії, — одна понадклясова партія — це дзвін трівоги, з допомогою якого буржуазія скликає всі свої відділи, щоби гасити вогонь революції: буржуазія від-

рікається окремих партій, що репрезентувалиб її групові інтереси,—аби тільки успішніше боротися з пролетаріятом. Одна «надклясова» партія має стати тараном для цілковитого розбиття робітничих і селянських організацій, щоби їх розігнати й розпорошити. Імена князів і графів, поміщені на листі БЕБЕ побіч імен жидівських фабрикантів, пястових селян та бувших соціялістів, мають бути символом нового об'явлення суспільного солідаризму. Але фактично в тому бльоку диктує свою волю не хто інший, а Левіятан, Радзівілли, Тарновські й Любомірскі, або інакше кажучи: бльок капіталістів і великих дідичів, що мають за собою армію як головне опертя та знаряддя влади. Та ціла машина буржуазної держави була і є сторожем інтересів посідаючих клясів. Отже буржуазія, кидаючи клич одної надклясової партії, зовсім не хоче втратити свою власну організацію, навпаки, *вона хоче здобути на тій ділянці монополь*, хоче сама одна посідати організацію, а відобрати її в мас, та зробити їх в той спосіб безборонними перед визиском. Це є справжня суть агітації за безпартійністю, це є та рація, щоби цю брехливу ідею з ненавистю переслідувати та боронити маси перед її впливом.

Проповідуючи кличі безпартійности та боротьбу з партійністю, табор Пілсудського спекулює між іншими на інстинктах втоми, вичерпання, чи знетерпеливлення.

Фашизм старається використати цю втому. Фашисти находять податний грунт для своєї агітації серед робітничої аристократії та багачів-куркулів, що мають на своїм обрію перш за все власні узько-групові інтереси. А чейже нашим завданням є пояснити масам, що аби знести визиск, треба повалити владу буржуазії й на її місце утвердити владу пролетаріяту. Щоби одначе доконати так великого діла, треба вже внутрі старого суспільства потворити кадри, що булиб здатні керувати боротьбою аж до збройного повстання, а по побіді і судьбою цілої країни; тільки в довгій, затяжній та крівавій боротьбі з буржуазією може пролетаріят здобути потрібний досвід та вишколити свій авангард. Головних кадрів постачали і постачають фашизмові маси, що були під впливом угодових партій, переконалися в їхній зраді та брехливості їхніх кличів, а не найшли ще дорогу до комунізму. Особливо дрібноміщанські елементи, в тому й селянські, по своїй суті хиткі, невитревалі і невироблені політично, не розуміють зна-

чіння організації та пролетарської дисципліни, найлекше знеохочуються до політики і шукають рятунку в героїв, посланих провидінням. Ці елементи були отже головною армією фашистівського перевороту і нині вони є найбільш податним матеріялом для агітації за безпартійністю та аполітичністю.

Партія мусить збільшити свої зусилля, щоби маси зрозуміли і значіння організації в боротьбі, і ролю партії як вожда в боротьбі за визволення з буржуазного ярма. *Кличеві безпартійності мусять всі свідомі робітники і селяни з тим більшою силою протиставити клич розбудови і скріплення комуністичної партії та революційних робітничих і селянських організацій.*

Другий сорт партій, що належать до фашистівського табору, це групи колишної Хієни: НД, ХД, частина ХН, Пяст, які виступають на виборах як:

Католицько-Національний і Католицько-Народний бльок.

Існування цих груп, а особливо опозиція об'єднання католицько-національного (читай енде) до уряду Пілсудського, є виразником тих суперечностей, на котрих зродився та угрунтовується фашизм. Не треба думати, що коли в низці країн, де є особлива різкість клясової боротьби і дезорганізація державної машини, фашизм став найвідповіднішою формою панування буржуазії, то з того виходить, що він буде реалізований без боротьби внутрі самої буржуазії, без перешкід з боку її деяких частин. Помилковою булаб думка, що гуртування всеї буржуазії довкола програми Пілсудського означає ліквідацію всіх спірних питань або виключає зовсім взаїмну боротьбу ріжних відтінків буржуазії, чи їхню боротьбу з Пілсудським. Така оцінка булаб вульгарним, немарксівським, недіялектичним розумінням дійсности. Цілий капіталістичний апарат розвивається посеред боротьби суперечностей; політичні надбудови творяться рівнож підчас безупинної боротьби. Система, оперта на парляментарній демократії, хоча в певний час була найвідповійшою формою панування буржуазії, була теж здійснювана серед боротьби, в боротьбі з тим чи другими відламками буржуазії.

Фашистівська система реалізується в боротьбі суперечностей. Тай в Італії він повстав не в готовій формі і не без боротьби з поодинокими частинами буржуазії.

Одною з перешкод в її реалізуванню, що найбільш кидається у вічі, є труднощі ліквідування давніх буржуазних партій. Старі штаби і партійні кадри, які будовано нераз протягом десятиріч, боронять очивидно свойого існування. І певна частина мас, що йде за ендецією, йде за нею просто в наслідок консерватизму, ізза призвичаєння до старих фірм і до старих вождів.

Чи можна одначе вважати боротьбу НД з табором Пілсудського як соперництво буржуазних клік, політичних штабів за участь в державному апараті? — Ні, цього не можна. — Чи можна характеризувати цю боротьбу лише як комедію, що її грають для ошукування мас? Теж ні! Треба сягнути глибше.

Підставою їх боротьби є: 1) глибокі переміни в структурі буржуазії Польщі та в післявоєнних умовинах її господарського розвитку, 2) труднощі боротьби за стабілізацію і за рятування буржуазного устрою.

НД була в минулому партією, що репрезентувала не поодинокі буржуазні верстви, але інтереси розвитку капіталізму в Польщі в цілому, а тимсамим інтереси розвиваючогося промислу. По війні характер того промислу й услівя його розвитку змінилися в основі. Промисл Конгресівки користувався давніше високим охоронним митом від заходу та широкими східними ринками й розвивався в зачеркнених та постійних рямцях існування. Пануючою формою польського промислу було підприємство, що належало до одного власника або до одної родини. Існуючі акційні товариства були переважно заграничними товариствами (напр. Гута Банкова, Стараховіце, Сосновецке товариство — ітд.), особливо в гірництві та гутництві. Їхні акції були сконцентровані в небагато руках, картелізація промислу була щойно в зародку. А банки були банками клясичного, перестарілого типу, тоб-то уділяли кредит на короткий речинець, не брали участи в основуванню нових підприємств ні не ангажували в промислі власного капіталу. Помимо звязку з міжнародним фінансовим капіталом, в передвоєнній Польщі не розвинулася ширше найновіща форма капіталізму — форма фінансового капіталу.

Все це підпало по війні основній переміні.

Польський промисл, знищений в часі війни, потребував для своєї відбудови велетенськ[и]х кредитів. Польський промисл, експортовий по суті, втерявши східні ринки збуту, був примуше-

ний конкурувати з західним промислом, вищим під технічним оглядом; він мусів не лише відбудовуватися, але *і перебудуватися* для боротьби на світовім ринку і для примінення до нового внутрішного ринку. В таких умовинах швидко довершилася переміна форм промислу і банковости. Тепер майже всі банки, це банки грюндерські, спекулянтські, що приймають участь в промислі. Майже весь промисл має форму акційних підприємств, залежних від банкового кредиту, їх акції є предметом широкої спекуляції. Повстала фінансова олігархія, що засідає в надзірних радах банків й промислових та торговельних підприємств. Почерез банки і акційну форму аграрний капітал зростається з великим промислом. Кроком велетня посувається вперід картелізація, яку приспішує конечність конкуренції на міжнароднім ринку та потреба оборони краєвого ринку. — Умови, в яких капіталіст і фабрикант борються за владу визиску, дуже скомплікувалися. Потреба здобуття закордонних капіталів і прилуки Польщі до міжнародного стабілізаційного пляну йде в парі з конечністю виторгування при цьому як найліпших умовин і забезпечення за собою внутрішного ринку. Втрата давніх ринків, розбиття колишніх відносно трівких рямців розвитку, надзвичайне колибання повоєнних міжнародніх відносин і конечність маневрування *вимагає від капіталістів о много більше гнучкости в господарчій політиці у внутрі і назовні країни.* Це вимагає тісного звязку господарчої політики з політикою заграничною і *мистецького виграванння політичних атутів* в цілях зміцнення своєї господарчої позиції.

Загроза соціяльної революції також вимагає *нових методів у боротьбі з пролетаріятом і з селянськими масами.*

На тлі цих нових умов родиться новий тип капіталіста: міжнародний фінансовий мантій. До нових умов найлекше примінюються представники великого промислу, великі дідичі (тут впливає ще й скупчення великих посілостей при кордоні СРСР), та всі ті, на кому витиснула своє пятно найновіща форма капіталізму; фінансовий капітал — по своєї природі найбільш міжнародний, більше позбавлений пересудів та ідеольогічного гальма, особливо гнучкий, проворний та політично активний. Цьому новому типові капіталіста партія, — якої ідеольогія і методи праці кристалізували в давніх услівях й яка не мала змоги примі-

нитися до змін, що находили ураґанним темпом,—перестала відповідати. Її закостеніла ідеольогія відірвалася від інтересів клясу, який вона репрезентувала і дякуючи тому скоїлося відорвання передових елементів цього клясу від старого політичного штабу.

Та в Польщі не загинув одразу старий тип фабриканта-осібняка, з обмеженим горізонтом, що не розуміє нових фашистівських метод демагогії, ошуканства й маневрувань. Що більше: в часи інфляції намножилося в Польщі в промислі і торговлі, багато дрібних спілок, що гуртують польських, християнських промисловців і купців, які шукають для себе в важкій конкуренційній боротьбі оборони і рації свойого буття іменно в клерикально-національній ідеольогії Національної Демократії.

По відході від ендеції її великокапіталістичного вершка, дрібноміщанський хвіст цеї партії, — дарма що його політичний штаб має непересічне політичне вироблення, — ще більш як колинебудь передтим таврує партію ярликом назадництва, пересудів та колтунерії. Побіч протиєврейських кличів ще більш виступили клерикалізм, кличі народного сепаратизму, національних привілеїв і проковтування слабших національностей. На загал політика ендеції відповідає поглядам тих верств міщанства і буржуазії, котрі стоючи далеко від великих середовищ клясової боротьби не розуміють її актуальних потреб та вперто ставляться проти прямувань великокапіталістичних одиниць. Нинішня *ендеція — це мародери повоєнного капіталізму, що борються за стабілізацію.*

Пілсудський — це представник найновіщої форми капіталізму в Польщі. Пілсудський — це передовсім представник великого капіталу, значить тих верств, що: 1) є господарчо найсильніщі, а тимсамим фактично панують в державі, 2) найкраще відчувають темпо й тенденції розвитку як світового, так і польського капіталізму та найліпше пристосовуються до них, 3) мають діло з пролєтаріятом великих осередків, а тимсамим з масою найбільш активною та розвиненою, та бачуть найкраще недостачі давніх ендецьких методів боротьби з робітниками і селянами.

Пілсудський репрезентує найліпше інтереси капіталізму, що бореться за стабілізацію; тому він осягає певні успіхи в цій боротьбі, на грунті якої знова родяться нові противенства, що розсаджують капіталізм.

Ріжниця поміж старими досвідченими методами й консервативною ендецькою політикою а тою політикою, якої вимагає нинішний бистрий темп господарських перемін і соціяльна кріза— є змістом суперечки між ендецією і урядом Пілсудського.

На полі закордонної політики і відношення до заграничного капіталу традиційний протинімецький напрямок ендецької політики засуджував Польщу на відокремлення й на відрізання від міжнародного капіталістичного ринку. Пілсудський виявив готовість порозуміння з Німеччиною і сейчас поставив рішучу ставку на пануючу тенденцію капіталістичного світа: *на прямовання до поваления радянської влади й до розшматовання СРСР.* Таким чином позискав він підтримку Англії, скріпив позиції Польщі в переговорах з Німеччиною і одержав позичку без посередництва Німеччини та без конечности прийняття її на важких услівях.

На полі національної політики ендеція репрезентує середного польського промисловця, що не має доступу до кредитів і тимсамим улягає в конкуренційній боротьбі акційним товариствам, що є повязані з банками; вона репрезентує польського купця, який в боротьбі з картелем та жидівською конкуренцією шукає опертя в національному привілею. А Пілсудський, звязуючи з польською державою буржуазію всіх національностий, репрезентує напрямки великого капіталу, який вже по своїй суті є до певної міри космополітичний. Напрям національної політики Пілсудського вяжеться кромі цього з приготуванням на війну проти ССРР.

Готуючи війну старається Пілсудський за ціну невеликих уступок та брехливих кличів (федерація, незалежність) позискати союзників в буржуазії та верхівок дрібноміщанства поневолених народів.

І тут теж заборчі тенденції Пілсудського, звернені на Схід, відповідають великим плянам імперіялістичної міжнародної політики, а передусім змаганню Англії до розшматування Радянського Союзу. Традиційна політика ендеції йде проти цієї тенденції: експанзія передусім коштом Німеччини — це її гасло.

Распря між ендецією а Пілсудським відноситься рівнож і *до справ політичного устрою, до методів виховання та маневрування*

масою. Ці спори походять з того, що на тлі сучасної крізи капіталістичного устрою *загострилося одно з його старих суперечностей, полягаюче в тому, що дрібна група визискувачів мусить панувати в імя визискуваної маси, іменем більшості.* Та суперечність стала причиною того, що парляментська демократія мала всі дві сторони: скріплювала буржуазію, помагаючи їй проникати в маси, їх ошукувати та маневрувати ними, і рівночасно ослаблювала її, дозволяючи пролетаріятові здобувати позиції усвідомлювання та боротьби. Ця суперечність на грунті фашистівського розвитку проявляється в тому, що буржуазія не може дотепер створити замісць парляменту такий політичний механізм, що дозволявби їй систематично й регулярно диктувати свою волю, як виконавчої влади і рівночасно заслонювати перед масами свою диктатуру. Всі дотеперішні форми, створювані фашизмом: корпораційна держава, тобто парлямент або сенат, як репрезентант професійних організацій, господарські комітети співпраці з урядом іт.п., мають характер проб, які буржуазії зовсім не вдоволяють. Ендеція та її приклонники *цофаються назад до цензового парляменту,* не розуміють конечності маневрування супроти маси, ні мистецького маскування перед нею банкроцтва буржуазної демократії, яку протиставлювано цілі роки кличеві пролетарської диктатури і хочуть розвязати справу в спосіб більш простий.

Одним зі способів ошукування мас полудою демократії є побіч втримування декорацій парляментаризму плебісціт, пропонований пілсудчиками при виборі президента. Нині розходиться в Польщі фактично о те саме, про що йшло в Франції підчас вибору на президента пізнійшого цісаря Наполеона III-го. Йде про те, щоби президент, обдарований «ласкою» народу був наче виразником божого права і щоби через те утворити ще один параван, заслоняючий панування буржуазії, нове провидіння, що здержувалоб клясову боротьбу пролетаріяту. У Франції грав найліпше цю ролю Наполеон III-ий, наслідник наполеонівської легенди, що мав минуле на половину авантурника, на половину революціонера. Подібно в Польщі пілсудчики використовують легенду легіонів та їх боротьби за незалежність, з їхною на половину соціялістичною минувшиною, що творять теж найкращий параван для буржуазії. Одначе частина буржуазії не розуміє

цього й не може погодиться з пануванням в Бельведері «масонів», колишніх розбивачів поїздів, бувших соціялістів, то-що.

Подібний характер має *боротьба за методи «виховання» мас*. Ендеки вважали і вважають все, що найбезпечнійшою підпорою уряду буржуазії є маси з католицьким духом і крайним націоналізмом, маси як найбільш консервативні, відсталі, покірні та політично неактивні. Навпаки — найбільш рухливі й обачні частини буржуазії розуміють, що нині, в порі великої суспільної хуртовини того рода опертя є надто слабе, що є це кадри надто вузкі й надто нерухливі, безвладні, що треба поширити масову базу, вдертися клином в ліве крило маси, деморалізувати та розкладати найбільш бойову та активну її частину, і що длятого є конечні частинні уступки, всякого рода «лапуфки», що є безумовно конечна радикальна демагогія, радикальні фрази, зафарбовані в потребі навіть ярко антикапіталістично чи антиплютократично. Ці кола буржуазії не страхаються крику БЕБЕ, що «ендеція репрезентує чорну капіталістичну реакцію»; ці кола розуміють лучше значіння услуг, що їх угодові партії в роді ППС віддають буржуазії там, де вона не може або ще не вспіла створити одну «надклясову» фашистівську партію. Але частина навіть передових кол буржуазії, визнаючи потребу маневрів Пілсудського відносно маси, провадить у відношенню до уряду Пілсудського подвійну гру: співпрацюючи з ним признає — принайменше до якогось часу — ендецію як конечну противагу у відношенню до т. зв. «лівих» партій. Клясичним приміром такої подвійної гри є Вежбіцкі, що ввів Лєвіятана до табору Пілсудського, не розриваючи зносин з НД.

Таку саму розбіжність, а до того ще на ширшу скалю ведену подвійну гру бачимо в попівства. Воно передусім хоче використати тертя між Пілсудським й ендецією, щоби виторговувати при тому як найбільші привілеї для костьола. Рівночасно дуже модерні і гнучкі елементи його (головно споміж вищого клиру) з патроном своїм папою, йдуть за Пілсудським—а більше консервативні клоняться до ендеції. Виразником цих тенденцій був знаменитий пастирський лист та пізнійші коментарі до його. Ця хамелеонська політика клиру була в минулому безсумніву причиною вдержування впливів НД на певну частину селянських мас та найбільш відсталого дрібноміщанства.

Не дивлючись на ці суперечности і нібито жваву боротьбу, *ендецькі мародери польського капіталізму є очевидно кістю від кости і кровю з крови фашистівського табору.* Йдучи на бій проти прямувать великокапіталістичних передових кол, вони постепенно їм піддаються: політично і організаційно вливаються в табор Пілсудського. Ендеція доставила нинішному урядовому бльокові основні елєменти його дідичівсько-промислової бази і буде їх надсилати дальше. Особливо всі ці ріжні стабілізаційні посунення політики Пілсудського, що є користні для капіталу, будують нові мости згоди поміж ендецією і урядом. Бо який ендек не притакне кредитам, урядовим замовленням, чи політиці високих цін на сільсько-господарські продукти?

На полі ідеольогії й практики боротьби з парляментською демократією, ендеція в певному змислі випередила Пілсудського своєю постійною агітацією за «реформою» конституції, додала відваги його диктаторському розмахові і стала в тій ділянці його вчителем, дарма що вона в інший спосіб хотіла зліквідувати парляментарну демократію. В справах торкаючихся політики супроти мас, методи нинішного фашистівського уряду є тільки доповненням, удосконаленням, обновленням тих засобів, з допомогою яких ендеція боронила і боронить привілеїв й панування буржуазії. І з черги, агітація енде є доповненням агітації БЕБЕ та пілсудчиків. Вона сягає до тих найбільш відсталих елєментів, на яких діла антисеміцька агітація і які не в силі зрозуміти розміру кличів ні маневрів пілсудчини. Ендеція організує ці кола під кличем боротьби з жидом, під гаслом оборони віри й національних інтересів і мобілізує їх на боротьбу не з фашистівським урядом Пілсудського, але з комунізмом і революцією. *Дарма, що ендеція є в опозиції — вона є одним зі стовпів нинішного фашизму.*

Угодові робітничі й селянські партії.

Аж коли зрозуміється ясно помічну та доповняючу, хоч рівночасно і гальмуючу ролю, яку грає ендеція у відношенню до нинішного уряду,—тоді можна доглянути ясно та недвозначно шахрайську гру угодовців.

Ці партії розвивають свою вербункову акцію між іншим серед кол, що йдуть на дорогу бунту проти нинішного уряду. Головним засобом, яким вони дезорієнтують маси, є ендецький страхопуд: заслонювання того факту, що ендеція волочиться тільки в хвості урядової політики і що Пілсудський ліпше чим самі ендеки сповнює всю їхню соціяльну програму, ворожу до працюючих мас. Комуністична партія здемаскує угодовців не тим, що буде заперечувати факт боротьби ендеків з Пілсудським, чи представляти її тільки як комедію — але тим, що *вкаже на правдивий зміст та обсяг цієї боротьби.*

За що свариться Пілсудский з Католицько - Національним табором?

За те, якими середниками можна найуспішніще використовувати маси і паралїжувати їхню боротьбу. За те, коли, в яких умовинах, та з чиєю допомогою можна повалити Радянський Союз. За те, в який спосіб ділити між буржуазією ріжних народностей добичу, дерту з робітників та селян. За те, в якім напрямку має розвиватися польська заборча політика: на Схід, чи на Захід проти Німеччини та чи граблення слабших народів має відбуватися при помочі федераційного крутарства, чи кличів анексії та винародовлення меншостей.

І коли отак в очах працюючих мас бються зі собою два розбійники з тої самої шайки, тоді саме угодовці стараються вмовити в робітників і селян, що тільки один з розбійників є страшний. Коли два кати сваряться, в який спосіб завдати смерть жертві, угодовці хочуть теж брати участь в сварні за те, якого рода смерть є ліпша. — Угодовці є співучасниками грабіжників, що нападають та вбивають працюючий нарід. Угодовці є спільниками катів, які хочуть завдати смертельного удару польській революції, Радянському Союзові й визвольному рухові поневолених народів.

Від коли фашизм побідив, угодовці стали перед розбитим коритом своїх кличів та проповідуваних «демократичних» ідеалів, які вони по шахрайськи показували масам як дорогу до соціялізму. Вони допомогли Пілсудському зліквідувати останки парляментарної демократії, бють поклони перед ним, коли він заявляє їм що дня, в якому непочесному місці бачить він соймовий уряд. Угодовці, це воскресші давні слуги царату, що пояснювали

масам, що тільки дорадники царя є злі, а навпаки цар—це батько народу. Подібно нині ППС-івці, Визволєнє, Бундівці і інша зрадницька угодова гниль стараються переконати маси, що нинішній уряд і Пілсудський — це не одно й те саме, та що за всі злочинства, роблені сучасним урядом на працюючому народові — не є відвічальний Пілсудський — голова хвилевого уряду і реалізатор фашизму в Польщі.

Угодовці помогали йому зліквідувати свою програму «демократичного» розвитку — тепер помагають йому ліквідувати себе самих. Фашизм розбиває і підкопує всі партії, в тому числі і угодові, та вони не перестають бути і дальше його слугами. Аве Цезар, морітурі те салютант — вмираючи, поздоровляємо тебе Цезаре! — цей оклик вміраючих римських рабів найкраще характеризує ролю тих рабів, яких вигодував собі капіталізм в постаті угодових партій. Вони існували й жили з цілю оборони капіталізму, вони й здохнуть на його користь; а загрожені смертю з його руки, тепер боронять його і служать йому. Доки житимуть, будуть вони *стовпами фашизму на лівому крилі маси, незахопленої ще впливами комунізму, подібно як ендеки є його стовпами на правому крилі*.

Комуністична партія поборює всі буржуазні і угодові партії, від НД починаючи, й кінчаючи на ППС, Бунді, німецьких СД ітп., — як оден спільний фашистівський табор!

Примітка: Оця стаття була написана для польської преси й тому не аналізує партій, працюючих на терені Західної України, де розвиток партій йшов дещо иншими шляхами, чим в Польщі й тому вимагавби особливої аналізи.

Успіхи часткової стабілізації в Польщі й на Західній Україні, а з тим звязане розслоювання села, розчарування тих буржуазних одиниць, що сподівались капіталістичного переродження Радянського Союза, політика фашизму, що прямує до звязання української буржуазії, богачів - куркулів та горішних верств дрібноміщанства з польською державою — все це разом спричинило, що та буржуазія зрадила в цілому українську визвольну національну боротьбу і перейшла на сторону польського уряду. Найбільш яскравим виразником цього був бльок УНДО і радикалів з фашистами-направяками та сіоністами підчас виборів до самоврядувань.

При виборах до сойму УНДО війшло до бльоку Національних Меншостей і спільно з ним хоче прикрити фразами опо-

зиції цей безсумнівний факт, що буржуазні партії т. зв. національних меншостей підтримують уряд та є союзниками Пілсудського.

За українською буржуазією потягнулися всі угодові партії як: УСРП, Сельсоюз Павла Васильчука, УСДП.

Всі вони на подобіє ППС, Стронніцтва Хлопского, Бунду ітп., на зразок польських й жидівських та німецьких угодовців є агентами і слугами фашистівського уряду.

В послідні часи світовий імперіялізм і польський фашизм сконцентрували свої зусилля на Західній Україні, щоби з допомогою перекупства і нездійснимих обіцянок поширити базу своїх впливів і приготовити в той спосіб грунт для війни з СРСР. Дякуючи тим зусиллям вдалося буржуазії відорвати від революційного руху «хиткі» елементи, що виявилося в становищі вождів правиці Сельроба й у відірванню від компартії групи Васильківців, що тягнеться рівнож за УНДОм, дарма що вигукує революційні фрази.

Оце власне ріжничковання, що відбувається на Західній Україні: перехід горішних верств мійського і сільського дрібноміщанства на бік фашизму і імперіялізму, при рівночасному революціонізованню мас і необхідності маскування перед ними доконаної зради — є причиною великого партійного роздроблення на Західній Україні.

Коли одначе в Польщі, не дивлючись на вдавання сильної опозиції НД проти Пілсудського і помимо опозиційних комедій робітничої і селянської угоди, — всі буржуазні і угодові партії та напрямки творять фактично оден фашистівський табор, то на Західній Україні обєднання фашистівського фронту і витирання кутів фашизмові всіми партіями, так отвертої як замаскуваної угоди, є ще більш ясне.

В. Костшева.

—

ПОЛЬСЬКА „СЕКЦІЯ“ СВІТОВОЇ ОПОЗИЦІЇ.

Г. Валецький.

На серпневому пленумі КІ і ЦК ВКПб зробив Зіновєв слушну, хоч й не оригінальну заяву: «В Польщі більше як деінде буде рішатися справа війни». Тим більше треба подивляти дивну скромність проводирів опозиції, котрі затаюють перед партією факт, що вони мають свій окремий погляд на теперішню ситуацію в Польщі і та на роль Пілсудського, погляд, який ярко протирічить становищу Комінтерну і КП Польщі. Тоді, коли КП Польщі вважає диктатуру Пілсудського за клясичний польський фашизм, що робить розпучливу спробу рятування капіталізму, що згуртував біля себе польську промислову та аграрну буржуазію і є спрямований проти робітництва та селянства, польські агенти опозиції заперечують фашистівський характер диктатури Пілсудського та протестують проти цього, щоби звернути головний вогонь революційної боротьби на цю диктатуру. Мова йде про групу польських опозиціонерів під проводом тов. Домського (який з тов. З. Осінською, Пшибишевським і Будзинською підписав заяву 83-ох), опозиціонерів, що з благословлення провідників світової опозиції пробують вщепити свої погляди в ряди КП Польщі, хоч дотепер це ще їм не вдалося. Ці погляди вони виклали в цілій низці документів та заяв, виданих від часу травневого перевороту Пілсудського.

В останному з цих документів — в листі до 4-го З'їзду КП Польщі в липні м. р., підписаному Л. Домським і З. Осінською, представивши докладно становище «Міжнародної Ленінської Лівиці» в справі положення в СРСР, в справі китайського та англійського питання, — автори цього документу розвивають погляди цеї «Лівиці» *і на польське питання.* Нападають на партію і Комінтерн за те, що вони через сконцентрований бій проти диктатури Пілсудського занедбують більш грізну небезпеку а іменно «небезпеку реакційної чорної сотні», що грозить з боку на-

ціонал-демократів. На їхню думку Пілсудський не є правдивий фашист, лиш «параван», за яким криєть ся дійсний «великокапіталістичний» фашизм, в особі націонал-демократії. Підтримка Пілсудського організаціями промисловців випли답ває ніби тільки з «конюнктури». Пілсудського треба обовязково «здемаскувати», вказуючи на те, що він підготовлює дорогу дійсному «чорносотенному «фашизмові». Таким демаскуванням і рівночасною працею *у внутрі організацій Пілсудського* треба приєднати собі частину сторонників Пілсудського. Не треба поборювати партії соціялзради та НПР, лише «демаскувати» в парляментарній опозиції Пілсудського, як союзника ендеків.

Ці самі думки розвиває Домский в статті «За плечима партії» (січень 1928.) де він говорить:

«Диктатура Пілсудського не є віссю, довкола якої зосереджуються контрреволюційні сили, лише «параваном», за яким ці сили мобілізуються».

«Пілсудський вже начинає котитися на дорогу капітуляції перед націонал-демократичними методами».

В «резолюціях Лівиці» на послідному поширеному пленумі Екзекутиви КІ (падолист 1926 р.) читаємо, що: «Компромітація диктатури Пілсудського може утворити дорогу націонал-демократичному фашизмові», і дальше:

«Хоч як мала гребля, яку творить ППС проти фашизму, одначе ослаблення та компромітація цієї партії в очах мас облегчить фашизмові дорогу до побіди».

І вже 20. жовтня 1926 р. виставив Домський слідуюче свідоцтво про політику Пілсудського проти робітничої кляси:

«Правительство Пілсудського доволі слабо підтримує офензиву буржуазії проти робитничої кляси, а в других справах, життєвих для буржуазії виступає воно проти буржуазної програми. Буржуазна опозиція зростає» . . .

Політичні висновки зі становища цеї «лівиці» польських агентів Троцького та Зіновєва видно як на долоні: супроти «чорносотенної небезпеки» з боку націонал-демократів треба ослабити удари проти Пілсудського — котрого неслушно КПП назвала фашистом, — як рівнож ослабити наступ на ППС, що є хоч невеличкою, але все таки «греблею» проти фашизму та якої ослаблення і компромітація може улегчити фашизмові дорогу до побіди».

Пізніше побачимо, чи случайно польська секція світової опозиції, яка як офіційне представництво «Міжнародної Ленінської Лівиці» в Польщі, (в Польщі, де по словам Зіновєва більше як денебудь інде буде рішатися питання війни) займає *таке нечувано опортуністичне становище* в засадничих питаннях революційної боротьби. Ціла політична минувшина вожда цієї секції, тов. Домського в рядах КПП ясно вказує на це, що таке становище його та його приятелів не є в ніякому разі випадкове. Воно є скорше послідною лапкою в ланцюзі геройських вчинків цих найбільш типових «ультра-лівих» опортуністів.

Першою лапкою був його прилюдний виступ в 1920 р. проти «червоного імперіялізму» на передодні офензиви на Варшаву. В однім з чисел берлінської «Роте Фане» (22. липня 1920 р.) він пише:

«Лише ці маси, що — як російські маси — *самі* (підкреслив сам Домський) зробили революцію, є в силі радо знести та витерпіти всі недостачі та бої, звязані з соціяльним переворотом. Радянський уряд, введений із зовні чужими військами, стрінувби богато більший опір з боку посідаючих кляс та богато слабшу підтримку з боку працюючих мас».

В цій самій статті займає тов. Домський рішуче націоналістичне польське становище в справі Вильна. Він каже:

«Радянський уряд зрікся навіть охоти введення радянського устрою у Вильні та оставив це місто Литві. Питання тільки, чи це рішення є правильне під національним оглядом. (Вильно є всім, тільки не литовським містом)».

У закінченню статті, що печаталась в часі побідного походу Червоної Армії, взиває Домський радянське правительство не надуживати своєї військової побіди та не накидати побідженій Польщі важких мирових услівій.

«Не можна навіть припускати, що радянський уряд у мирових переговорах з Польщею зажадає яких небудь «забезпечень», «роззброєння», і т. п. Такі капіталістичні клявзулі в мирових переговорах — хочби їх роблено з найкращими намірами, зробилиб' погану прислугу комуністичній революції в Польщі».

Ясно, що такі скандальні виступи не пройшли непомітно. Вже на 4-ому Конгресі КІ (Кінець 1922 р.) пригадав Зіновєв Домському, — що вдавав ультра-лівого опозиціонера — його стано-

вище в 1920 р. і назвав його воєнний похід проти «червоного імперіялізму» «*найбільш рафінованою формою націоналізму*».

Рік пізніше, в статті проти тактики одноцілого фронту («Нови Пшеглььонд» з 1923 р.) будує тов. Домський «теоретичну підставу» своєї засадничої опозиції проти цілої тактики КІ, що ним буцімто керують російські більшовики, здеморалізовані виконуванням державної влади. Він обвинувачує разом всіх російських товаришів — між ними й Лєніна — за підданяся «меньшовицьким настроям» і «пояснює» це явище так:

З одного боку походить це свідси, що вони вже вийшли зі стадії громадянської війни і їхня теперішня тактика господарської консолідації, нової економічної політики (НЕП), шукання «модус вівенді» (способу співжиття) з окружаючими буржуазними державами змінює їх перспективу відносно робітничого руху в нерадянських державах. З другого боку причиною цего є, що в часі громадянської війни вони виробили собі певну тактику, яку зовсім неслушно переносять на Захід. А порівнюючи старих передреволюційних більшовиків з теперішніми більшовиками, говорить Домський таке:

«Коли пануюча комуністична партія потрібує гнучких, елястичних провідників, здібних до компромісів, — як Лєнін в 1920 р., — тоді ідеалом вожда для західно-европейських партій є Лєнін — «тверда голова». Лєнін з 1912 і 1917 року.

Ці самі думки заступає Домський на 2-ому З'їзді КПП: джерела помилок треба шукати в противенствах, що повставали в деяких моментах між державною політикою Радянської Республіки і політикою пролєтаріяту в капіталістичних державах.

Тов. Зіновєв, який на тому партійному З'їзді говорив в імені Комінтерну, мусів у відповіді на такі слова Домського заявити:

«Наколи тов. Домський відчуває неудержний гін до розбивання партійних рядів, то я можу дати йому тільки одну раду: хай він розбиває ряди якоїнебудь иншої партії, лише не нашої».

В цей самий час Домський та його «ліві» товариші вели завзяту боротьбу проти більшовицького становища партії в питанях національному та земельному. Він боровся теж в імперіялістичній Польщі — проти клича національного самовизначення аж до відокремлення і — в обшарницькій Польщі проти клича:

земля селянам без викупу. І все це він доказував в радикальний спосіб, на підставі ріжниці між Заходом а Сходом.

Важкі помилки, що їх в 1924 р. вчинило тодішне керовництво партії, витворили таку ситуацію, що підчас неї Домський — як Маслов в Німеччині, Трен у Франції — мав змогу ввійти хвилево до партійного керовництва. Його піврічна діяльність на цьому пості довела до найбільш скандального банкроцтва. В тім то часі мав він змогу назвати селянський повстанський рух на Білорусі «анархією на кресах» та звернути партію на дорогу терористичного авантурництва, що є питоме нетерпеливим дрібноміщанським псевдореволюціонерам.

Тов. Зіновєв, що літом 1925 р. обстоював конечність негайного усунення Домського від активної праці, напятнував його слідуючими словами:

«На мою думку Домський був і є більше фейлетоністом, як політиком. На З'їзді КПП мав він вплив тому, що КІ вирішив, що не дивлючись на його помилки треба спробувати використати його в керовництві партії. Але опісля, коли Домський так здемаскувався, стало раз на завсігди ясним для цілого КІ, — як я сподіюся і для польської партії, — що Домський є всім, тільки не поважним вождом поважної партії».

Перед своєю кампанією (вже в ролі «поважного» вожда «поважної» польської «Секції» троцьківської опозиції) уже в обороні Пілсудського проти поборювання його як фашиста, Домський мав ще раз нагоду виступити публично в рядах КПП з політичними внесеннями на 4-тій партійній конференції (грудень 1925. р.). В неяснім резолюції про Пілсудського взивав він партію до попирання «сулєївської стихії» (Сулєювек—вілля Пілсудського), знова в другій резолюції жадав він від партії ширшої кампанії проти «небезпеки обкроєння етнографічної території Польщі», що грозить з боку німецьких націоналістів, які по думці Домського приготовляють похід на західні границі Польщі, Данцігський коридор і Горішний Шлеськ.

В цей спосіб начав наш герой боротьбу проти «червоного імперіялізму», проти «накидання комунізму чужими багнетами» та за польське Вильно. Дальше воював він проти панування російських більшовиків в КІ, тому, що вони жертвують інтереси західної революції в користь своєї держави, виступав проти гнуч-

кого, елястичного і здібного — до компромісів Леніна, опрокинув більшовицьке становище в національному та земельному питаннях, напятнував повстання білоруських селян проти польського імперіялізму як «анархію та здичіння», пропагував террористичні авантури, кричав про конечности оборони польської етнографічної території (данцігський коридор) і скінчив на обороні диктатури Пілсудського проти тих, що «брехливо» називають її фашистівською та вихвалюючи соціял-зрадників як греблю, що є правдивою охороною перед «чорносотенним» фашизмом.

Генеральний штаб міжнародної опозиції кооптував Домського не лише на підставі клича: «Опозиціонери всіх країн єднайтесь», але їх спорідненння має глибші коріння. Протест проти введення радянської влади за допомогою багнетів червоної армії, подиктований журбою, чи польські комуністи зможуть вдержати в своїх руках державну владу за цих умов, вказує безперечне спорідненння з протестом Зіновєва та Каменева в жовтні 1917 року проти добування влади силою, що мав за підставу подібне побоювання. Ще глибше спорідненння лучить цілу систему поглядів Домського з *підставами* нинішньої троцьківської опозиції, а іменно *протиставлення* інтересів СРСР інтересам революції в иньших краях. Це спорідненння оправдує наш подрібний розбір ідеольогічних і політичних змін в людини такого типу, як Домський.

Протибільшовик, антиленініст, польський націоналіст, опортуніст, авантурник, легкодушний фейлетоніст і крутиголова — чи не є це найлучший заступник «Міжнародної Ленінської Лівиці» в цій країні, де на думку Зіновєва «питання війни буде рішатися більше чим ненебудь інде»?

А цей факт, що польська «Секція» опозиції так виглядає, є найкращою відповідю на питання, як щиро та поважно трактує опозиція свої серпневі заяви безоглядної готовности до оборони СРСР перед зовнішними небезпеками, що грозять йому з боку світового імперіялізму.

КОМУНІСТИЧНА ПОСОЛЬСЬКА ФРАКЦІЯ В БОРОТЬБІ З НАЦІОНАЛЬНИМ ГНІТОМ —

за право самоозначення Західної України і Білорусі!

Діяльність ком. посольської фракції — це безперестанна боротьба проти буржуазного уряду за робітниче-селянський уряд. Змістом цієї боротьби є рівночасно оборона робітниче-селянських прав перед зазіханнями буржуазії та незломний опір проти всіх зусиль соціяльного і національного гніту працюючих мас.

Право на самовизначення аж до відокремлення населення Західної України та Білорусі було одним із головних кличів, а боротьба за це одним з головних завдань комуністичних послів в соймі. Посольська фракція висувала цей клич у всіх своїх програмових промовах, як засадничий клич пролетарської революції, популяризуючи його рівночасно поміж працюючими масами цілої Польщі.

Вже в першім періоді своєї діяльности зазначили комуністичні посли ясно й рішуче своє становище в питанню самоозначення. 15. червня 1925 року комуністичні посли зголошують в соймі внесок «в справі уможливлення населенню Західної України та Білорусі самостійно рішати про свою приналежність до польської держави». Цей внесок вимагав «очищення Зах. України і Белорусі від польського війська, адміністрації та судівництва», щоби населення цих країн мало змогу злучитися з Радянською Україною і Білоруссю. Маршалок Ратай відкинув цей внесок, як «протидержавний».

Під час партизанських виступів проти польської окупації, які польська поліція та військо топили в крові, в часі шаліючого терору на українських і білоруських землях, комуністичні посли в цілому ряді виступів (проти польської окупації) висувають клич злуки Західної України й Білорусі з матірними Радянськими Республиками (Інтерпеляція з дня 22 жовтня 1924 р. в справі

фактичного військового стану в воєвідствах Новогродськім, Поліськім і Волинськім.

Боронючи прав української і білоруської людности на землю і протиставлючися кольонізації та імперіялістичній політиці буржуазії, комуністичні посли висувають клич боротьби проти осадництва на т. зв. кресах. В численних своїх виступах (проти осадничої устави в 1924 р., проти устави про парцеляцію і осадництво літом 1925 р.) комуністи виказують, що метою осадництва є кольонізація земель Західної України та Білорусі й оборона обшарників на кресах, що метою осадництва є врешті ширення національної ненависти, розбиття одноцілого фронту селянських мас всіх національностей всієї Польщі в їх боротьбі за землю проти обшарників.

Посольська комуністична фракція виступила в соймі також *проти устави про чужинців*, як нового знаряддя політики знущання й репресій, що дає адміністраційним каціками можливість знущатись і тероризувати працюючі маси на землях поневолених народів.

Комуністичні посли протиставлять буржуазній кольонізаторській політиці, політиці дикого національного гніту — рішучу оборону культурних і національних прав українського та білоруського населення, що находило вираз в промовах та соймових внесках. В грудні 1924 р. посольська комуністична фракція зголошує внесок «*в справі удержавлення українського Університету й Політехніки, що існують тайно у Львові*». В іншому, більш умотивованому внескові 25. листопада 1925 р. ком. фракц. посольська домагається скасування всіх розпоряджень і обіжників міністерства освіти та його органів, що є скеровані проти т. зв. національних меншостий, та рівночасно вимагає ухвалення соймом устави про організацію українського, білоруського, жидівського, німецького та литовського шкільництва.

Комуністична посольська фракція декілька разів *повторювала вимогу шкіл для непольських народів з рідною викладовою мовою* (в останнє у формі резолюції до бюджету на 1927/28 р.).

Обороні національних і культурних прав українського населення присвячено теж цілий ряд інтерпеляцій КПФ (м. и. в справі гнету українського шкільництва, замкнення укр. промислових курсів, замкнення бібліотеки ім. І. Франка в Дрогобичі,

замкнення повітового кооперативного Союзу тамже, примушування селян святкувати день 3-го травня, примусового однодаткування на «Лігу Оборони Повєтшней Паньства» і др.).

Зголошено цілий ряд внесків КПФ в справі помочі населенню Західної України, яку як відомо в останні роки навістило богато стихійних нещасть. З початком червня 1925 р. був зголошений внесок *в справі голоду на Зах. Україні.* Внесок містив докладні дані, виказн повітів і громад де був неурожай та висував домагання: дати як найшвидшу допомогу голодуючим в *харчах* і грошах, наділити урядовою помічю «Краєвий комітет допомоги голодному селу» у Львові, звільнити селян від усіх податків і т. п. Зголошений потім внесок КПФ домагався допомоги для українського населення, що потерпіло від повіні на Західній Україні. В серпні 1927 р. комуністичні посли піддержали в цілому в специяльному внеску домагання, які висунув в справі помочі поводянам «Робітниче-селянський комітет допомоги жертвам повені» у Львові, куди увійшов від КПФ посол тов. Войтюк.

Комуністичні посли висували теж часто домагання в справі відбудови теренів знищених війною на Зах. Україні, домагалися уділення потерпівшим урядової беззворотної позички на відбудову, безплатного видавання будівельного матеріялу з державних лісів і рівночасно цілковитого звільнення від податків населення що потерпіло від повіді.

Від першої хвилі своєї соймової діяльности комуністичні посли ведуть боротьбу з білим терором на Західній Україні. У цих справах зложено цілий ряд внесків та інтерпеляцій. Серед внесків, зголошених КПФ знаходяться між іншими й такі: в справі масових арештів на Волині, поставлення в стан оскарження уряду—головного винуватця масакрування безробітних в Стрию, відносно масових голодівок політичних вязнів, в справі засудження на смерть тов. Білого з Тернополя, масакрування штрайкуючих робітників в Дзвинячі. В справі білого террору на Західній Україні зголосила КПФ 70 інтерпеляцій, (четверта частина всіх інтерпеляцій КПФ в справах террору). В тім рахунку є 20 інтерпеляцій в справі голодівок і насильств у вязницях на Західній Україні (м. і. в справі голодівки і смерти політичного вязня тов. Зазулі підчас голодівки в Бережанах, голодівки 147 вязнів' в Луцьку і замордування тов. К. Чвалінського, масо-

вого побиття політичних вязнів у вязниці при вул. Баторого у Львові. і. т. д. (Чотири інтерпеляції торкалися спеціяльно справи провокації — м. і. провокації, виявленої підчас процесу УРПО). Останні інтерпеляції є в справі масових арештів, насильств та поліційних знущань (м. іншим в справі смерти Міщенка у Володаві, катування українських селян дефензивою в Луцьку, замордування Івана Дубини, секретаря «Просвіти» в Дубні). У внесках з домаганням звільнення політичних вязнів, що кілька разів поновлювалися, як рівнож скасування проти-робітничих і протиселянських російських, австрійських і німецьких карних кодексів, КПФ — річ ясна — домагається амнестії також і для тих політичних вязнів, що на них впали репресії за участь в українському національному русі. В дискусії над справозданням вязничної комисії п. Тугута зголосила КПФ між іншим внесок з домаганням припинити всі карні справи проти тих, які брали участь в польсько-українській війні.

В обороні прав українського населення, яке в 1918—19 рр. зі зброєю в руках боролося проти наїзду Польщі, комуністичні посли виступають в дискусії над згаданою вже уставою проти чужинців; тов. Приступа домагався права повороту до краю для багатотисячної політичної еміграції Українців із Східної Галичини, які перебувають в Чехословаччині, перед котрими буржуазна польська держава замкнула границі.

Фашистівській переворот зазначився скріпленим наступом на працюючі маси поневолених народів при рівночасному підкуплюванню буржуазії і верхів дрібноміщанства. Метою Пілсудського є здушення визвольної боротьби працюючих мас Західної України і Білорусі умовами здійснення його стабілізаційних і військових плянів.

Борючися з цею політикою фашизму, КПФ у всіх своїх соймових виступах виказувала, що єдино робітниче-селянський уряд, який повстане на руїнах фашизму, може здійснити право самоозначення аж до відокремлення. КПФ виказувала, що політика фашистівської диктатури у відношенні до поневолених народів відбивається безпосередно на робітниках і селянах цілої Польщі, які не можуть виграти своєї боротьби за визволення з ярма капіталу, за землю обшарників без викупу, доки народи поневолені польською буржуазією не здобудуть цілковитого права самоозна-

чення аж їх до відділення від Польщі. З другого боку умовою побіди визвольної боротьби поневолених народів є її тісний звязок з революційною боротьбою пролетаріяту Польщі і Зах. Білорусі.

Комуністичні посли виступали з цілою силою проти террору фашистівського уряду на землях Західної України і Білорусі. З ініціятиви комуністів Робітничо-Селянський Бльок (КПФ,НПХ і Громада) вчинив цілий ряд спільних виступів, а по арештованню 5-ти послів в Громади і НПХ — перевів обструкцію на найближчому засіданню сойму.

По розгромленню «Громади» КПФ в низці соймових промов висвітлює фашистівську політику террору на окупованих українських і білоруських землях, вияснює працюючим масам ці причини, які причинилися до наступу на «Громаду», (— 100 тисячну революційну організацію білоруських селян), розкриває обшарницько-фашистівсько-капіталістичний характер диктатури Пілсудського і його воєнні приготовання — й очищування терену будучої війни.

КПФ присвячує в промовах, внесках, інтерпеляціях і на вічах пильну увагу терророві на Західній Україні, на якій за часів фашистівської диктатури переходила ціла низка масових політичних процесів з багато присудами на досмертну тюрму.

Тактика террору у відношенню до працюючих мас, і рівночасно перекуплювання буржуазії та дрібно-міщанства становить головну рису політики Пілсудського на окупованих землях і загалом у відношенню до т. зв. національних меншостей. Втягуючи українську буржуазію до фашистівського фронту, послуговуючись нею як знаряддям своєї протирадянської політики, Пілсудський намагається дрібними, переважно позірними уступками (в шкільництві) і господарськими концесіями (кредити) заохотити її до сповнення ролі агента польського фашизму. Пілсудський відсвіжує рівночасно свої «федералістичні» гасла і розмальовує перед панами Ундівцями всяких мастий образ «будучої незалежної буржуазної України». Під впливом цієї політики польського фашизму, в умовах часинної стабілізації капіталу, серед нестійких елементів, які до цього часу йшли за революційним рухом, трапляються об'яви хитань, зради й переходу на бік ворогів. Проявом такого захитання була зрада посла Пащука і його виступлення з комуністичної фракції. Факту цього нічим не

змінює це, що посол Пащук в моменті, коли він став на краю гниючого багна націоналістичної угоди і фашизму та інстиктивно почав шукати для себе ратунку, — звернувся до КПФ з осудженням свого кроку і з просьбою приняти його до комуністичних рядів.

КПФ дала на це відмовну відповідь, стверджуючи, що на такій передовій революційній позиції як КПФ, немає місця для нестійких і слабих людий. Революційні маси Західної України мусять бути свідомі цього, що фашизм буде надалі старатися вносити замішання в їх ряди, щоби вирвати від них клясово нерішучі одиниці. Проявом цього являються м. и. спроби розбиття робітничо-селянських рядів, які затіяла група шумськівців-націоналістів в революційному одягу.

Через те треба як найбільш скріпити революційний фронт працюючих мас Західної України і Білорусі, їх звязок з працюючими масами цілої Польщі мусить бути тим сильніщий, тим більше послідовною та незломною повинна бути ленінська політика комуністичного табору.

Пілсудський перепроваджує вибори до сойму по найгіршим фашистівським зразкам, ганебно вириваючи робітникам і селянам виборчі права. З найбільшою завзятістю лютує фашистівський виборчий терор на Західній Україні і Зах. Білорусі.

Надходячі вибори повинні бути для борючогося робітничо-селянського табору, як рівнож для працюючих мас Західної України часом мобілізації революційних сил проти фашистівської диктатури, демонстрацією одностайного фронту працюючих мас Західної України і цілої Польщі в боротьбі за поваленя буржуазного уряду, уряду фашизму, вибори є зрешті штурмом, який мимо насильств ворогів мусить допровадити до здобуття революційної робітниче-селянської позиції в соймі.

ПРОТИ НЕОМЕНЬШОВИЗМУ.

Наступ троцьківського меньшовизму на ленінську партію СРСР зістав відбитий 15-тим З'їздом ВКПб. Відповідю робітничих мас СРСР на маневри троцькістів було вступлення до ВКПб більш одної сотні тисяч фабричних робітників. Бачучи свою поразку в державі пролетарської диктатури, неоменшовики переносять свою діяльність на терен капіталістичних держав, стараючись з зовні розбивати секції Комуністичного Інтернаціоналу, викликати замішання і недовіря в пролетарських рядах у відношеню до СРСР, ВКПб і КІ.

Ця розкладова робота йде по одній лінії з антирадянською політикою імперіялістів, з військовими приготуваннями Англії та Пілсудського на СРСР.

Ролю розбивання комуністичних рядів на Західній Україні взяла на себе націоналістична і меньшовицька група Василькова-Турянського. Робітники СРСР дали рішучий відпір неоменьшовикам, які послуговуються «лівою» фразеольогією. Таку саму відповідь отримають від працюючих мас в капіталістичних державах агенти троцьківської опозиції, такий самий відпір дадуть робітники і селяни Західної України розламовій націоналістичній групі, котра наслідуючи міжнародніх неоменьшовиків, свій постійний націоналізм і опортунізм хоче заслонити плащиком «полівіння».

В «Нашій Правді» будемо систематично освітлювати поодинокі виступи неоменьшовиків. Наразі друкуємо директиви троцькістів до прихильників Троцького на Заході, рівночасно теж лист Каменева і Зіновєва до «Правди», в якім вони зривають свої дотеперешні зносини з Троцьким, а також і заяву Пятакова.

Директиви троцькістів для европейських груп ренегатів.

Газета «Правда» з дня 15-го січня б. р. вмістила два листи троцьківського центру з директивами для прихильників Троцького в буржуазних державах.

В першому листі написано так:

«*Зрада Зіновєва та Каменева стала* історичним фактом, з цього вже зараз треба зробити потрібний висновок. А саме: треба безпощадно зірвати з капітулянтами, треба вітверто відмежуватися від хитких та вижидаючих елементів. Становище *Маслова та Рут Фішер* є в цьому відношенні двозначне. В прінціпі вони стараються очистити Зіновєва та Каменева та пробують доказати, що ці не гірші за других, а це не є ніщо инше, як те, що вони хочуть затерти ріжницю між революціонерами та капітулянтами.

Від того часу, коли наступив розлам, опозиція в протиставленню

до капітулянтів зробила вияснення через Смілгу, Муралова, Раковського та Радека. Колиж зараз на підставі цього хтось не робить ріжниці між опозицією та капітулянтами, то він свідомо підтримує останніх. Заява провідників опозиції до Викон. Ком. КІ (Примітка «Правди»: як вияснено, до КІ ніяка подібна заява не поступила) не оставляє ніяких сумнівів ні непевности. Коли-ж Маслов і на будуче буде нас порівнювати з Зіновєвим та Каменевим, то ми будемо примушені вважати його за свідомого противника.

Нашим завданням є зірвати маску з тих ріжних опозиціонерів, що під прикриттям боротьби проти троцькізму будуть намагатись прилучитися до капітулянтів. В цьому саме відношенню треба вияснити становище супроти *Веддінга, Пфальця та Зуль.*

Такий самих підход мусить мати місце і відносно *французької групи. Коли Трен та Сузанна Жіро* будуть хитатися між капітулянтами і т. зв. троцькістами, то нам прийдеться залишити їх їхній власній долі. Коли Трен і Жіро під прикриттям боротьби проти троцькізму будуть хитатися, то доведеться опертись на групу «Проти течії», як на одиноку групу наших однодумців.

Дуже бажане булоб притягнути Росмерса до співпраці в органі «Проти течії». Необхідно заняти правильне становище по відношенню до групи Монатта. *З революційними анархосіндікалістами* мусимо створити бльок. Що-ж торкається Суваріна, то він занимав в цілій низці питань помилкове становище. Становище *Центрального Комітету Бельгії* є непевне, буферне. Чи не можна провести того, щоб Центр. Ком. Бельгії видавав наші матеріяли для партії? На Бельгію треба звернути особливу увагу, при чому не можна опертись на цьому буферному Центр. Комітетові, але мусимо шукати певного і твердого опертя серед низів. Цю справу слід доручити французьким товаришам.

В Голяндії друкували раніше наші документи, як справа з цим зараз? На прикінці ще раз оце питання: одна чи дві партії? Ми — проти другої партії і проти четвертого Комінтерну. З точку зору цілости міжнародної робітничої кляси це привело-би опозицію до становища безнадійної секти, колиб вона пішла по шляху четвертого інтернаціоналу. Наше завдання — *здобути Комінтерн.* Розходження, що нас розділяють, є досить глибокі для оправдання існування *лівої фракції.* В сучасний період ця фракція є знаряддям впливу на комуністичну партію».

В другому письмі, що адресоване якомусь Петрові, написано: Головним завданням опозиції в секціях є *опанування комун. партій зі середини.*

Булоб помилковим твердити, що в керовництві Радянського Союзу вже начався термідор, бо це означалоби сприяти його появі. Клясові сили ще не сказали свойого рішаючого слова. Політика міжнародної опозиції мусить бути направлена, щоб вкупі з опозицією у ВКП перешкоджувати дальшому розвиткові термідору та здобувати назад ті позиції, що їх пролета-

ріят втратив. Дрібнобуржуазні елементи ВКП керують партією та державою, однак вони примушені опиратися на робітничий кляс і боротися проти світового імперіялізму. Більш сильний наступ буржуазії може викликати в партії рішуче посунення в ліво.

Радянський Союз навіть при теперішному керовництві відограє революційну ролю в міжнародному масштабі. Існування Радянського Союзу було завжди джерелом, що кормило хінську революцію. Керовництво ВКП довело хінську революцію до поразок. *Треба отже виступати проти керовництва ВКП, не виступаючи одначе проти Радянського Союзу.* Це торкається і ВКП й Комінтерну. Коли опозиція протиставить себе Радянському Союзові як буржуазній державі, ВКП і Комінтерну як дрібнобуржуазній партії, то вона перетвориться в секту. Помилковим було б утворення *союзу лівих комуністів.* Ця назва нічого не дає, одначе може стати псевдонімом другої партії.

Становище Маслова і Рут Фішер до опозиції у ВКП являється скорійше маневром, як прінціповим становищем. Їх найблизшим завданням є посередно оправдати капітулянтів, доказуючи, що другі не є кращі за цих. Такого рода позиція дає змогу Маслову виступати як суворому, безоглядному судді, підчас коли в дійсності мається його звязок з капітулянтами. Боротьба проти так зв. троцькізму є саме тим гачком, яким Сталін тягне Зіновєва, а Зіновєв лівих. І якщо Маслов теж висить на цьому гачкові, то він є примушений щадити капітулянтів, та пробувати доказувати, що вони не богато гірші за других.

Комуністи капіталістичних країв завжди мусять звернути увагу на *три моменти:* 1. Навіть при опортуністичному керовництві Рад. Союз дає робітникам і селянам незрівняно більше, чим може дати будь яка буржуазна держава при однаковому рівні продукційних сил. 2. Головною причиною великих внутрішних труднощів Радсоюзу є недостаточна активність європейського пролетаріяту та недостаточна боєздатність європейських комуністичних партій. 3. Європейська соція-демократія, що злорадісно хватається за всяку вістку про внутрішні труднощі Радсоюзу, несе основну відповідальність за ці труднощі.

Що торкається *конгресу міжнародніх проф. організацій,* що відбудеться 15-го березня, то треба вжити всіх заходів, щоб там прийняли участь також й опозиційні делегати; треба приготовити окремі тези та тактичні внески.

Вже зараз треба начати підготовку до *конгресу Комуністичного Інтернаціоналу.* Необідно виготовити тези до всіх точок порядку дня, так, щоби ці тези стали плятформою міжнародної комуністичної опозиції. Треба приступити до великої акції відносно виключених опозиціонерів та відносно засланих в Радянському Союзі. Конечним є почати складання програми комуністичного інтернаціоналу; програма *Бухаріна* є поганою програмою національної секції Комінтерну, а не програмою інтернаціональної комуністичної партії.

Відповідь „Правди“

В обширній статті під заголовком «Руйнуюча діяльність троцькістів, — помічники Шейдемана при роботі» поміщує «Правда» слідуюче:

Листи розкривають перед усіми більшовиками поведення троцькістів після 15-го З'їзду ВКП. Найпершим і безсумнівним висновком є це, що *опозиція мимо всіх заяв і клятв продовжує вести нелегальну роботу по всій лінії*. Троцькісти ні на один день після партзїзду не залишили своєї брудної, ворожої до партії та Комінтерну діяльности. Листи доказують без ніякого сумніву, *що всі запевнення троцькістів на партзїзді*, були свідомою *меньшовицькою* брехнею перед *більшовицьким* з'їздом.

Оба листи показують глибокі розходження в колах колишної опозиції. Троцькісти пятнують Зіновєва і Каменева як зрадників за те, що вони підчинилися більшовицькому партійному з'їздові. *Такого рода признання зовсім природно ще раз стверджує право більшовиків, розглядати троцькістів як зрадників робітничої кляси*. Троцькісти не мають ніякої пролетарської бази ні внутрі, ні поза Радянським Союзом. За ними висказуються та йдуть як їх одинока надійна опора ультра-праві, антипролетарські елементи з табору ренегатів Комуністичного Інтернаціоналу.

Внутрі Радянського Союзу опозиція пробувала будь як замаскувати себе лівою фразою. *На міжнародній арені права, соціял-опортуністична суть троцькістів виступає зовсім вітверто*. Міжнародня «ліва» в дійсности показує себе міжнародною «правою». Одинокою групою, що на неї троцькісти твердо числять, є права опортуністична група Лоріо. Троцькісти надіються притягнути до себе *ренегата Росмерса та опортуніста Суваріна*.

Міркування авторів письма, що сильний наступ буржуазії може викликати в партії рішуче посунення в ліво, означають *другими словами, що коли буржуазія буде сильнійше натискати, то це може бути корисним для опозиції. Такого рода позиція грунтується на теорії перевороту Клемансо.*

Троцьківські проводирі найбільше бояться того, щоб' не стати безнадійною сектою. Це заставляє їх бути обережними в деяких питаннях і так: стидливо уникають вони називати себе другою партією, хоча в дійсности вони очевидно такою є. З тої-ж точки зору вони не можуть рішитись проголосити клич четвертого інтернаціоналу. *Зі страху перед західно-европейським пролетаріятом додають вони замітку про відсутність існування термідору і навіть готові признати, що Радянський Союз дає робітникам і селянам більше, як моглаб дати буржуазна держава.*

Зате нігде вони не кажуть, що Радянський Союз не є буржуазною державою. *Клич «не протиставляти себе Радянському Союзові, а виступати лише проти ВКП» є в троцьківському стилю старий контрреволюційний клич: «Ради без комуністів»*.

З цих директивних листів ясно виявляється справжня соціял-демократична суть троцькізму. Два, три слова проти соціядемократії не можуть нікого обманути. Проводирі соціял-демократії будуть так само сміятись з цих слів, як сміються Гільфердінг і Вельс з виступів своїх «лівих».

«З капітулянтами треба безпощадно рвати» — написано в листах. Ці слова вповні правильні у відношенню до тих, *хто капітулював перед міжнародною соціял-демократією та став помічником Шейдемана. З такими зрадниками треба безпощадно рвати та гнати їх геть з пролетарських рядів.*

Заява Каменева й Зіновєва.

Після появи в пресі директив троцькістів, Зіновєв і Каменев прислали до редакції «Правди» лист, найважніщі місця которого нище друкуємо. Редакція «Правди» друкуючи цей лист (в числі з дня 27 січня б. р.), з задоволенням стверджує, «що написавши такого листа, Каменев і Зіновєв зробили рішучий крок, полекшуючий поворот до партії всіх тих, що поділяють заняте нами становище».

I.

Ми розійшлись з групою Л. Д. Троцького безпосередно в питанню про цілковите і дійсне підпорядкування 15-ому З'їздові. Або підпорядкування всім домаганням 15-ого З'їзду і тверде вирішення погодитися з більшістю партії, або дорога другої партії, — питання стояло і стоїть тільки так. Від цього втікти нікуди. Той, хто й тепер, після 15-ого З'їзду, не бачить, що питання стояло і стоїть іменно так, — цей засуджений все на великі помилки. Якби наше категоричне відмовлення йти по дорозі двох партій було для наших бльокових товаришів несподіванкою і не було вислідом глибокого переконання, яке виросло на підставі всього досвіду дворічної боротьби, — слова «центристське капітулянство» ітд. малиб хоча сякий такий політичний зміст. В цій дійсности вони не мають жадного змісту.

Весь досвід дворічної фракційної боротьби незаперечно доказує, що не тільки безпосередна дорога до другої партії засуджена на смерть, а що й довге існування оформленої фракції, яка стоїть в основних питаннях проти партії і протиставиться законам здійснення пролетарської диктатури. Відмовлення від такої боротьби безумовно диктується підставовими інтересами диктатури пролєтаріяту.

Треба бути сліпим, щоби не бачити, що після двох років загостреної фракційної боротьби, після цього, як ця боротьба вийшла на вулицю, після цього, як вся боротьба допровадила до рішення 15-ого З'їзду про виключення з партії всієї опозиції, — затримання фракції, продовження фракційної роботи є рівнозначне політично другій партії.

В грудні 1927 р., підчас З'їзду питання стояло так: капітулювати перед ВКПб, або капітулювати перед ідеєю другої партії? Ми капітулювали перед ВКП і рахуємо це

одиноко правильним виходом з тяжкої і затягнутої боротьби, тому що друга партія в умовах диктатури пролетаріяту не може бути нічим иньшим, як забавкою в руках дрібнобуржуазної стихії, як знаряддям для розкладу диктатури, як перешкодою на дорозі соціялістичного будівництва.

II.

В одному тільки випадкові кроки на шляху до другої партії малиб оправдання з точки погляду пролетарської революції і булиб для більшовика просто обовязкові. Це в тому випадкові, якби він прийшов до переконання, що «термідоріянські» тенденції, які безсумнівно є в державі, — поборюють партію і владу, що робітничий кляс стратив провід революцією, що жовтнева революція вичерпалася і СРСР перестав бути двигуном світової революції. Ми не засвоювали собі подібного погляду ніколи, навіть в самі гострі моменти фракційної боротьби. Але подібні погляди, це — ця ідейна пропасть, до якої всяка група неминучо пхає сама себе, виступаючи проти ВКП. Погубність ідеї другої партії в наших умовах в цьому, між иньшим і полягає, що групи, які стали на цей шлях в шуканню ідейного виправдання своєї непримирености у відношені до ВКП, є неминучо примушені перекручувати оцінку всіх рухомих сил революції, всього співвідношення між СРСР і світовим робітничим рухом. Признання цієї корінної політичної небезпеки грало не малу ролю в нашому політичному розриві з групою Л. Д. Троцького. І ми не можемо не сказати, що на жаль, доказ правильности нашого страху прийшов навіть раніш, ніж можна було чекати: опубліковані документи цілком їх підтверджують. Автори «директив» рекомендують комуністам капіталістичних країн завше підкреслювати, що «навіть при опортуністичному проводі радянська влада дає робітникам і селянам значно більше, ніж далаб' буржуазна держава при цім-же рівні виробничих сил». Це — затаювання основної, принципіяльної ріжниці між «радянською державою» і «буржуазною державою». Сила і значіння СРСР для світового робітничого руху є в цьому, що він здійснює диктатуру пролетаріяту, будує соціялізм, являється рухомою силою світової революції. Замовчати про це в «директивах» комуністам капіталістичних держав, ограничуючись вказівкою, що «радянська держава» дає більш робітникам і селянам, ніж далаб' «буржуазна держава» означає, в кращому випадкові, котитися з точки погляду більшовизма, на точку погляду середного «лівого» тредюніоніста. Тому що тільки Перселі здібні пристосовувати до СРСР цей «простий» критерій («хто більше дає?») що його вони прикладають і для порівнання положення робітників, скажімо в Англії і Америці; вся глибока неправильність його (критерія) цілком виявлється, як тільки попробувати приложити його до положення робітників в Радянському Союзі, напр. в період 1918—21 р. Це вже не зходження з лінії, яке бувало і в нас в силу льогіки фракційної боротьби; це — нова, неправильна шкідлива лінія.

Стількиж шкідлива і неправильна друга новинка, винайдена авторами директив: характеристика влади в СРСР. Директиви твердять, що «партією і державою» в СРСР керують «дрібно-буржуазні елементи», але вони змушені (!?) опиратися на робітничий кляс». До кого відноситься ця характеристика? До уряду Макдональда? До с.-д. уряду Еберта? Чи до уряду СРСР? Чейже тут автори директив ясно зійшли на цю думку, що диктатура пролетаріяту в СРСР вже не істнує. Коли віднестися до цієї формули серйозно, коли підійти до неї як до передуманого політичного твердження, а не продиктованого огірченням поразки у внутрі партійної боротьби—то це й є повна формула закінченого термідору, то є така історична і політична неправда, що від неї ніби-то відпекуються і самі автори документа, але до якої вони притягаються неминучо льогікою своєї позиції. Це яскравий образ цього, як неправильне поставлення по відношенню до партії неминуче тягне за собою абсолютно неправильну оцінку всіх основних питань, що відбуваються в партії і державі, — оцінка яка провадить до загибелі.

Льогіка цього положення змушує авторів директив сказати «нове» слово і в галузі питань Комінтерна. Робота опозиції в компартіях трактується ними по анальогії з роботою комуністів в реформістських профспілках. На когож в такому разі покладають свої надії автори документів?

Вони вітверто признають «єдиною групою своїх дійсних однодумців» в Комінтерні французьку групу «Проти течії» і всіма силами виправдують Суваріна; що торкається групи «Проти течії», то ніколи ні в кого не було й не може бути сумніву в тому, що група Паза, Лоріо і др. представляє *дійсно праву*, чисто інтелігентську групку. Щож торкається Суваріна, то в статті Зіновєва «21 точок ленінського Комінтерна» («Правда» з 2 листопада 1927 р.) про його сказано: «Суварін не являється нашим однодумцем. Не беремо найменьшої відповідальности за його погляди і за його журнал». Коли взяти «лінію» Суваріна такою, якою вона є нині, в 1927 р., то це *не більшовизм*. А його критика на СРСР давно перейшла навіть допустимі границі. На статті журнала «Проти течії», що на неї покликуються автори директив, варто застановитися, бо вона може служити зразком цього, як неправильне постановлення приводить простісенько до боротьби з пролетарською диктатурою.

Члени французької делегації, що відвідали СРСР (і між ними робітники-соціялісти), повернувшись до Франції, на робітничих зібраннях і в пресі дають в дуже корисному тоні для СРСР звіт про свою поїздку. І щож? Журнал «Проти течії» не находить нічого кращого, як намагатися самим нікчемним способом висміяти делєгацію. Досить одного прикладу. Члени делєгації з одушевленням говорять про розкріпощення жінки Жовтневою революцією. У відповідь на це «Проти течії» пише: Коли хто явився «великим побідником» в революції, то це, може бути, тіль-

ки жінки непманів, жінки бюрократів, жінки, які вросли в величезну бюрократичну машину, жінки багатих селян, але в кожному разі не робітниці і не селянки». («Проти течії», стор. 9, № 4). Хиба це не є вже пряма ворожнеча до СРСР? Хіба це не брехня на жовтневу революцію?

Такий самий тон начинають приймати найбільш озлоблені елементи групи Маслова, проти чого ми різко перестерігали цю групу і тоді, коли знаходились в певному бльоці з нею. Судьба Корша, Каца і С—ки, котрі почали з «ультра-лівизни», а кінчили тим, що стали просто знаряддям в руках провідників соц.-демократії проти Комінтерна і СРСР, повинна бути досить відстрашуючим прикладом.

З наших відносин з групою Рут Фішер — Маслов ми переконались (в цьому абсолютно переконались і російські товариші, які навязали з ними тісніщі звязки за останний час), що особисто Маслов й Р. Фішер вповні і рішучо йдуть до другої партії в Німеччині, не застановляючись ні перед чим; Маслов і Рут Фішер заслуговують на рішуче осудження. В тойже час ми знаємо, що краща, найбільш звязана з робітниками частина групи Маслова рішучо противиться «ідеї» другої партії і шукає дороги назад до ВКП і Комінтерна. Допомогти цим товарищам найти дорогу до ВКП і Комінтерну, є на нашу думку одним з завдань Комінтерна, з'окрема будучого 6-ого конгресу Комуністичного Інтернаціонала. Тоді скорше і певніще буде зліквідована опозиція в Німеччині.

Автори «директив» догадались нічого з цього на зауважити, на все заплющувати очі і обляяти тих товаришів в чехословацькій, французькій, бельгійській компартії, які — і не будучи в згоді з більшістю — хочуть поправляти помилки внутрі партії і не допускати боротьби з СРСР. Автори «директив» обсервуючи всі опозиційні групи в Комінтерні, додумалися оголосити своїми найбільш близькими однодумцями як раз ту праву групу, що стоїть найдалі від більшовизму.

Капітулювати перед ВКП, чи перед Пазом і Суварином? Автори документів вибирають останне. Що-ж тут лівого?

Коли наша партія поверне нам і нашим товаришам (на що ми надіємось) права членів ВКП, ми, як більшовики, будемо, розуміється, рахувати своїм правом і обовязком, в рямцях рішень ВКП і Комінтерна, висловлюватися в справі цього, що знайдемо помилковим в політиці, або тактиці будьякої секції Комінтерна; ми завше будемо старатися направити лінію там, де вона буде скривлюватись. «Поправляти»-ж Суваріном лінію ВКП — смішно. Вся суть справи в цьому, що політична групіровка, яка договорилася до таких висновків, в даній конкретній обстановці, після 15-ого З'їзду, не може не стати знаряддям дрібно-буржуазних сил проти ВКП і Комінтерна.

III.

Наші висновки з історії дворічної боротьби: назад в партію і Комінтерн, треба співпрацювати з партією, треба вернути в ряди більшовицької партії, треба боронити своїх поглядів в партії, але не доводити до фракційної борoть-

би. Ясно, що ці кличі виходять з цього, що ВКП є двигун пролетарської революції, що СРСР це країна, де будується соціялізм, що виступаючи проти ВКП не можна помагати ленінській справі, а можна тільки її нищити.

Що протиставлять цьому автори «директив»? «Для сучасного періоду: не друга партія, а фракція, организована в такій мірі, щоби забезпечити можливість систематичного впливу на партію», «бити по проводі ВКПб», надії на те, що «рішучий зворот в ліво» явиться в партії в наслідок «більш сильного натиску буржуазії». Ця політика, ці «директиви» можуть опиратися тільки на переконання, що партія все більше зближується до термідора.

Це якраз і є неправильно. Не можна недоцінювати таких важних фактів партійної політики, як перегляд земельного кодексу в явно колєктивістичному напрямку, як скорочення речинців аренди землі й відібрання в куркулів прав членів земельних товариств, як средства боротьби з куркулівством (рішення 15-ого З'їзду), як вкінці приняття до партії нових сто тисяч членів-робітників. Характер і напрям цих средств відомі. Ці факти переконуюче показують, як неправильно оцінювалися часами елєменти маневра в партійній політиці, як прямий перехід на другі клясові шляхи. Льогіка фракційної боротьби привела до такого явно неправильного твердження, як висновок «плятформи» про це, що в колах провідної більшости під впливом англьо-російських непорозумінь і других міжнародних і внутрішних труднощів нині рисується такий приблизно плян: 1. признати борги, 2. пора ліквідувати монополь зовнішної торговлі, 3. вийти з Китаю, тобто відмовитись «на деякий час» підтримувати китайську революцію і взагалі національно-революційні рухи, 4. внутрі країни—правий «*маневр*» то зн. ще деяке розширення НЕПа». Такі висновки в грунті не відповідають дійсности і стояли в звязку з цим, що «плятформа» складалася як документ, що ставився проти політики ЦК партії на всій лінії.

Підчас 15-ого З'їзду ми передбачали, що відмовлення від повного підпорядкування З'їздові неминуче веде до перекручення всіх основних ідей ленінізму, до затемнення всієї перспективи, всіх оцінок партії і держави. Нашим обовязком є сказати тепер всім тим, хто ще йде за «директивами» групи Л. Д. Троцького: не побільшуйте цієї помилки, зрозумійте неправильність дороги, що ясно відводить вас від партії, зробіть все необхідне, щоби вернути в ряди партії, щоби співпрацювати з нею.

Кожному членові опозиції ми повторяємо ще раз, що нераз говорилося серед бувшої опозиції в періоді 15-ого З'їзду: політична мужність і послідовність не в цьому, щоби вперто йти по дорозі, яка провадить все дальше й дальше від ВКПб і Комінтерна. Треба застановитися. Треба вернутися назад. Не можна сумніватися, що партія після прикладу Леніна, прийме все це з поглядів меншости, що підтвердить життя і що покажеться правильним з точки погляду пролєтарської революції.

Капітулювати перед партією Жовтневої Революції не тільки не сором, але — піся цього всього, що було, — це прямий обовязок кожного з нас.

Ми переконані, що величезна частина бувшої опозиції, що вся ленінградська її частина, що все робітниче ядро опозиції вибере нашу дорогу — дорогу згоди і співпраці з партією.

Двері партії і Комінтерна, — ми думаємо, — будуть відчинені перед кожним з виключених товаришів, хто на ділі підпорядкується партії.

Наше завдання, як жовнірів пролетарської Жовтневої Революції, є всіма силами помогти партії в її важкій праці, помогти її побідити всі труднощі, що лежать на перешкоді, допомогти по ленінськи вирішити виринувші на черзі нові питання, що повстануть і довести діло Леніна до кінця.

Внутрішні і міжнародні труднощі СРСР відомі. Мобілізація громадської опінії капіталістичних країн проти СРСР йде прискореним темпом. Роля соц. демократичної і демократичної преси в цій чорній роботі особливо велика. В цій кампанії дивовижно перемішані тепер ряди буржуазних журналістів і деяких «ультра-лівих» послів німецького рейстага, провідників с.-д. і таких фальшиво-лівих, як група «Проти течії». Головною перешкодою для всіх плянів імперіялістів проти СРСР є опір робітничих мас. Легко зрозуміти, що завдання ослабити цей спротив, ослабити симпатії робітників до СРСР, являється в сучасний момент найважніщим стратегічним завданням тих, хто плекає пляни наступу на СРСР. В так важному моменті ми рахуємо своїм обовязком рішучо попередити робітників комуністів перед цією кампанією, з вислідів якої скористають лише пани буржуа.

Міжнароднє і внутрішнє положення країни Рад потрібує повного і беззастережного скупчення всії сил партії. Тільки на цій дорозі партія переможе всі труднощі, всі перешкоди, звязані з будівництвом соціялізму в селянській країні, та прийде до статочної перемоги.

Г. Зіновєв.
Л. Каменев.

Заява тов. Пятакова.

В «Правді» з дня 29-го лютого б. р. появилася слідуюча заява тов. Пятакова, одного з дотеперішних провідників опозиції: «Перед партією повстали нові труднощі. Над переможенням цих труднощів партія працює, не покладаючи рук. Перед нею стоїть вперта і тяжка боротьба. Ця обставина особливо гостро ставить тепер перед кожним виключеним з партії за «опозицію» питання про необхідність повороту до партії. Разом з опозицією провадив я боротьбу проти більшовизма, думаючи, що ця боротьба допоможе партії найти правдиву дорогу в ціх складних і запутаних обставинах, в яких їй прийшлося провадити свою роботу. В цій боротьбі ми стали на фракційну дорогу. Фракційна організація і фракційна бо-

ротьба допровадили до виступів, що ясно ослаблювали партію, як носія диктатури пролетаріяту. Такі методи боротьби я не можу рахувати правильними. В результаті цієї боротьби я разом зі всією опозицією опинився поза партією.

Виключення з партії повинно було поставити перед кожним виключеним питання: «Щож далі»? Це питання, розуміється стало і переді мною.

На це питання можна дати 3 ріжних відповіді: 1. оставатися поза партією і продовжувати політичну боротьбу; 2. оставатися поза партією і припинити політичну боротьбу; 3. вернутися до партії в цілях участи в загальній політичній боротьбі і в праці партії.

Вибір відповіди залежить від цього яка основна політична оцінка дається владі, існуючої в СРСР, Комінтерна і ВКП.

Колиб я уважав, що Комінтерн і ВКП перестали бути політичною організацією комуністів, що провадять політику Леніна, якби я уважав, що ЦК ВКПб перестав бути виразником волі інтересів робітничої кляси, якби я уважав, що існуюча Радянська Держава перестала бути організацією диктатури пролетаріяту, якби — коротко кажучи,—я вважав, що сталося це, що умовно називається в нас «термідором», — то на поставлене вище питання я дав би відповідь: «остатися поза партією і продовжувати політичну боротьбу проти ВКПб і держави, існуючої під її проводом».

Іменно тому, що вихідні політичні заложення для такого вирішення питання не істнують, я вважаю, що ставати на дорогу другої партії неможна, це є шкідливе та злочинне. Цю дорогу, дорогу другої партії я відкидав і відкидаю.

Друга відповідь, це взагалі не є відповідь для більшовика. Така відповідь є ухилом від відповідальности і від участи в політичній бортьбі робітничої кляси.

Лишається тому лише одна *правдива* відповідь: вернутися в ряди ВКП з метою участи в загальній боротьбі та загальній роботі партії. Іменно таку відповідь даю на вище поставлене питання.

Розуміється, що даючи таку відповідь, я тимсамим маю на увазі дотримання трьох неодмінних умовин повороту до парті: 1. що я вертаюся до партії не для поновлення фракційної боротьби, а для участи в загальній праці і в загальній боротьбі партії; 2. що в справі питання про обовязковість рішень вищих органів партії в мене немає ніяких хитань; 3. що політична позиція відповідає званю члена ВКП.

Для мене немає сумніву в цьому, що Комінтерн, його секції, і з'окрема ВКП являються єдиною політичною організацією комуністів, яка провадить політику Леніна; Радянська влада в СРСР є організацією диктатури пролетаріяту, захист і скріплення якої являється одним з найважніщих обовязків комуніста, як в СРСР, так і за кордоном і що в СРСР радянська влада і профспілки під проводом ВКП будують соціялізм. Ця вихідна оцінка дає напрям основній лінії поведення. При такій оцінці суперечки в справі цих, чи инших пи-

тань стоячих перед партією є неминучі у всякій живій партії, але вони не виходять за рямки суперечок членів партії поміж собою. Це перше.

А друге, — в конкретних умовах боротьби диктатури пролетаріяту за існування і розвиток в СРСР, признання основним законом розвитку на даному етапі принціпу союза робітників і селян є також обовязковою умовою приналежности до ВКП. І в цьому відношенню я немаю жадних сумнівів. В мене були сумніви в тому, що політика союза робітників і селян перетвориться в політику занедбування клясових ріжниць села (куркулів, середняків, бідняків), що представлялоб, безсумніву, велику небезпеку для диктатури. Однако тепер ясно, що в цьому відношенню я допустив помилку. Таке моє сьогоднішне становище. — Зі всього вище згаданого ясно, що тепер я не вважаю за правильне боронити основне становище «плятформи» опозиції з дня 3 вересня 1927 р., що її опозиція висунула, як головне знаряддя боротьби проти ЦК ВКП. Нічого й говорити, що «директиви», надруковані в «Правді» з дня 15 січня 1928 р. я відкидаю. Я вповні згоджуюся з тою критикою їх, що подана в статті тт. Зіновєва і Каменєва (див. «Правду» з 27 січня 1928 р.). Після всіх цих висновків я рахую необхідним і цілком можливим просити ЦК о приверненння мені прав члена ВКПб; гадаючи при цьому, що ті товариші, які брали зі мною участь в боротьбі опозиції, а нині поділяють мої погляди, також можуть і повинні бути встановлені в правах членів партії.

Г. Пятаков.

Москва, 28 лютого 1928 р.

Лист ЦК КПП до XV-го зїзду ВКПб.

Дорогі Товариші!

В імени революційних робітників, селян, пригнічених та підбитих народів фашистівської Польщі, в імени шости тисяч політичних вязнів, в імени КПП, засилаємо Вам в 10-ті роковини Великої Жовтневої Революції братерський привіт.

Десять років побідної влади диктатури пролетаріяту і здобутків соціялістичного будівництва вказали працюючим масам цілого світа дорогу до визволення. Ця дорога — це є безглядне зірвання з агентами капіталу 2-го Інтернаціоналу, нерозривний робітниче-селянський союз, боротьба за самовизначення поневолених народів аж до відокремлення, збройне повстання проти капіталістичної влади, та встановлення диктатури пролетаріяту. Вже само існування СРСР, як непобіджена перешкода для стабілізації капіталістичного світа, є водночас щораз сильнішим чинником росту та консолідації всіх революційних сил, є підоймою соціялістичної революції та комунізму.

Нині, по 10-ти роках щораз більші робітничі і селянські маси — від робітничих передмість Лондону аж до нужденного китайського села — бачуть в СРСР свою міжнародню батьківщину і помимо

всіх ворожих сил — капіталу, імперіялізму і угоди, стоять на сторожі першої пролетарської держави.

Підчас коли робітники і селяни фашистівської Польщі вгинаються в ярмі зростаючих мілітарних тягарів і визиску, коли фашистівська диктатура отверто запродує їх міжнародному капіталові за пожичку, здушує арбітражом та терором робітничу боротьбу — тоді маніфест радянської влади проголошує робітникам 7-годинний день праці, а селянській бідноті і середнякам зменшення податку, тоді Радянська Влада поширює і скріплює робітничу демократію. Коли фашистівський уряд Пілсудського, під диктатом імперіялістичних великодержав з Англією на чолі творить протирадянський бльок, готує збройну окупацію Литви і гарячково приготовляє війну проти СРСР — тоді Радянська Влада провадить затяжну боротьбу з небезпекою імперіялістичної війни, щоби мати змогу будувати соціялізм, скріплювати робітниче-селянський союз та розвивати сили першої пролетарської держави.

Могутні демонстрації робітників Варшави в честь замордованого тов. Войкова, десятки тисяч голосів, відданих в послідні місяці в Польщі, на Західній Україні і Білорусі на уневажнені комуністичні лісти, ріст революційних організацій без огляду на розгром Громади і НПХ, — все це є великою маніфестацією робітничих і селянських мас проти фашистівської диктатури, проти готувань до війни з СРСР — за пролетарську революцію, за СРСР.

Дорогі Товариші!

Уряд Пілсудського і цілий фашистівський табор, від монархістів до провідників ППС, силкуючись зломити зростаючий опір мас проти офензиви фашизму і приготувань на війну проти СРСР, збільшує терор, а рівночасно старається ріжними засобами підкопати довіря мас до пролетарської держави. В наближаючихся виборах до нового фашистівського Сойму, головний фронт боротьби уряду і його агентів в масах є звернений проти СРСР, проти Комінтерну і ВКПб.

Головною зброєю в цій кампанії фашистів, є нині не аргументи меншовиків ні есерів, а наклепи ренегатів комунізму, троцьківської опозиції в ВКП.

Прославлена ППС й інші угодові партії для боротьби з комунізмом в Польщі, черпають свої аргументи з опозиційного джерела, з опозиційних промов лідерів, з ренегатської ганчірки масловців. В обороні опозиції виступають протикомуністичні групи, недавно зроджені при підтримці фашистівської диктатури, як пр. анархісти в Варшаві й ліві есери на Білорусі. Найзапеклійшими її приклонниками й агітаторами її поглядів в робітничих масах Польщі є побіч Домского і його нечислених приклонників, отверті вороги комунізму. Опозиція ВКП є нині не тільки в СРСР, але й в міжнародному русі осередком всяких елементів, ворожих до диктатури пролетаріяту і Комінтерну; вона є ставкою міжнародної контрреволюції.

Нині, в мент окружування СРСР і готування наступу світового імперіялізму на першу в світі пролетарську державу — боротьба опозиції проти партії Леніна та її проводу стається найважнійшим знаряддям в руках сил ворожих до СРСР, для розстроювання і дезорієнтування міжнародного пролетаріяту в його боротьбі в обороні Радянського Союзу.

ЦК КПП разом з вами вважає, що в ВКП не має місця для вождів опозиції — Троцького і Зіновєва, які покинули в основі засади більшовинізму і стали на *програмовому* становищі меньшовизму в оцінці жовтневої революції та перспектив соціялістичного будівництва, в оцінці Радянської Влади та відношення клясів СРСР, та які не тільки потоптали всі засади партійної дісціпліни, але й змагали мобілізувати маси робітників і дрібноміщан проти диктатури пролетаріяту.

Маючи на увазі труднощі, які товаришать будові соціялізму в країні технічно відсталій, при перевазі дрібних селянських господарств, у ворожому окруженні капіталізму, що переживає фазу часткової стабілізації, опозиція стає виразником натиску дрібноміщанських одиниць на пролетаріят, вона репрезентує зневіру в побіду пролетаріяту, паніку перед труднощами, капітуляцію і дезерцію. Ліва фраза не може заслонити її контрреволюційного змісту. Закидуючи нинішному проводові «термідоризм», опозиція репрезентує власне сама термідорські тенденції, коли вона старається підірвати довіря міжнародного пролетаріяту до своєї фортеці СРСР і ВКП, ослабити робітничеселянський союз, підірвати диктатуру пролетаріяту, бо облегчує організування і роспутує «третю силу» — контрреволюційні елементи, прямуючі до поваленння диктатури пролетаріяту.

ЦК є певний, що 15-ий З'їзд зробить кінець дезорганізаторській діяльності троцьківської опозиції в межах більшовицької партії, очистить партію від одиниць чужих її ідеольогії та приверне залізну з'єднаніст більшовицьких лав.

Витаємо ВКП, що не дозволила ревізіоністам ні відступникам комунізму заколибати своїх рядів і приходить на 15-ий З'їзд як одна, нерозривна більшовицька партія.

Вітаємо міліони пролетарів СРСР, що станули як один в обороні диктатури пролетаріяту, за єдність ВКП.

Вітаємо десятки тисяч робітників і робітниць СРСР, що висловлюють непохитне довіря до своєї партії, вступаючи нині до ВКП.

Дорогі Товариші! Побідна ВКПб — партія Леніна — є передовим відділом і вождом Комуністичного Інтернаціоналу. Справжня більшовицька лінія ВКП поможе всім секціям Комінтерну побороти на своїм власнім грунті впливи буржуазії і дрібноміщанства на пролетаріят в формі ультралівих ухилів і опортунізму, з котрих троцьківська опозиція є один з найнебезпечніщих.

Наша партія зачала боротьбу з цим чужим напрямком вже в 1922 році і провадила її далі почерез боротьбу за присвоєння КПП більшовицького становища в питаннях

земельному і національному, по-через боротьбу з правими відхилами, з ультралівим сектанством що відриває партію від мас. ВКПб все допомагала партії виковувати більшовицьку лінію і справляти зроблені помилки; в послідному часі, на 4-ому З'їзді КПП, разом з Комінтерном ВКПб помогала нам побороти важкі опортуністичні помилки та викувати лінію для консолідації партії. ЦК КПП вважає за головний обовязок братерську співпрацю з ВКП.

В тісній співпраці і під проводом ВКП, Комінтерн попровадить дальше роботу соціялістичної міжнародної революції, яку перед десяти роками розпочали більшовики на вулицях Ленінграду, та заведе працюючі маси міст і сіл і народи поневолені імперіялізмом до всесвітного Жовтня.

Хай живе 15-ий З'їзд ВКПб!

Хай живе ленінський ЦК ВКПб!

Хай живе СРСР, фортеця міжнародної революції!

Хай живе боротьба міжнародного пролетаріяту в обороні СРСР!

Хай живе міжнародня соціялістична революція!

Хай живе комунізм! Хай живе Комінтерн!

З комуністичним привітом
Центральний Комітет Комуністичної Партії Польщі.

Варшава, жовтень 1927 р.

СПРАВА ТРОЦЬКІЗМА НА ПЛЄНУМІ ВикККІ.

Доклад тов. Бухаріна.

«Рівнобіжно зі скорим процесом трестифікації в промисловості, все більшого зростання підприємських організацій з державними органами, зростання верхів реформістських профсоюзів і верхів соціялдемократичних партій в загальний апарат підприємських організацій, ми бачимо сильний натиск на робітничий кляс і стремління прининти всяку опозиційну течію в його середині.

Наступ на комунізм має своїм вступом безперервну роботу реформістів в напрямку діскредитації комуністичних партій окремих держав і — по скільки всі внутрішні питання звязані з питаннями зовнішної політики,—головне завдання соціял-демократії у зовнішній політиці зводиться до *діскредитації Радянського Союзу і ВКП.*

Якраз в цей момент, коли ми загострюємо нашу лінію, коли перед нами стоїть завдання поставити на перше місце специфічний бік комуністичної праці, коли перед нами стоять величезні труднощі особливо в профсоюзах, перед лицем безпосередної небезпеки війни, — якраз в такий момент ми зустрічаємо збільшену діяльність так зв. троцьківської опозиції, яка є нічим іншим, лише лівим крилом соціял-демократичної партії.

Соціяльна підстава троцьківської опозиції в Радянському Союзі, це— *хиткі дрібноміщанські елементи.* Головна опора опозиції — в радянських і студенських ячейках. Що торкається ідеольогічної сторони питання, то ми не так давно стверджували, що у нашої опозиції проявляється зневіря в успіхи соціялістичного будівництва. Тепер це підтверджується вповні і ясно в троцьківських документах. В самих останніх документах Троцького знаходяться вже розрахунки на це, що станеться після повалення радянської влади, при чому всі ці прекрасні міркування підносяться в такій формі, як ми це все можемо бачити в меньшовицькій пресі».

Тов. Бухарін приводить цілий ряд прикладів, з котрих видно, що троцьківська опозиція отверто говорить, що вона до цього часу старалася прикриватись ріжного рода фальшивими формуліровками. Коли раніш Троцький заявив, що приписаний йому вираз «далеко не пролетарська держава», є лише оговорка, то тепер в своїх документах він розглядає останні явища в партії, як повний термідор. В свому останному документі Троцький в облудній формі отверто веде пропаганду за другу партію. Він говорить: «Не ми — друга партія, а ВКП — друга партія. ВКП деградувала себе; у нас є традиції і ми є перша партія, а ВКП — друга». Тимсамим признається існування двох партій.

«Як ріжнородні й не булиб буржуазні ідеали Устрялова, напівбуржуазні ідеали меньшовиків і півкомуністичні ідеали Троцького та як і не відріжнялись би їх наміри — історична і обєктивна роля їх є однакова».

Далі тов. Бухарін дає короткий нарис історії боротьби з опозицією

у ВКПб і характеризує ролю Троцького в партії. Троцький,—каже докладчик,—грав при Леніні велику ролю, но всеж і тоді він був чужим тілом в партії. По смерти Леніна ще яскравійше виявився цілий ряд скритих суперечностий поміж Троцьким і партією. Троцький не зробив найменшої уступки для партії ні в одному питанню і не відмовився від своїх специфічних троцьківських помилок. Ми мали досить розвинену дискусію, в якій брала участь майже ціла держава; політика ВКП була перевірена масами — ми в останній час завоювали 100 тисяч нових членів партії—робітників від варстатів. Перевірка показала, що опозиція не має цілком грунту в нашій партії. Партійний організм викинув чуже тіло і Троцького цілком ізольовано, але вже в таких умовах, коли форма боротьби, її гострота, співвідношення сил і важність питання стоять на иншому рівні. В СРСР він був змушений бльокуватися з гіршими елементами, котрі раніш були або в партії, або коло партії. Не має сумніву, що низи троцьківської опозиції звязалися з Сапронівською групою, хоча Сапронів в останньому документі говорить, що боротьба Троцького проти партії є безпринціпною боротьбою за владу.

Переходячи до питання про закордонні партії, тов. Бухарін підчеркує, що в ніякому разі не можна легковажити сил опозиції, які вони незначні й не булиб, — тому, що це не є звичайна опозиція а опозиція особлива, що виступає проти нашої засадничої лінії. Можна притримуватися одного з двох: або Радянська держава є пролетарська держава і Комінтерн по головним питанням політики СРСР і по питанню про воєнну небезпеку повинен бути на стороні СРСР, або — ні. Комуністичному Інтернаціоналови приходиться тут вибирати або-або. Третього не має. Тому що ріжні опозиційні групи в цьому основному питанню тримаються другої лінії, вони не можуть мати місця в наших рядах.

Характеризуючи положення опозиції в ріжних державах, тов. Бухарін показує на цілім ряді примірів спорідненя Маслова з Каутським (оба заявляють, що у нас панує царизм, або фашизм), тенденцію до бльокування ультра-лівих з правими з явною геґемонією правих і на загальному грунті признання ідеольогічного першенства троцькізму. Тов. Бухарін робить всесторонний огляд опозиційних течій за границею, характеризує їх пресові органи і на підставі цілого ряду фактів показує, як, напр., ультра-лівий Трен признав необхідність політичного бльоку з правою групою Паза, як група Міхальця обєднується з явно опортуністичною групою Гула, як Маслівці на практиці бльокуються з Коршівцями, Суварин з Треном ітд.

Всі опозиційні групки відограють об'єктивно ту саму ролю, що і провідники «лівої» соціял-демократії, а тому троцькізм треба розглядати в міжнародному масштабі в тій самій площині. Боротьба з соціял-демократією неможлива, коли в нас маються всі відтінки троцькізму. Без збільшеної послідовної боротьби з троцькізмом неможлива її дійсна боротьба з соціял-демократією. Ми муси-

мо вжити всіх засобів, щоби завернути в Комінтерн робітничі елементи. Головною небезпекою, як в Комуністичному Інтернаціоналі, так і по за його лавами, є троцьківська небезпека, і цього забувати не можна, тому що троцькізм стремить шкодити нашій боротьбі за правдиву лінію Комуністичного Інтернаціоналу.

Діскусія після доповіді тов. Бухаріна.

Перший забирає голос в дискусії *тов. Тельман* (Німеччина). На останньому ВККІ, — говорить тов. Тельман, — окремі товариші ще не розуміли, що гострі виступлення опозиції проти ВКПб і Комінтерна вимагають організаційних висновків у відношенню до опозиції. В сучасний момент це досить ясно кожному. Троцького, — як замітив справедливо тов. Бухарін, — викинуто з партії, як чуже тіло. Зіновєв, Каменев і др., що були виключені водночас з Троцьким, капітулювали. Зіновєву і Каменеву та їх прихильникам, оскільки вони викажуться послідовністю і признають правильність лінії партії, буде дана можливість знова прилучитися до большевицької партії. Дрібнобуржуазна опозиція ВКПб розпалася на два табори і один з них отверто йде до контрреволюції, другий мігби ще повернути до партії.

Ми повинні зробити все можливе, щоби пояснити робітникам, що заслання лідерів опозиції було цілком необхідне тому, що заслані зломили дисціпліну партії і революційні закони радянської держави та перейшли остаточно в табор контрреволюції. А хто робить замах на пролетарську диктатуру, той — як вчив нас тов. Ленін, — повинен бути знищений. Даремно Троцький сьогодня звертається до всіх секцій Комуністичного Інтернаціоналу з протестом проти заслання лідерів опозиції. Троцький помилився адресою; йому місце не в Третьому Інтернаціоналі, а в другому, який сьогодня є союзником троцькізма. Найліпшим доказом цього є телеграма Кріспіна і де-Брукера Калініну з протестом проти висилки лідерів опозиції.

Переходячи до питання діяльности троцькістів в Німеччині, тов. Тельман заявляє, що група Маслова і Рут-Фішер має незначну кількість союзників посеред німецького робітництва. Впливи німецької комуністичної партії безупинно ростуть. Про це говорять хочаби успіхи організаційної профсоюзної меншости в професійних організаціях. Однако німецькі троцькісти, не дивлячись на свою малу скількість, виповнюють незвичайно шкідливу роботу. Вони обливають помиями провідників Німецької Комуністичної Партії та першу в світі соціялістичну робітничу республіку — СРСР. Зібрання, організовані групою Маслова, присвячені 10-тим роковинам Жовтневої революції були фактично звернені проти СРСР. Група Рут-Фішер — Маслова найбільш достарчає ріжної брехні про СРСР і Комінтерна для буржуазної і соціял-демократичної преси. Ми повинні розглядати всі троцьківські групи у всіх секціях Комуністичного Інтернаціоналу як безпосередніх ворогів комуністичного руху і боротися з ними до пов-

ного усунення їх від політичного життя. Тільки при умові, що ми зліквідуємо міжнародній троцькізм політично і організаційно, ми зможемо побідити реформізм і виповнити наші завдання міжнародної організації пролетарської революції.

Тов. Энгдол (Північно-Американські З'єдинені Держави) в своїй промові констатує, що троцьківська опозиція в З'єдинених Державах находить прихильників тільки серед невеличкої групи істеричних інтелігентів. «Видатним» лідером цієї групи є Марк Істмен, що сам себе назначив біографом Троцького. Відтак є ще Людвіг Лоре, редактор німецького щоденника «Фолькєцайтунг». Накінець Залуцький, редактор газети «Адвенс», органа «Об'єднаного союза робітників готового вбрання», виключений з партії за це, що він зрадив партію на одній робітничій конференції. Всі вони — Істмен, Лоре, Залуцький виключені з партії. В свій час Лоре був за виключенням Залуцького, а Істмен голосував за виключенням Лоре — а Троцький стояв за виключення Істмена. Тепер же виключено і Троцького. Один за другим всі вони щезли з рядів Комінтерну. Також і органи ліберальної буржуазії підтримують енергічно цю групу (як прим. «Нейшен» і «Н'ю Репеблік») таксамо «соціялістичні» органи, як жидівська газета Ад. Когана «Форвард» і «Н'ю Лідер», що видається в Н'юйорку Моррісом Хілквіт. Цю кампанію підтримує в Америці непримирений ворог комунізму та Радянського Союзу—російський меньшовик Абрамович, що їздить та виступає по містах Америки. Істмена «адоптувала» соціялістична партія ПАЗДержав, або краще те, що з неї лишилося, — швидко занепадаюча організація, якої впливи зводяться на ніщо. Соціялісти, розуміється, чіпляють Істмену ярлик комуніста, *а сам Істмен величає себе «революційним комуністом».* Таким чином бачимо, що й в Сполучених Державах опозиція, як це правдиво освітлив Бухарін, складається з лівих елементів соціял-демократії, що розкладаються.

Тов. Рест (Англія) заявляє, що в рядах англійської компартії немає сторонників троцьківської опозиції. Троцького підтримують в Англії деякі лідери незалежної робітничої партії, а головним чином найгірші ренегати комуністичної партії як Постгейті та Прайс. Вони хочуть бачити в СРСР систему двох партій, так як в Англії: одна партія при владі, — друга в опозиції. Однако, ці ідеї не мають підтримки в рядах клясово свідомих робітників.

Тов. Доріо (Франція) заявляє, що французська опозиція майже остаточно відірвалася від робітничого елементу,—від пролетаріяту. Францусьска опозиція складається переважно з дрібнобуржуазних елементів і профспілчанських, давно здеморалізованих лідерів. Впливи опозиції на робітників злиденні. Група Трена, напр., зістала виключена останною конференцією комун. партії Франції більшістю 169 голосів проти одного та чотирох, що утрималися.

Характерним являється це явище, що опозиція остаточно здеклярувалася і перейшла до нападу в той самий момент, коли проти комуні-

стичної партії ведеться великий наступ, розпочатий буржуазією при підтримці соціял-демократії.

Розходження поміж французькою партією і опозицією — це не є внутрішні партійні розходження, а розходження між двома соціяльними таборами, між двома клясами — пролетаріятом з одного боку та дрібнобуржуазної маси з другого. Які — зразкові для всієї опозиції — погляди такого ренегата, як Суварин? Для нього російська революція відійшла вже до історії. На його думку пролетарська держава більш не існує. Будівництво соціялізму він характеризує такою недоречною формулою: «*Дурниця, якою тішать мужика*». Міркування Суваріна про воєнну небезпеку також симптоматичні. Він каже, що ця небезпека існує «лише в уявленні Політбюра ВКПб», що використовує її «для внутрішних потреб».

Троцьківська опозиція в перше розпочала боротьбу з партією по питанню реорганізації партії на підставі виробничих комгуртків. Та дрібна буржуазія, ті інтелігенти виступають проти такої реорганізації тому, що вона дає пролетаріятові перевагу в партії. Друга справа, за яку вони хотіли дати бій — це лозунг братання з Ріфами. В цей мент, коли партія вела боротьбу проти імперіялізма, вони по суті річи стали на його боці заявляючи, що кличі партії фальшиві тому, що не можна брататися з «нищою» расою. Група Сюзанни Жіро-Трен накинулася на теорію будівництва соціялізму тільки в одній державі. Після них, це — «дрібнобуржуазна теорія, «теорія куркулів».

Що торкається оцінки Треном внутрішного політичного положення Франції, то дуже характерна його позиція у виборчій тактиці. Тут він обома руками підписався під тактикою підтримки лівого бльоку, заявляючи, що необхідно відновити лівий бльок, підтримуючи не тільки соціялістів але й всіх радикалів без виїмку. В питанню про другу партію Трен висловився отверто і ясно. Його питали: «ти згоден піддатися партійній дісціпліні, розпустити твої фракційні організації, відмовитися від своїх поглядів і залишитися в партії?» Йому давали таким чином можність лишитися в партії. Що-ж він відповів? «Я не можу піддатися дісципліні партії, тому що дісципліна випливає з системи поглядів. Комінтерн має опортуністичну систему поглядів, опозиція — революційну». Тоді партія однодушно заявила Тренові: «Раз ти не можеш піддатися партійній дісципліні а піддаєшся дисципліні меньшовицьких поглядів, то в партії тобі не місце».

Тов. Ілек (Чехословаччина) говорить про опозиційні групи в Чехословації. Він заявляє, що іспують три такі фракції: ультраліві на чолі з Міхальцем, Поляком і Нейратом, опортуністи на чолі з Єцером і Таусcіком, та ліквідатори—Скалак, Горовський, Гула, Герліх і др. Всі ці групи ведуть боротьбу проти партії і проти Комінтерна.

Характеризуючи плятформу ліквідаторів, тов. Ілек наводить цитати з брошури Горовського під заголовком: «Крах ленінізму в Європі». В цій брошурі Горовський пише: «Стратегія ленінізму не дасться застосувати в Європі тому, що

більшовики стараються дати для всіх держав світа одні і ті самі тактичні вказівки.

Ультралівий Михалець, — говорить тов. Ілек, — підходить до справи так: «необхідно боротися проти провідників, які роблять помилки в проводі комун. партії Чехословаччини, а тому що лінія чехословацької партії годиться з лінією Комінтерну і ВКПб, то боротьбу треба винести на міжнародну арену».

Торкаючись відношення соціял-демократів до троцькістів, тов. Ілек говорить: — чехословацькі соціял-демократи підтримують троцькістів, одначе скрито. Лідери соц.-дем. партії в Чехословаччині за прикладом Фріца Адлера твердять на всі лади, що не можна викидати з партії такого чоловіка як Троцький, який має великі заслуги перед російською революцією. — Не дивлючись на жорстоку боротьбу,—говорить тов. Ілек,—яку ведуть чехословацькі троцькісти проти партії, остання завойовує все нові й нові позиції серед пролетаріяту. Про це свідчать хоча би успіхи партії на недавних виборах до самовряду-вань. В широкій масі членів партії нема розходжень в справі троцькізма. Партія рішучо й однодушно осуджує троцькізм. Тов. Ілек наводить характерний примір відношення рядових членів партії до троцькізма. Михалець на загальних зборах своєї ячейки попрохав слова до вияснення своєї програми. Зібрання дало йому на це цілу годину часу. Після години часу один з членів ячейки пропонував продовжити Михальцеви час, щоби він міг умотивувати свої погляди в самий докладний спосіб. Коли Михалець закінчив, один з членів ячейки, робітник, встав і домагався обовязкового виключення Михальця з партії. Предложення було проголосовано і одноголосно принято. Так боряться чехословацькі робітники проти намагань опозиції дезорганізувати роботу партії.

Тов. Бенгельс (Голяндія) цілком згоджується з виводами тов. Бухаріна. «Немає ніякого сумніву, — каже він, — що Троцький грав позитивну ролю лише в ті моменти, коли його потягнула за собою бурхлива хвиля народного руху; як тільки наступив час будівництва, Троцький знова опинився поза рядами більшовизму». Те сами можна віднести до всіх тих, які в Голяндії прилучилися в минулі роки до Комінтерну, а нині провадять меньшовицько - троцьківську пропаганду. Характерний приклад Г. Роланд-Гольст. В останному збірнику своїх віршів ця «комуністична» поетеса, яка мала претензії до ролі політичного провідника,—шукає правди в релігії і заявляє сама, що «була завжди чужою серед товаришів», «відірвалася від гурту», ітд. А одночасно в органі національного робітничого секретаріяту «Кляссенкампф» боронить вона Троцького і тутже домагається злуки другого і Третього Інтернаціоналу. Голяндська Компартія збитими лавами піддержує лінію КІ та продовжить роз'яснюючу кампанію серед голяндських робітничих мас про троцьківську опозицію. Голяндська Компартія переконалась, що голяндські робітники інтересуються не окремими особами, що їх винес-

ла на верх революція, а наукою ленінізму та проведенням її в життя.

Тов. Шюлер (КІМ) рахує, що боротьба проти опозиції вступила в сучасний момент в нову фазу. За невеликими вийнятками всі активні діячі опозиції виключені з партії. Це значить, що боротьба проти комуністичної партії, яку вони провадили, прибирає нову форму і проводиться на зовні. Дякуючи цьому боротьба буде гостріща і буде провадитися опозицією в тісному звязку з соціял-демократами і буржуазними елементами.

Це значить — говорить тов. Шюлер — що ми, як комуністичний Інтернаціонал, повинні провадити також більш рішучу протитроцьківську боротьбу. В рядах секцій Комінтерна осталось небагато сторонників опозиції, але ми все одно повинні боротися проти всіляких позісталих неясностей. Що торкається Комуністичного Інтернаціоналу Молоді, то ми цілковито одобрюємо рішучу лінію, що її приняв Комуністичний Інтернаціонал і ВКПб.

В нашій боротьбі проти опозиції ми повинні рішуче підкреслити, — як то заявив в свойому докладі тов. Бухарін, — соціял-демократичну суть троцьківської опозиції. Про праву соціял-демократичну суть опозиції свідчить вистарчаюче хоча-би приклад французької опозиції та її опортуністичний виступ проти більшовицької виборчої тактики нашої франц. партії.

Виключення з партії Трепа, Жіро й других, є очищуючим процесом, необхідним для видалення останків впливів дрібнобуржуазної демократії на французьку партію. Вик. ККІМ цілком солідаризується з загальною лінією і перспективами, виложеними в докладі тов. Бухаріна.

Тов. Торес (Франція) заявляє, що ми наближуємся до загострення клясової боротьби, коли буржуазія буде за допомогою соц.-дем. і реформістів провадити широкі маневри, щоби паралізувати робітничий рух. Тому нам необхідно збільшити боротьбу проти соціялдемократичної ідеольогії у всіх її проявах. Неможна залишати тепер в наших рядах таких ідеольогічних неясностей. Це завдання потребує енергійної боротьби як проти троцькізма, так і проти других опортуністичних ухилів в нашій партії і в Комінтерні.

Тов. Коларов (Болгарія). Троцькізм на міжнародній арені не має значної кількости сторонників. Майже всі опозиційні груліровки, котрі відірвалися від Комінтерна з часу його заложення, незалежно від того, чи ці групи являються «правими» чи «лівими» вони остаточно найшли дорогу до соціял-демократії. І троцьківські групи, які існують в сучасний момент в деяких державах, — стоять на порозі зближення до соціял-демократів. Це доказує, що головним нашим ворогом являється соціял-демократія ріжних відтінків. Непримирена ідеольогічна і політична боротьба проти соціял-демократичної ідеольогії у всіх її проявах являється одним з найбільш необхідних і важних завдань комуністичних партій всього світу. Болгарська комуністична партія дуже добре запамятала, що Комінтерн не може відступати ні перед ніякими засобами, які вони суворі й не бу-

либ, коли справа йде про це, щоби побороти ворогів диктатури пролєтаріяту і світової революції.

Тов. Пурман (Польща) заявляє, що контрреволюційна роля троцьківської опозиції особливо яскраво відбивається в Польщі, яка межує з капіталістичним і пролєтарським світом, в державі — де суперечности між пролєтарською революцією і капіталістичним світом є дуже загострені, що підтверджується фашистівською диктатурою і нелєгальним існуванням комуністичної партії. В польській комуністичній партії немає сторонників опозиції, коли не рахувати незначної групки еміґрантів на чолі з Домським. Останній З'їзд КПП і Плєнум її Центрального Комітету-, таксамо як і всі без вийнятку місцеві організації партії категорично висловились проти Троцького. — Тим самим, — говорить тов. Пурман, — опозиція грає не менше ролю знаряддя проти нас в нашій боротьбі з польською соціял-демократією, яка як відомо являється головною частиною фашистівського табору Пілсудського. Пепесівці в боротьбі проти нас користуються аргументами опозиції і з допомогою того ведуть кампанію проти КПП і пролєтаріяту СРСР.

Тов. Пурман наводить приміри використовування тверджень Троцького пепесівцями і нарадує слідуючий факт: В Пйотрківській тюрмі, де находиться багато комуністів, — пепесівським агентам вдалося способом підсовання «матеріялів» переконати кількох увязнених підписати заяву, направлену проти СРСР і Комінтерна. Після цього ППС постаралася о звільнення їх з вязниці і тепер послугоється ними. Ці люди їздять з приноруче нням ППС по районам, де комуністи мають великі впливи, і ведуть проти комуністичної партії меньшовицько-троцьківську агітацію.

Подібні, не одинокі факти — говорить тов. Пурман, — стверджують, що опозиція грає так в Польщі, як і в других капіталістичних державах ролю агентури соціял - демократії. Троцьківська опозиція достарчує фашистам з ППС аргументів для агітації за війну проти СРСР. Чей-же троцькісти сами стверджують,—каже тов. Пурман — що СРСР не являється більше вітчиною робітників усіх країн, а це звичайно використовується фашистівським урядом для агітації серед робітничих мас проти СРСР.

А тому ми — вся польська комуністична партія, — заявляє тов. Пурман, — повинні повести нашу роботу таким шляхом, щоби кожний революційний робітник, кожний революційний селянин зрозумів, що троцьківська опозиція є загрозою для завойовань Жовтневої революції, ворогом Комінтерну і комунізму, і що проти неї треба вести найбільш гостру боротьбу, памятаючи добре, що вона являється лівим крилом міжнародної соціял-демократії.

Заява румунської комуністичної партії. (Представник тов. Бальтазар). «Говорячи про троцькізм, ми, — румунські комуністи, — повинні згадати одного з його лідерів і бувшого активного діяча румунського робітничого руху,

Христіяна Раковського. Раковський в свій час зробив немало для організації румунського робітничого руху. Одначе, рівночасно він являється ідеольогом тих, що скеровують молодий робітничий рух на дорогу опортунізму. Нерозуміння великої ваги союзу з селянством, яке то нерозуміння причинилося до ізоляції робітничої кляси від збунтованого селянства в 1907 р., опортуністична позиція в питаннях про війну і в питаннях про відношення до соціял-демократії, — оце є деякі опортуністичні риси ідеольогії румунської соціял-демократії, якою колись керував Раковський. Спадщина цієї ідеольогії заважує над частиною румунського робітничого руху ще й до тепер. Ні один з соціял-демократичних лідерів, які організувались довкола Раковського, не належить нині до рядів комуністичної партії. Ще за часів Ціммервальда і Кінталя Раковський стояв на стороні Мартова і його однодумців. Сьогодня Раковський разом з Троцьким вернулись туда, звідки вони прийшли».

Тов. Фіяла (Австрія) констатує, що в середині австрійської комуністичної партії находиться зовсім мала кількість симпатиків опозиції. На останній партійній конференції за опозицією було подано 5 голосів на 350 присутних. Зате серед австрійської соціял-демократії троцьківська опозиція користується широкими симпатіями. Австрійська соціял-демократія в боротьбі проти компартії, Комінтерна та СРСР користується тепер виключно аргументами опозиції. Стараючись побороти все зростаючу після запроданства 15 червня 1927 (віденські події) активність лівих елементів внутрі соціял-демократії, які з великою силою нападають тепер на сучасну політику партії, соц.-дем. лідери використовують аргументи Троцького, вмовляючи в робітників, що СРСР «перестав бути пролетарською країною», що в країні «стався термідор», що «ліпших» комуністів виключають з партії ітд.

Тов. Маджі (Італія). В італійській компартії опозиція остаточно відірвалась від мас і складається з одиниць, які в сучасну пору не представляють ніякої небезпеки для партії. Це являється наслідком роботи, переведеної в ділянці ідеольогії партії і видержаности політичної лінії партійного провідництва, правильність якої підтвердила практика. Боротьба проти троцькізма в секціях Комінтерна не може ограничуватися виключно середниками дисціпліни. Партії повинні вичистити зневірені елементи, що по суті річи є ніщо инше, як дрібнобуржуазні соціял-демократи і опортуністи під покришкою лівих фраз. Ця чистка повинна разом з тим привести в ряди партій нові робітничі маси і тим самим надати їм характер дійсних масових партій Леніна. Приклад ВКПб вчить нас, що для успішної боротьби з опозицією необхідно; правильно вести генеральну політичну лінію, терпеливо пояснювати широким масам всі суперечні питання і не задумуватися над приміненням навіть суворих дісціплінарних середників. При виконанню цих умов і при допомозі енергійного проводу з боку

ВККІ всі секції Комінтерна зможуть завоювати знову робітників, що тимчасово йдуть за опозицією і скріпити впливи партії на маси. При цьому жадна секція Комінтерну не повинна забувати самого головного: Європа находиться в інтервалі між двома хвилями революції. Це положення характеризується з одного боку полівінням робітничих мас, а а з другого боку: 1. Зміцненням реакції в міжнародному і національному мастабі, 2. розкладом посередніх частин, котрі набирають тенденції політично бльокуватися з важким капіталом. Цьому товаришать явища деморалізації та хитань, що можна завважати не тільки в півпролетарських масах, серед дрібної буржуазії і відсталих елементів пролетаріяту, але в деяких випадках і серед більш передових пролетарських елементів. Буржуазія при допомозі опозиції старається всіляко використати такі настрої. Звідси ясно, чому для нас має першорядне значіння правильна тактика й існування одного керуючого центру, сильного і одностайного, що переводить правдиву ленінську лінію без ухилу в право і без вагань.

Після докладу тов. Маджі дискусія припинюється.

Пленум Виконкома Комінтерну про троцьківську опозицію.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПО ДОПОВІДІ ТОВ. БУХАРИНА.

(принята одноголосно).

Пленум ВККІ з задоволенням констатує, що 15-тий З'їзд ВКПб рішучо покінчив з троцьківською опозицією, викидаючи її з партії. Пленум цілком і вповні солідаризується з рішеннями ВКПб і заходами, що їх вжила ВКПб через радянські органи для паралізування протирадянської діяльности опозиції.

Пленум ВККІ гадає, що рішення 15-го З'їзду мають величезне значіння для дальшого скріплення пролетарської диктатури і для будівництва соціялізму в СРСР.

15-тий З'їзд партії, безсумніву, правильно намітив дальший плян соціялістичної індустріялізації господарства СРСР на підставі скріплення плянового впливу пролетарської держави на господарський розвиток країни, дальніщого усування приватно-капіталістичних елементів, широкої коллективізації селянських господарств і поліпшення матеріяльного положення робітничої кляси і широких трудящих мас взагалі.

В той час, як у всіх капіталістичних державах ведеться наступ капіталу на робітничу клясу, що доказує, між іншим здовження робітного дня, в СРСР скорочується робітний день до 7 год. і все далі поширюється боротьба за збільшення культурного рівня працюючих мас.

Пленум вітає рішення З'їзду ВКПб, направлені до поліпшення і упрощення апарату пролетарської диктатури і ще більше до широкого заохочення робітників і селян в керуванні державою.

Приплив до партії нових 100.000 робітників від варстату в моменті найбільшого загострення боротьби опозиції проти ВКПб доказує, що ВКПб, її керовництво та політика користуються неподільним довірям і підтримкою широких мас робітничої кляси, які бачать в ленінській єдности і ленінській лінії своєї партії запоруку сили та побідности пролетарської диктатури.

Пленум ВКПб рахує правильним аналіз міжнародного економічного й політичного положення, що його дав 15-тий З'їзд ВКПб, що відмітив слідуючі характерні тенденції в біжучому історичному періоді:

1. Загострення суперечностий поміж капіталістичними групами в боротьбі за владу і новий переділ світу, загострення боротьби між імперіялізмом і поневоленими кольоніяльними народами, загострення боротьби імперіялізму проти СРСР, нагромадження причин до нових імперіялістичних воєн.

2. Зріст могутности капіталістичних трестів, все більше зростання їх з буржуазною державою, все більше вростання верхів соціял-демократії і реформістів в економічну і політичну систему імперіялістичних організацій, все більш кріпшаючий натиск капіталу на робітничий кляс.

3. Полівіння робітничих мас, що стоїть в звязку з наступом буржуазії на пролетаріят, яке найшло вираз в рості штрайкової боротьби, в підвищенню політичної активности робітничої кляси, в рості симпатій міжнародного пролетаріяту до СРСР, наростання елементів нового революційного підйому в Європі.

4. Загальний похід на комуністів з боку ріжних організацій, буржуазних держав і соціял-демократії; стремління соціял-реформістів до виключення комуністів з масових організацій робітничого клясу; скріплення зі сторони реформістів кампанії брехні і цькування проти комуністів взагалі, проти першої в світі пролетарської диктатури з'окрема.

Період розвитку, який наближується, буде відмічений новими сутичками між робітничою клясою і буржуазією та жорстокою боротьбою між соціял-демократами й комуністами за впливи на робітничі маси. Міжнародня соціял-демократія, що давно вже повернула в бік коаліції з буржуазією і повної підтримки її імперіялістичної політики, в бік клясового миру і підтримки капіталістичної раціоналізації, намагається переселити процес полівіння робітничої кляси і потягнути робітничу клясу на дорогу своєї запроданської політики. Цій меті служить з одного боку найбільш жорстока боротьба проти комуністів шляхом виключення їх з профспілок, шляхом допомоги апаратові буржуазної диктатури в переслідуванню комуністів, шляхом ганебної брехні і наклепів. З другого боку, міжнародня соціял-демократія веде скажене цькування на СРСР і ВКПб, рахуючи, що одною з головних причин полівіння робітничого клясу являється зріст його симпатій до СРСР. Вся ця машина брехні і наклепів, пущена в рух соціял-демократами для того, щоби підірвати ріст симпатій міжнародного пролетаріяту до СРСР і до комунізму, для того,

щоби скомпромітувати реальні успіхи соціялістичного будівництва в країні першої в світі пролєтарської диктатури; для того, щоби відтягнути робітників від боротьби за повалення капіталізму і нахилити їх до підтримки буржуазної політики капіталістичної раціоналізації, яку проводиться за рахунок робітничого клясу, та запроданської політики «промислового миру».

Особливо фальшиву та юдину ролю в цій боротьбі проти СРСР і ВКПб грають провідники т. зв. «лівого» крила соціял-реформізму: Макси Адлєри, Бауєри, Леві, Лонге, Ленсбері, і Макстони, які, — беручи під увагу симпатії лівіючих робітників до СРСР, — виступають проти пролєтарської диктатури більш хитро та прикривають свою боротьбу проти СРСР облудними фразами співчуття йому та «умовної» його піддержки. Суть тої тактики заключається в стремлінню задержати перехід робітничих мас на сторону комунізму і втримати їх допомогу для соціялдемократії. З точки погляду боротьби за лівіючі маси ці так зв. «ліві» провідники опортунізму являються найбільш небезпечними противниками комунізму, Комінтерну й СРСР. Небезпека троцькізму в міжнародному робітничому русі заключається в даний момент в тому, що троцькісти дають безпосередну підтримку ідеольогії і політиці «лівих» прислужників реформізму, що вони підсилюють лівих» вожаків опортунізму в їх боротьбі проти комунізму та СРСР, що вони збільшують середники обману та брехні, якими користуються реформісти в боротьбі проти комунізму, що троцькізм став відміною «бауерівщини» і подібних йому агєнтур реформізму. Троцьківська опозиція у всіх основних питаннях цілком перейшла на позиції «лівих» прислужників опортунізма, прибираючи явно контр-революційний характер, поширюючи наклепи під покришкою фраз про відданість революції та внутрішню політику, яку вони освітлюють također брехливо і перекручено, як і соціял-демократи. Троцькісти разом з міжнародною соціял-демократією ставлять свою ставку на упадок радянської влади.

Від фракційної боротьби внутрі ВКПб троцьківська опозиція перейшла до створення другої партії, *до вуличної боротьби* і до отвертих протирадянських виступів, які,—як би вони не зустріли рішучого відпору з боку широких пролєтарських мас,—могли вирости в деяку небезпеку для пролєтарської диктатури, збираючи під прапори троцьківської опозиції елєменти клясово-ворожі до пролєтарської диктатури.

Ще більш контр-революційний характер приняла група під проводом Сапронова, яка отверто виступає проти боротьби з ленінізмом та отверто закликає до боротьби з радянською владою і нічим не ріжниться ні в програмі, ні тактиці від контр-революціонерів типу Корша, Каца, Істмена, Суваріна й др. Пролєтарська диктатура не може й неповинна допускати контр-революційних виступів, з якої сторони і під яким прапором вони не йшли би.

Троцьківська опозиція, що старалася розбити ВКПб з середини, була ідейно і організаційно сама розбита завдяки залізній єдности ВКПб та робітничого клясу СРСР і видержаности своїх засад. Вона розлетілася на цілий ряд груп, які частинно хитаються між партією і троцькістами (Каменєв і Зіновєв) і начинають, — не без вагань — переходити на партійні позиції, ступнево відходячи від троцькізму, —що ще зайвий раз вказує на правильність політичної лінії ВКПб і КІ. Незначна група прихильників троцькізму, яка збереглася, потерпівши поразку в ВКПб і СРСР, намагається зараз перенести центр своєї роботи в другі секції Комінтерну. Правдиве опортуністичне обличча троцьківської опозиції найбільш ясно видно в тій плятформі, яку троцькісти висунули для обєднання споріднених їм груп в других державах. Троцьківська опозиція апелює в першу чергу до явно опортуністичних і контр-революційних елементів в роді Суваріна і Паза у Франції. Вона вступила в бльок з протипролетарською дрібнобуржуазною групою Маслова в Німеччині, з групою, яка зараз говорить про зворот в СРСР до «фашизму» та до «царизму». Ця група в Німеччині являється найсильніщою опорою троцьківської опозиції поза СРСР. Вона вступила, з одного боку, в звязок з контрреволюційною групою Корша (спільні виступи на виборах в Гамбурзі), з другого боку звязується з лівою соціял-демократією. Тепер вона вже приходить до того, щоби явно зорганізуватися в самостійну партію під фальшивим прізвищем «Леніновий Союз». Вона стремить стати міжнароднім центром об'єднання всіх опозиційних груп для боротьби проти КІ і СРСР.

Троцьківська опозиція намагається притягнути на свою сторону ренегатів Росмера і Монатта. Довкола троцьківської опозиції об'єднуються такі протирадянські опортуністичні елементи, як група Гула в Чехословаччині, Роляид Гольст в Голяндії і «ліві соціял-демократи в Бельгії. Разом з троцькістами йде група італійських емігрантів у Франції, що прихилюються до контрреволюційної плятформи Корша, і накінець, праві елементи, виключені з американської компартії (Лоре і др.), яких підтримує німецька соціял-демократія Америки.

Всі гірщі елементи робітничого руху, отверто опортуністичні елементи комуністичного руху, всі ренегатські гуртки, викинуті з рядів Комінтерна, об'єднуються зараз на троцьківській плятформі для боротьби проти СРСР, ВКПб і Комінтерна, граючи ролю одного з найганебніщих знаряддів міжнародної соціял-демократії проти комуністів в боротьбі останніх за впливи на широкі маси робітничої кляси.

Пленум ВККІ рахує, що еволюція до соціял-демократизму, пророблена троцьківською опозицією, її отверта протирадянська позиція, наскрізь ворожа до диктатури пролетаріяту, її розбиваючі методи в комуністичних партіях привели до того, що принадлежність до троцьківської опозиції, солдаризування з її поглядами не може бути

погоджена з приналежністю до Комуністичного Інтернаціоналу.

Комуністичні партії повинні вести жорстоку боротьбу для ліквідації троцьківських груп, приміннюючи її раніш всього проти їх провідників. Разом з тим необхідно продовжувати ідеольогічну боротьбу для завойовання цих робітників, які вагаються, але ще не пірвали з опозицією.

Комуністичні партії повинні також всіляко скріпити роботу в справі демаскування троцьківської опозиції серед широких мас робітничої кляси, тому що загострення боротьби комуністів проти міжнародної соціял-демократії означає неминуче загострення боротьби проти антикомуністичної групи троцькістів як в СРСР, так і в других країнах.

КОМІНТЕРН ТА ЙОГО СЕКЦІЇ ПРОТИ НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ РЕНЕГАТІВ.

Резолюція пленума ВикККІ про розлам в КПЗУ

(з 18 лютого 1928 р.).

Після заслухання та обговорення справи про розлам в КПЗУ, Пленум ВККІ постановляє:

Ствердити, що група Василькова—Турянського, яка відкололася, є виразником політичних настроїв верхів дрібної буржуазії, куркулівства та дрібноміщанської націоналістичної інтелігенції.

Ствердити, що політична плятформа цеї групи (націоналізм, атака на СРСР і УСРР, фактична піддержка земельної політики Пілсудського через зречення клича конфіскати землі, бльоки з українською буржуазною демократією, т. зв. «орієнтація на Захід» ітд.) робить з неї знаряддя польського імперіялізму. Ця група не лише робить розрив з пролетаріятом але навіть зраджує інтереси українського народу, поскільки вона обєктивно допомогає найбільш завзятому ворогові його — польському фашизмові.

Ствердити, що група, якої провідники з табору контрреволюційної буржуазної демократії петлюрівського типу часово перейшли в табор пролетаріяту, є шкідлива особливо під теперішню хвилю, коли на польський імперіялізм ставить ставку вся міжнародня буржуазія в своїй боротьбі проти Союзу пролетарських республік.

Ствердити, що розламова група створила самостійну партію, виставила свою виборчу лісту, свідомо або несвідомо підчинилася директивам Пілсудського, який веде політику розгрому опозиції в Польщі; що ця група зробила розлам в Сельробі та вступила на шлях боротьби проти Комінтерну на всіх фронтах.

З огляду на те, Пленум ВККІ уважає поведінку розламової групи отвертою зрадою пролетарській революції, постановляє усунути цю групу з рядів Комінтерну та закликає весь український пролетаріят і всіх працюючих селян країни дати рішучу відправу прихвостням Пілсудського та зрадниками справи міжнародної пролетарської революції.

„Від політиканства — до зради“.

В роки загального революційного піднесення визвольна боротьба на Західній Україні набрала великого розмаху. Не тільки робітничі та селянські маси під проводом комуністичної партії, але й партії дрібної буржуазії виступали проти польської шляхти. Але занепад революції, тимчасова стабілізація одразу-ж призвели до диференціяції на фронті боротьби. Одна по другій тікали дрібно-буржуазні партії, стаючи на шлях угодівства з пануючими клясами, на шлях зради соціяльного й національного визволення трудящих мас Західної України.

За таких умов була потрібна пролетарська загартованість, ідейна витриманість, щоби пройти всю жорстокість запілля, не поховзнутися, не потрапити на хисткий шлях дрібно-буржуазного угодівства. Це був історичний іспит для комуністичної партії Західної України, для її провідного ядра. На превеликий жаль ми змушені констатувати, що провідна верхівка ЦК КПЗУ цього іспиту не склала.

Ще рік тому в її роботі на Західній Україні виявилися націоналістичні збочення, з'окрема у виступі проти національної політики КПбУ та ВКПб.

Минулого року, перевіряючи роботу в справі українізації, комуністична партія більшовиків України констатувала наявність у своїх лавах націоналістичного українського збочення. Виразником цього збочення був тов. Шумський. Партія рішуче засудила цей націоналістичний ухил, що є відомий у нас під назвою «шумськізму». У цьому засудженні шумськізму КПбУ в особі свого Центрального Комітету була однозгідна. Один лише представник братної комуністичної партії Західної України висловився за шумськізм, проти ЦК КПбУ, проти національної політики КПбУ.

Комінтерн цілковито схвалив політику КПбУ і надіслав свого представника до ЦК КПЗУ, щоб виявити — чи виступ тов. Максимовича відповідав позиції ЦК КПЗУ, чи був його особистим виступом. На пленумі ЦК КПЗУ виявилося, що провідна верхівка ЦК КПЗУ дійсно додержувалась погляду тов. Шумського, але не сказала цього отверто, заховала від партії свою справжню позицію, утрималась при голосуванні резолюції представника Комінтерну про на-

ціональну політику КПбУ. Ця формула «умовчання» змусила КПбУ звернутися зі словом братерської перестороги до КПЗУ.

В резолюції пленуму ЦК КПбУ (червень 1927 р.) про лінію національної політики КПЗУ було дано аналізу нинішного становища Західної України та тієї небезпеки, яка загрожує КПЗУ в звязку з непевною позицією в справі національної політики, в звязку з політикуванням провідної верхівки ЦК КПЗУ. Ця небезпека, загалом загрозлива в житті комуністичної партії, зростає ще більше за умов прискореного підготування нової імперіялістичної навали — в першу чергу шляхетської Польщі — проти СРСР, з'окрема проти Радянської України; за умов угодівства української буржуазії, яка пішла на службу до польського фашизму, коли останній компенсує українську буржуазію коштом робітників та селян Західної України; за умови хитання дрібної буржуазії та дрібно-буржуазної інтелігенції, яка вишукує можливости теж порозумітися (за певні концесії, посади) з польським фашизмом; за умови, коли сама КПЗУ, ще молода, мало загартована комуністична партія, яка замало ще попрацювала над втягненням до своїх лав пролетарів, а, здебільшого, витрачала сили для роботи серед дрібно-буржуазних, з'окрема інтелігентських груп. Вся ця сума причин змушувала ЦК КПбУ, гостро, викривши коріння хитання провідної верхівки ЦК КПЗУ, поставити питання про політику ЦК КПЗУ.

У відповідь на впрост поставлене питання, провідна верхівка ЦК КПЗУ дала свої заяви, що в них вона на словах ніби визнавала свою помилку, схвалювала національну політику КПбУ, відмовлялась від своєї політиканської гри у нерозумінню ріжниці позиції ЦК КПбУ та шумськізму, але робила вона це, знову таки,—оглядаючись, робила це лише під напором мас цілої партії Західної України, робила *не щиро.* Комуністичні резолюції, до яких вона приєднувалася, були їй потрібні лише для прикриття своїх націоналістичних позицій.

Що де дійсно так, про це як найкрасномовніше свідчить факт доконаного розламу КПЗУ, що його зробила колишня провідна верхівка ЦК КПЗУ.

Сталося це за умов підготування до виборів у польський сойм. Замість організувати найширші робітничо-селянські маси Західної України до однодушної відсічи польсько - фашистсько-ундівському бльокові, кол. провідна верхівка ЦК КПЗУ не найшла нічого кращого, як розколоти оцей єдиний робітниче-селянський фронт, зірвати з комуністичною партією Польщі (цеб-то зірвати з революційним рухом Польщі та Західної Білорусі) і явно непідкоритись директивам Комінтерну. Роблячи цей контрреволюційний акт, кол. провідна верхівка ЦК КПЗУ вважала, що зможе повести за собою проти Комінтерна всю КПЗУ. Але більшість місцевих організацій рішуче висловилася проти цього контр-революційного вчинку. Тоді, розкольники почали свою руїн-

ницьку роботу, намагаючись організувати поруч з КПЗУ свою окрему партію. Тоді розкольники, спираючись на націоналістичні елементи, виставили свій окремий список на виборах до сойму.

Цим своїм кроком кол. провідна верхівка ЦК КПЗУ, — розбиваючи сили робітників і селян Західної України в їхній боротьбі проти польського фашизму, — робила контрреволюційне діло, стала за помічника польському фашизмові. Цим своїм контрреволюційним виступом кол. провідна верхівка ЦК КПЗУ стала приплентачем української буржуазії, яка запродалась польському фашизмові, допомагаючи останному готувати сили до наступу проти Радянського Союзу, а в першу чергу проти Радянської України.

Цим своїм кроком, колишня провідна верхівка ЦК КПЗУ поставила себе поза межі Комінтерну і стала знаряддям української контр-революції та польського фашизму, стала фактично агентурою Пілсудського. Вона зрадила не лише соціяльну боротьбу робітників та селян Західної України, а й національно-революційний рух. Ренегати від комунізму, вони стали ренегатами і фронту боротьби за національне визволення трудящих мас Західної України, зрадивши гасло Комінтерну про самовизначення націй і приєднання підяремних українських земель до Радянської України.

У відозві Виконкому Комінтерну, з приводу контрреволюційного виступу кол. провідної верхівки ЦК КПЗУ, заплямовано цей руїнницький крок, заплямовано керовників розламу КПЗУ та єдиного робітничо-селянського фронту на Західній Україні, як зрадників і попихачів Пілсудського.

КПбУ, що їй такі близькі та рідні інтереси розвитку пролетарського комуністичного руху серед уярмлених працюючих мас Західної України, мусить з особливим обуренням засудити цю авантурницьку групу, що сама, ставши на грунт ліквідаторства, на грунт ревізії ленінської політики, намагалася дискредитувати ленінську національну політику нашої партії. Братню пітримку повинні знайти ті, що нині в умовах зрадництва в самому керовничому штабі КПЗУ, в умовах важкої підпільної роботи, стають до великої творчої організаційної справи готування робітничо-селянських мас Західної України, щоб нога в ногу з революційними масами Польщі та Західної Білорусі піти на бій проти польських поміщиків та капіталістів.

Проти зрадників, розкольників ми мусимо зосередити більшовицький вогонь, викривши їхнє справжнє обличчя перед трудящими масами Західної України і цілого світу. Геть розкольників та зрадників!

Хай живе Комуністична Партія Західної України!

Хай живе братерський єдиний революційний фронт працюючих мас Західної України, Польщі та Західної Білорусі!

Хай живе Радянська Україна та СРСР!

Хай живе Комуністичний Інтернаціонал!

(«Комуніст», Харків, 17. II. 1928).

„Нові агенти польського фашизму".

Під такою назвою надруковано статтю в „Internationale Presse-Korrespondenz" (Inprekorr) з 16-го березня ц. р.

Інпрекор переповідає коротко історію шумськізму в лавах КПЗУ і стверджує, що спроба групи Василькова: викликати в партії розлам — не вдалась, бо вся КПЗУ (за вийнятком колишної провідної групи і нечисленних її приклонників) висказалася за Комінтерн. Стаття Інпрекора кінчає так:

> «Гурт колишних провідників КПЗУ рішився на такий вчинок, як розрив з КПП і з Комінтерном—безсумніву тому, щоби звільнити свої руки для дальшої опортуністичної та націоналістичної політики. Він сподівався, що через те дібеться в польського фашизму легалізації і зможе напевно потягти за собою цілу партію на цей ганебний шлях зради. Так, як це колись, в давній царській Росії, ліквідатори ждали створення столипінської робітничої партії, так теж і Васильків та Турянський (провідники групи розламовців в КПЗУ) забажали створити на Західній України «комуністичну» партію маршала Пілсудського.
>
> Але вони переціннли свої сили, таксамо як переціннли стабілізаційні спроможности польського фашизму.
>
> Польський фашизм зумів — на грунті часткової стабілізації капіталізму — розложити, здеморалізувати й паралізувати та почасти перетягти у власний табор чималу кількість дрібноміщанських клік, що претендували на представництво мас.
>
> Але йому таки не вдалося ні здеморалізувати ні перетягти на свій бік *маси*, ні вбити в їх духа революційного протесту й боротьби — це йому не пощастило і в майбутному теж не вдасться. Бо якраз стабілізація польського капіталізму почерез жахливе збільшення визиску і (навіть для білої Польщі) неймовірне лютування поліційного терору ще збільшує революційні настрої мас, особливо в північно - східних областях та на Західній Україні.
>
> Це є причина того, чому штучка Пілсудського в тому випадкові *не вдалася*. КПЗУ *не пішла* за Васильковим й Турянським. *КПЗУ виштовхнула їх зі своїх лав. Всі партійні організації стануди на бік КПП і Комінтерну.* Парторганізація і маси, що йдуть за нею, не хочуть жадного договору з Пілсудським, вони вірять в революцію в Польщі й на Західній Україні як теж і в соціялістичне будівництво в Радянському Союзі. Вони інстинктом чують, що ця націоналістична критика Радянського Союзу, яку підняла група розламовців, є зра-

дою міжнародної революції та революції в Польщі і означає найзвичайнішу поміч для тих сил, що готують збройний наступ на Радянський Союз, щоби розбити фортецю світової революції.

Польському фашизмові невдасться поживитись зрадою колишних членів провідної групи ЦК КПЗУ на чолі з Васильковим і Турянським,—таксамо, як не пощастило міжнародному імперіялізмові використати перехід Троцького і його друзів до соціял-демократії. Революційний рух на Західній Україні і в Польщі йти-ме далі— своєю власною дорогою, незалежно від плянів фашизму і його дефензиви, та доведе польський фашизм до упадку, а тимсамим визволить працюючі маси Західної України (*разом* з працюючими масами Польщі) з лабет економічного й національного поневолення, з під фашистівської диктатури й приєднає Західню Україну назад до Радянської України».

Ню-Йорські «Українські Щоденні Вісти» з 23-го лютого 1928 р., Ч. 51, містять п. з. «Розкол в Комуністичній Партії Західної України» таку вістку:

«Москва, 17 лютого. Провідна група серед бувших західно-українських комуністів, на чолі з Васильковим і Турянським, вже передше виявивша серіозні націоналістично-опортуністичні ухили (що виразились в помилковім проводі робітниче-селянськими організаціями, в піддержці Шумського, який підпав під вплив української буржуазії і в висуненні клича «плата за землю по цінах встановлених селянами») отверто виступила проти Польського Центрального Комітету, проти Української Партії і проти Комуністичного Інтернаціоналу, творячи другу партію.

Друга партія для того, аби обдурити маси, назвала себе «Західно-Українська Комуністична Партія» і захопила партійні органи. Підчас виборів до Сойму її «лідери» виставили окрему лісту і вели кампанію проти переважаючої більшости Комуністичної Партії Західної України, що позістала вірна Комінтернові.

Всі признання в помилках і обіцянки поправитись показались ошукою. Група підпала під вплив української буржуазії, що йде спільно з міжнародним імперіялізмом і польським фашизмом проти Української Радянської Республіки. Група обєктивно скотилась до табору Пілсудського».

Центральний орган КПП проти націоналізму під маскою комунізму.

Четверте число «Червоного Штандару» з лютого ц. р. є в цілости присвячене ситуації в КПЗУ. Воно містить відозву Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу, і статті: «В багно націоналізму» та «ЦК КПЗУ проти націоналістичних киринників». Вступна стаття дає таку оцінку розламової групи:

«Комуністична Партія Західної України переживає внутрішню крізу, викликану хибною націоналістичною і опортуністичною лінією, яку в послідних часах провадила *група Василькова - Турянського*. Висказуючися проти національної політики КПбУ, стаючи фактично по стороні ворогів УСРР, ця група доконала розламу в ЦК КПЗУ. Нині вона стоїть поза рямцями нашої партії і Комуністичного Інтернаціоналу, *обективно стоїть в рядах контрреволюції.*

Вся наша партія мусить зрозуміти, що розлам, вчинений групою Василькова, не впав з неба. Він є наслідком і виявом націоналістичного і дрібноміщанського натиску, якому група піддалася. Вислідом цього була та опортуністична лінія, яку група провадила. Група прийшла до партії в часи, коли революційні филі підоймались високо, коли здавалося, що вони в недалекім часі розібють в Центральній Європі спорохнявілу палату капіталізму. Ця група була надто обтяжена дрібноміщанським націоналізмом. В процесі спільної боротьби з КПП, під проводом КІ, КПбУ і КПП, Комуністична Партія Західної України поборола елементи націоналізму і записалася блискучо в історії революційного руху на ЗУ і в Польщі. Вже рік минає, як група Василькова, під впливом зростаючого дрібноміщанського натиску, почала відступ назад до націоналізму. Але партійна організація, що виросла протягом кількох років, не дала себе спровадити бувшими провідниками на помилковий шлях. Нарада, що відбулась в січні округів КПЗУ 1928, станула на становищі КІ і ЦК КПП, засуджуючи націоналістичну групу Василькова. Партія, як цілість виявилася здоровою, а групу Василькова-Турянського, що протиставилася Комуністичному Інтерналові, КПП і КПбУ, — відокремлено від Партії».

Стаття подає далі аналізу услівій, в яких бувша група провідників ЦК КПЗУ станула на дорозі зради революційного руху, як рівнож обговорює поодинокі питання, у відношенню до яких на протязі послідного року проявлявся націоналізм і опортунізм групи Василькова-Турянського. Стаття кінчиться в слідуючий спосіб:

«Націоналістична орієнтація групи Василькова-Турянського стається в тих умовинах *одним*

із знарядь фашистівського уряду і світового імперіялізму в їхніх приготованнях на війну з СРСР.

Виразником цьої лінії було систиматичне ломання постанов КІ і ЦК КПП, а рівночасно готування розламу.

Коли група запримітила, що партійні низи висказуються проти націоналістичної політики проводу і стоять по стороні політики ЦК КПП, колиж вона бачила, що дальше не могти-ме маскувати свою хибну лінію, ні прикривати націоналізм плащиком комуністичної фразеольогії, — так як це робила в послідних часах — вона рішила отверто стати в таборі ворожому до комунізму.

Але комуністичний рух на Західній Україні вже надто глибоко запустив коріня в працюючі маси, щоби група шовіністів і розбивачів могла його звести на манівці ундівської ідеольогії. Революційна свідомість українських робітників і селян виросла в боротьбі з польським імперіялізмом і українською угодою і протиставиться обєктивно контрреволюційній роботі однодумців Василькова. Кожен член партії мусить собі здати ясно справу, що так, як з одної сторони правильна лінія в національному питанню, безоглядна боротьба з польським шовінізмом, так з другої сторони боротьба з ухилами націоналізму і сепаратизму, як найтісніща єдність революційного руху в Польщі з революційним рухом на Західній Україні і Білорусі є неминучим услівям успішної боротьби з фашистівською диктатурою, боротьби за робітниче-селянський уряд. Кожен робітник і селянин Польщі мусить зрозуміти, *що нерозривною частиною боротьби за поваленя панования капіталізму є боротьба за самовизначення народів, підбитих польським імперіялізмом, аж до відокремлення, за злуку Західної України і Білорусі з братними Радянськими Республіками на Сході.*

Кожен робітник і селянин Західної України і Білорусі мусить зрозуміти, що визволення з ярма фашистівського уряду і польської окупації може наступити *тільки в наслідок спільної боротьби з робітниками і селянами цілої Польщі, що дорога до визволення провадить через побідну революцію в Польщі».*

„В обійми фашизму“.

В січневому числі органу Комуністичної Партії Західної Білорусі «Бальшавік» поміщено статтю, присвячену кризі проводу КПЗУ. ця стаття написана напередодні відірвання групи Василькова - Турянського від партії. Вона подає характеристику умовин, в яких наступила рецідива українського націоналізму в поглядах цьої групи.

«Ці поважні помилки і ухили частини проводу ЦК КПЗУ потверджує «Бальшавік» — булі чужі широким масам членів КПЗУ, що рішуче обороняли правильну комуністичну лінію так в справі кличів боротьби на селі, як і в справі національної політики комуністичних партій взагалі, а з окрема

КПбУ. 4-тий Зїзд і Комінтерн вказали цілу небезпеку похибок націоналізму і завізвали направити їх цю частину верхівки КПЗУ, що пересунулася з правильного русла більшовизму в багно опортунізму і шовінізму».

«Бальшавік» вказує далі на це, що бувша група провідників ЦК КПЗУ тільки на словах приняла постанови МК і 4-го Зїзду КПП, в дійсности одначе саботувала їх. Дарма, що вона одержала директиви і дарма, що були горячі побажання «низів» КПЗУ; бувша група провідників не тільки не старалася вирівнати політичну лінію в селянському радикальному русі, а навпаки, підтримуванням націоналістичних помилок одної сторони поглиблювала вона розлам внутрі того руху.

«Націоналістичні і опортуністичні похибки бувшої групи керовників ЦК КПЗУ—стверджує дальше «Бальшавік»—свідчать про те, що вона підпадає давленню дрібноміщанських, націоналістичних елементів. Маємо тут до роботи не з помилками і ухилами припадкового характеру, але з помилковою лінією, котра провадить в обійми фашизму.

ЦК КПП в тих услівях, маючи до роботи з розламовими і протиреволюційними вчинками частини проводу КПЗУ, не міг спокійно обсервувати нищення партії і одноголосно рішив взяти ініціятиву в помочі партійним масам Західної України для вирівнаня політичної лінії. Обовязком ЦК КПП було вжити заходів в напрямку відновлення проводу КПЗУ, для загарантовання переведення директив Комінтерну і КПП в дійсність. Своїми рішеннями ЦК КПП підносить провід одного зі своїх боєвих відділів на необхідний для його ленінський урівень. ЦК КПП створює в той спосіб умовини, гарантуючі побідний розвиток боротьби за диктатуру пролетаріяту в Польщі, за цілковите визволення Західної України і Білорусі та їхне обєднання з братніми Радянськими Республіками».

„Громада" проти націоналістичних киринників.

Орган КПП для села «Громада» в лютневому числі поміщує статтю п. н. «*За єдність революційного руху на Західній Україні*». Стаття обговорює ситуацію в революційному робітниче-селянському русі на Західній Україні. Подаємо кінцеву часть цьої статті:

«Під натиском КПП і Комінтерну бувша провідна група КПЗУ признала свої похибки. Але признання це було тільки формальне й нещире, бо вне довзі потім група почала очевидячки завертати до ідеольогії Шумського і приготовляти розлам в партії. Врешті в січні ц. р. вона *доконала розламу*, приймаючи на розламовій нараді резолюції в національній справі, спрямовані проти КПП, КПбУ і Комуністичного Інтернаціоналу і ломлючи партійну дісціпліну. В той спосіб протирадянський зворот в рядах дріб-

поміщанських націоналістів досягнув самого проводу революційного руху і фашистівська диктатура найшла собі знаряддя в групі киринників — розбивачів.

Одначе робітничі і селянські маси на Західній Україні не підуть на бездоріжжа контрреволюції. Вони бачать безупину в Радянській Україні, в СРСР свою правдиву батьківщину, а в фашистівській диктатурі гнобителів, окупантів і ворогів. Рівнож клич самоозначення Західної України аж до відокремлення і злуки з Радянською Україною відділює їх нині різко від фашистівського табору української буржуазії, багачів-куркулів та верхівки інтелігенції. Мимо ренегатів, мимо зрадників-провідників, вони відбудують єдність революційного руху — цю єдність, що є так конечна в боротьбі з фашистівським урядом Пілсудського, з польською окупацією і з приготованнями війни проти СРСР.

Нарада КПЗУ, в котрій брали участь справжні відпоручники партійних мас Західної України, представники всіх округів партії і представники молоди, — одноголосно осудила інтелігентську групу розбивачів, усунула її з проводу і напятнувала як наймитів фашизму і контрреволюції. *Ціла партія відразу дала рішучу відсіч усім спробам розламу.*

Настає нова епоха в розвитку КПЗУ і в революційному русі на Західній Україні. КПЗУ тісно звязана з працюючими масами міст і сіл, розуміюча вповні революційний зміст визвольної національної боротьби, стане правдивим вождом революційного руху і веде працюючі маси Західної України на спільну, побідну боротьбу разом з пролетаріятом і селянами цілої Польщі в обороні СРСР, за землю без викупу, за самовизначення аж до відокремлення, за повалення фашистівської диктатури, за робітниче-селянський уряд».

Ухвала української фракції Робітничої (Комуністичної) Партії Америки.

Виходячий в Ню-Йорку щоденний часопис «Українські Щоденні Вісти» в числі з дня 23 лютого ц. р. подає вістки про явний виступ групи Василькова-Турянського проти Комінтерну, КПбУ, КПП та КПЗУ.

«Всі признання в помилках і обіцянки поправитись, — пишуть «Українські Щоденні Вісти», — показались ошукою. Група підпала під вплив української буржуазії, що йде спільно з міжнародним імперіялізмом і польським фашизмом проти Української Радянської Республіки. Група, об'єктивно, скотилась до табору Пілсудського».

В тім самім числі «Українські Щоденні Вісти» помістили слідуючу заяву *Бюра Української Фракції Робітничої (Комуністичної) партії Америкі* в справі *розколу Комуністичної Партії Західної України.*

«Повище наведена телеграма свідчить, що в Комуністичній Партії Західної України прийшло до розколу. З дотеперішних інформаційних матеріялів, що знаходяться в розпорядженні бюра, не можна було передбачити чогось подібного. Помимо цього, що в справі питань зазначених в телеграмі було тертя, ми були певні, що це тертя буде остаточно зліквідоване і партія остане єдиною, тимбільше, що положення в Польщі таке, що вимагає від революційної партії як найбільш енергії до боротьби з фашизмом, до боротьби з шляхецькою владою.

На жаль сталося інакше. Розкол в партії, як бачимо, став доконаним фактом. Кромі цього, розкіл в партії відбився в інших робітничих організаціях, що відносилися прихильно до партії. Група, що відкололася від Комуністичного Інтернаціоналу, перенесла цю боротьбу в партію Сель-Роб, (правиця) і старається використати цю масову організацію в боротьбі з Комінтерном.

До нас вже наспіли числа органу Сель-Роба (правиці) в яких розпочато атаку на товаришів, що остали при Комінтерні. Боротьба ведеться погано, по особистій лінії тих чи інших осіб. Перед масами закривається дійсну суть справи, а замість цього дискредитується одиниць.

Не маючи покищо в подробицях в справі розколу всіх даних, ми можем заявити слідуюче:

1. Якнайрішучіше засуджуємо розкіл в партії, що в даний момент являється болючим ударом по революційному рухові Західної України.

2. Засуджуємо поглиблення того розколу серед масових робітничих організацій Західної України саме в такий момент, коли треба як найбільшої спаяности робітнич селянських рядів проти фашизму, проти українського угодовства з партій УНДО та радикалів.

3. Шлях, що його вибрала група, яка відірвалася від Комінтерна, вважаємо за погубний і для революції шкідливий. Ця група бувших товаришів таким способом не допоможе розвиткові революції на Західній Україні, а навпаки — спричинює таким чином деморалізацію тогож руху.

4. Так довго, поки ця група бувших товаришів не зліквідує розколу, не поверне назад до партії і Комінтерна, ми нематимемо з нею ніяких зносин, і її роботу разом з партією, що остала вірною Комуністичному Інтернаціоналові, будемо поборювати.

Бюро Української Фракції (Комуністичної) Робітничої Партії Америки.

З КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

VI-тий З'їзд Комуністичного Інтернаціоналу.

Девятий Пленум Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу рішив скликати в цьому році до Москви VI-тий світовий З'їзд Комуністичного Інтернаціоналу з таким денним порядком:

1. а) Звіт Викон. Кому КІ,
   б) Звіт Міжнародної Контрольної Комісії,
   в) Звіт Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу Молоди.
2. Програма Комуністичного Інтернаціоналу.
3. Боротьба з загрозою імперіялістичної війни.
4. Революційний рух в кольоніях.
5. Положення в СРСР і ВКПб.
6. Вибори проводу установ Ком. Інтернаціоналу.

Постанови ВККІ про польсько-литовський конфлікт.

(27 січня 1928).

1. Загострення польсько-литовського конфлікту ще не злагіднено. Цілком навпаки, — загроза анексії Литви Польщею так дякуючи постановам Ліги Націй, як також завдяки зусиллям 2-го Інтернаціоналу, щоби приспати чуйність мас, — зросла ще більше. Резолюція Ліги Націй не розвязала литовського питання, а тільки відсунула дещо здійснення плянів Пілсудського на анексію Литви. Вона обходить ядро питання і цим на ділі залишає на далі загрозу незалежності Литви. Литві накинено реченець, щоби вона мировою дорогою порозумілась з Польщею, а це значить ніщо инше, як «добровільно» підпорядкуватись Польщі й стати її півкольонією. Коли Литва не зробить цього добровільно, то її до цього примусять.

Цього вимагають інтереси імперіялістичної Англії та Франції, що намагаються створити проти Радянського Союзу єдиний фронт від балтійського аж по Чорне море. Цього вимагають теж і інтереси імперіялістичної Польщі: вона хоче промостити собі шлях до морського побережа через Литву з допомогою американської позички, а загарбанням Литви поширити ринок збуту для своєї буржуазії, цу й вкінці польські поміщики хочуть загарбати в литовських селян знова ту землю, яка колись їм належала. Одним словом стремління Польщі є направлені в напрямі відбудови Великої Польщі з 1772 р., а «добровільне» чи примусове при-

лучення Литви до Польщі є тільки одною частиною здійснення цього пляну.

Фашистівський уряд Литви, що є представником інтересів литовських куркулів, дідичів і міської дрібнобуржуазії, та бачить в пролетарській революції й в Радянському Союзі найбільшого свойого ворога,—під напором імперіялістичних грабіжників схиляється до переговорів з Пілсудським. А щоби обманути чуйність мас, витає він постанову Ліги Народів як велику побіду Литви.

Широкі працюючі маси країни однак відчувають, що цей договір, чи взагалі союз або унія Литви з Польщею доведе неминуче до анексії Литви Польщею, до втрати незалежности Литви, що Литва стане кольонією Польщі і скріпить панування польських поміщиків в Литві, що тимсамим ті поміщики відберуть знова землю від бідних селян і що вкінці доведе до їхнього цілковитого поневолення і визиску. І тому широкі робітничі маси Литви часто не допускали спроби势 пануючої кляси заключити договір з Польщею. Одначе вигляди на унеможливлення литовськими робітничими масами польсько-литовського порозуміння є цим разом слабші як раніше, а то через те, що натиск з боку імперіялістичної Англії, Франції і Польщі на Литву, який після майового перевороту Пілсудського значно зміцнів, буде тим разом без сумніву ще більший. В литовському питанню є зацікавлені всі буржуазні і дрібнобуржуазні елементи Польщі, які гуртуються около Пілсудського. Злука Литви з Польщею є дуже популярним кличем в устах буржуазних і навіть дрібнобуржуазних елементів Польщі. Це ще більше скріплює жадобу анексії Литви у Пілсудського. Якщо Пілсудський досі не здійснив своїх плянів, то тільки тому, що Радянський Союз, який є проти анексій і проти поневолення малих народів, та Німеччина — якій залежить на независимости Литви, — виступили рішучо проти таких плянів.

Особливо належить підчеркнути те, що провідники соц.-дем. партій усіх країн, які вже давно стали агентами імперіялізму, завзято підтримують анексійні пляни Пілсудського. Коли Пілсудський гарячково готувався напасти на Литву й до підтримання своєї цілі купив собі соц.-демокр. емігрантів Литви, з яких зорганізував «повстанчі» відділи, щоби під цею маскою анектувати Литву, в той час соціял-демокр. преса—не лише ППС, а й інших країн, особливо Німеччини й Франції, — вихвалювала миролюбивість Пілсудського і писала про те, що мала Литва загрожує мирові.

По сесії Ліги Націй другий Інтернаціонал скликав до Берліна на 18 і 19-го грудня конференцію північно-східних соц.-демокр. партій. Цілю тої конференції було: приголомшити чуйність широких робітничих мас, які були сильно занепокоєні загостренням польсько - литовського конфлікту і цілком правильно добачували в тому загостренню загрозу війни проти Радянського Союзу, — дальше послабити боєздатність мас і підтримати імперіялістів в анексії Литви Польщею.

Та конференція, — в якій взяли участь туголобі меншовики, як Церетелі, Абрамович, приклонник Пілсудського Нєдзялковскі та звісний литовський соц.-дем. емігрант Плечкайтіс і ін. як «лівий» секретар 2-го Інтернаціоналу Фріц Адлер, дальше Гільфердінг, Кріспін, Штаунінг і пр., — не засудила ні політики англійських ні французьких імперіялістів проти Литви і Радсоюзу, ні анексійних плянів Пілсудського і його льокаїв з ППС, як також не осудила навіть політики скорумпованого Плешкайтіса і С—ки.

Боротьба проти плянів Пілсудського мусить провадитись під такими кличами: *Геть імперіялістичних грабіжників і їх льокаїв—соц-демокр. провідників! Оборона незалежности Литви від польських імперіялістів! Геть диктатуру фашизму з Польщі і Литви! Боротьба за робітничо-селянську владу в Литві й Польщі!*

Плєнум ВикККІ червоній Армії.

(Принято на Плєнумі ВикККІ 14 лютого 1928 р.).

Виконком Комінтерна в імени комуністів всіх країн, в імени революційного пролєтаріяту і поневолених народів цілого світу засилає гарячий братерський привіт героїчній Червоній Армії з нагоди її десятиріччя.

Десять років тому назад робітники Росії, скинувши владу буржуазії та її соціял-угодових прислужників, приступили до будівництва регулярної армії пролєтарської революції для захисту молодої радянської влади перед своєю і світовою контр-революцією. Незвичайно швидко навчилися робітники Росії військового діла, навчилися боротись і побіджати.

Робітниче-селянська Червона Армія, організована під безпосереднім колєктивним керовництвом ленінської комуністичної партії, героїчно відбила всі наступи ворогів першої побідної пролєтарської революції і забезпечила республіці можливість приступити до соціялістичного будівництва.

Червона Армія — армія пролєтарської революції. Червона армія — дитина Жовтня, захисник його завоювань. Червона армія Радянського Союзу — це сталевий меч поневолених і експльоатованих всього світа, бо вона захищає Радянський Союз — твердиню світової революції, бо кінцева мета Червоної Армії — це знищення гніту і експльоатації в цілому світі.

Імперіялістичні хижаки гострять зуби на першу соціялістичну державу. Але поневолені і обездолені цілого світу розглядають цю соціялістичну країну як свою батьківщину і готові в кожний мент разом з Червоною Армією захищати її від усіх ворогів.

В їх імені, — в імені міліонів робітників і селян цілого світу — плєнум Комінтерна гаряче вітає Червону Армію та її організатора ВКПб, в день святкування десятих Роковин.

Хай живе Червона Армія Радянського Союзу — армія поневолених і визискуваних цілого світу!!

Хай живе світова революція!!

Плєнум ВикККІ про китайську справу

резолюція внесена від імени делєгації ВКПб і киткомпартії тт. Бухаріном, Сталіном, Сяном і Лі — та одночасно принята на засіданню 25 лютого 1928 р.

1. Біжучий період китайської революції є періодом буржуазно-демократичної революції, котра не закінчена ні з точки погляду економічного (аграрний переворот і знищення феодальних відносин), ні з точки погляду національної боротьби з імперіялізмом (Обєднання Китаю і національна незалежність), ані з точки погляду клясової природи влади (диктатура пролєтаріяту і селянства).

Характеристика біжучого періоду китайської революції, як революції, що переросла вже в революцію соціялістичну, є неправильна. Таксамо неправильна її характеристика, як революції «перманентної». Тенденція до перескакування через буржуазно-демократичний етап революції при одночасній оцінці революції, як революції «перманентної», є помилкою анальогічною цій, котру допускав Троцький в 1905 р. Ця помилка тимбільше шкідлива, що при такому поставленню питання виключається і величезна національна особливість китайської революції, як революції півкольоніяльної.

2. Перша хвиля широкого революційного руху робітників і селян, який йшов головним чином під лозунгами — і в значній мірі під проводом — комуністичної партії, пройшла. Вона закінчилася в низці центрів революційного руху великими поразками робітників і селян, фізичним знищенням частин комуністичних і взагалі революційних кадрів робітничо-селянського руху, різким розвитком крайніх крил громадських сил, оформленням політичних льозунгів поневолених клясів, повним висвітленням гоміндановсько-генеральського проводу, як проводу контр-революційного, набуттям величезної революційної практики з боку широких робітничих мас, накінець, переходом всього масового революційного руху в Китаю в його новий радянський етап. Зовсім безсумнівна є в звязку з перегрупіровкою кляс відома консолідація сил реакції: буржуазія не тільки перейшла до цілковитого бльоку з контр-революційними феодалами і мілітаристами, але фактично заключила союз з закордонним імперіялізмом, який виявляє збільшену активність і по лінії захвата головних економічних позицій і по лінії збільшення свого політичного впливу. Ці три підставові сили контр-революції виступають рядом проти робітників і селян, проти революції, проти компартії. Рівночасно є замітна внутрішна боротьба в цьому контр-революційному таборі і з одної сторони відбиває вона протиріччя інтересів змагаючихся китайських групіровок, з другої — суперечні інтереси ріжних груп імперіялістичних країн.

3. В теперішний час нема ще сильного підйому революційного руху мас в загально національному масштабі. Однако ряд симптомів вказує на це, що робітничо-се-

лянська революція йде до такого підйому. На це вказує не тільки героїчне повстання кантонських робітників, але також перш за все розширювання селянського руху в цілому ряді областей (перехід на радянську систему ряду повітів в Гуандуні та поширення революційного руху в цій провінції, ріст революційного руху в Хунані, в Цян-Сі, в Хубеї в Хенані, в Шандуні, в Манджурії та в північних провінціях взагалі), також як і часті випадки бунтів серед війська мілітаристичних армій. Катастрофальне погіршення економічного положення мас, фінансова кріза, руйнація з приводу безперестанніх воєн між групами мілітаристів, нечуваний політичний гніт неминуче направляють маси на дорогу дальшої революційної боротьби.

4. Практика китайської революції підкреслює ту її особливість, що рух розвивається нерівномірно. Він розвивається нерівномірно в ріжних провінціях Китаю, з ріжно склавшимися історично умовами боротьби. Він до сього часу розвивається нерівномірно і по стільки, поскільки ходить о село і місто. Сучасний мент характеризується між иньшим цим, що в той час як в ряді провінцій *селянський* рух розвивається далі, в ряді індустріяльних центрів *робітничий* рух, обезкровлений і затиснений нечуваним білим терором переживає стадію певної депресії.

5. Вся ця обстанова диктує основну тактичну лінію партії в сучасний момент. Партія повинна готовитися до широкого підйому нового революційного руху. Цей підйом поставить обовязково перед партією, як пряму практичну задачу, організацію і переведення масового збройного повстання, бо тільки дорогою повстання і поваленння теперішної влади можуть бути вирішені завдання теперішної революції. Іменно для того й тому тільки центр тягости всеї партійної праці в сучасний момент лежить в завойованню міліонових мас робітників і селян, в їх політичній освіті, в їх організації коло партії та її кличів (конфіската поміщицьких земель, восьмигодинний робочий день, національне обєднання Китаю, та звільнення його від гніту імперіялізму, поваления існуючої влади, диктатура пролєтаріяту і селянства, організація рад). Величезна небезпека всієї теперішної обстановки полягає в тому, що авангард робітничеселянського руху в результаті неправильного вияснення нинішної обстановки і недооцінки сил ворога може відірватися від мас, розпорошити свої сили і дати себе розбити частинами.

6. ВККІ звертав з огляду на це особливу увагу на необхідність збільшення масової роботи партії серед робітників і селян.

7. Необхідно рішуче боротися проти путчизму в відомих слоях робітничої маси, проти непідготовлених і неорганізованих виступів як в місті так і в селі, проти гри з повстанням. Гра з повстанням, замісць масового повстання робітників і селян, це вірний засіб до втрачення революції. Проводячи стихійними партизанськими виступами селян в окремих провінціях, партія повинна мати на увазі, що ці виступи можуть перейти в ви-

хідний пункт подібного всенародного повстання лише при тій умові, коли вони будуть звязані з новим підйомом революційного руху в пролетарських центрах. Партія й тут повинна бачити своє головне завдання в підготовці загальних і координованих виступах в селі і в місті, в сусідних провінціях, і при цьому виступів, приготовлених і організованих в широкому масштабі.

ВККІ рахує, що головним завданням партії і в зрадянізованих селянських районах являється переведення аграрної революції і організація частин червоної армії в надії, що ці частини будуть помалу обєднуватися потім в загальну всекитайську червону армію.

8. Найголовнішою умовою дальшого розвитку революції являється всесторонне спріплення самої китайської компартії. Не дивлючись на це, що компартія Китаю в основному поправила свої попередні опортуністичні помилки, вона ще не приспособилась цілком до умов теперішного окруження, проявляючи хитання як в тактиці (недооцінка небезпеки путчизму, терористичних методів боротьби в профсоюзах, захоплення партизанщиною в селі), так і в організації.

Скріплення партійної організації, боротьба так з останками опортунізму, як і з захопленням «лівою» фразою («авангардізм», ідея створення «молодої компартії», терор, путчизм ітд.) — повинні бути черговим завданням дня.

9. ВККІ рахує, що компартія повинна повести рішучу боротьбу проти спроб організації нової, нібито «правдиво комуністичної», робітничо-селянської, а на ділі буржуазно-реформістської партії, спроб, що їх роблять деякі бувші комуністи (Тан Пін-Сян і прочі). В суті річи це буде меньшовицька, противробітнича, протиселянська партія, яка являється зброєю Чан Кай-ші й інших катів робітничої кляси та селянства. Боротьба з цією правою, контр-революційною небезпекою в робітничому і селянському русі є черговим завданням партії, при чому ця боротьба буде мати тим більші успіхи, чим більше рішуче буде китkомпартія поборювати «ліво»-путчівські ухили в своїй середині, без жадних уступок остаткам опортунізму.

10. ВККІ рахує за необхідне докладно підсумувати весь досвід революційного руху Китаю та вивчення цього досвіту у всіх ячейках партії. Зокрема необхідно розслідити досвід кантонського повстання. Кантонське повстання, що являється героїчною спробою пролетаріяту організувати радянську владу в Китаї і яке відіграло велику ролю для розвитку робітничо-селянської революції, всеж таки виявило цілий ряд помилок керовництва: недостаточну роботу серед робітників і селян, як теж і в армії противника; неправильний підхід до робітників-членів жовтих союзів; недостаточну підготовку до повстання самої партійної організації і комсомолу; повну непоінформованість загальнокитайського партійного центру про події в Кантоні; слабість політичної мобілізації мас (відсутність широких політичних штрайків, відсутність виборної ради в Кантоні, як органа

повстання). Не дивлячись на ці помилки проводу, кантонське повстання повинно бути прикладом величезного героїзму китайських робітників, яким належить право на історичну ролю гегемона великої китайської революції.

11. ВККІ ставить в обовязок всім секціям КІ обовязково боротися проти брехні зі сторони соціял-демократії і троцькістів, які плещуть про ліквідацію китайської революції.

Ця брехня лише полекшує роботу імперіялістів в Китаю, що намагаються здушити рух китайських робітників і селян, що йдуть на зустріч новому сильному підйому революції. ВККІ наказує всім своїм секціям обовязково всесторонно підтримувати китайську революцію. В сучасний момент скріплення контр-революційної інтервенції імперіялізму ця підтримка є особливо необхідна й обовязкова. Секції КІ в імперіялістичних країнах повинні більше, ніж до цього часу, боротися за відкликання з Китаю військ і фльоти, проти всяких спроб анексій і розділу китайської території, проти політики здушення китайського революційного руху. ВККІ закликає всіх робітників і комуністів в першу чергу до виконання свого міжнародного пролетарського обовязку солідарности і допомоги пролетаріятові Китаю.

———————

ДОПИСІ.

Львів.

Виборчий рух застав нас у важкому положенню. Поперше кріза, що її переживала партія на протязі декільки місяців, подруге арештування, які самі по собі мусіли вплинути на розмах нашого виборчого руху. Не дивлючись на ці важкі обставини, партія поставила собі за ціль змобілізувати у виборчій кампанії як найширші маси під нашими кличами і це вдалось їй у великій мірі.

На грунті Львова ми зустріли при виборчій роботі перш за все фашистівський «Б. Б.», який розвинув величезну агітацію серед польського, як і серед українського і еврейського населення. Кромі цього прийшлось нам звести боротьбу з ППС, УНДО і сіоністами. До цього прилучилась ще й ліста гурта націоналістичних ренегатів, що під покришкою фірми «Єдности Робітниче-Селянської Лівиці» (!), та оперуючи націоналістичними фразами, намагалися внести заколот і дезорганізацію в ряди пролетаріяту.

Виборчу роботу вела ціла сітка фабричних, професійних і районових комітетів. Районових комітетів було 4, а саме в дільниці Жовківській, Городецькій, Личаківській і Зеленій. Ці комітети ділились на відповідні менші комітети. Рівнож вибрано виборчі комітети в слідуючих професійних спілках: металістів, шевців, кожемяк (гарбарів), броварних, транспортових робітників, кравців, млинарів, малярів та столярів. Виборчі комітети були теж на фабриках: Феррум, Польмет, Пелліс, Мазага, «Новосьці» і в млині «Тома».

Підчас виборчої кампанії відбулися у Львові численні віча: одно на стрілецькій площі, проти волі поліції, що розігнала зібраних. Друге віче відбулося цьогож дня, одну годину пізніще, в кіновій салі, де зібралось около 1500 робітників. І це віче розвязано. Арештовано чимало товаришів, між іншим двох кадидатів зі списку Робітниче-Селянської Єдности. Трете віче зібралося теж в кіновій салі при подібній кількості присутних. В момент, коли представник молоди начав промову о промисловій уставі і мілітарізації молодіжи, віче закрито, при чому поліція перевела масові арештування. Останне віче відбулось в суботу перед виборами, при співучасти около 2000 робітників. І це віче поліція розігнала. На усіх цих вічах видно було солідарне відношення зібраних проти фашистівського уряду і велике одушевлення нашою лістою. Робітники осуджували теж гостро розламову політику

Кріликa і Калятинського, яка йде на руку фашизмові. Нераз случалось, що робітник, який думав голосувати на лісту розламовців Ч. 36, переконаний доказами своїх товаришів, кидав геть нумерки Кріликa і агітував за 13-ку.

У видавничій роботі ми стрічали великі трудності. Поліція конфіскувала всі наші видання, без огляду на зміст. На одну сотню окружних комісій — в 76 комісіях були мужі довіря 13-ки. Перед кожною виборчою комісією роздавали симпатики 13-ки підчас голосування летючки. Цих товаришів поліція арештувала і їх треба було все заступати новими. Підчас найбільшого напливу виборців появились в місті автомобілі з червоними прапорами і кличами, і з цих авт посипались комуністичні летючки і заклики. В погоню за цими автами кинулись навздогін військові автомобілі. Погоня тривала цілих дві години. Поліція заарештувала усі товаришів разом з шоферами. В Жовківській і Городецькій дільниці вивішено в день виборів два прапори зі словами: «Голосуйте за комуністів», в трьох мовах. Ці прапори висіли декілька годин.

Треба підкреслити велику відданість наших товаришів, які, не дивлючись на поліційний та партійний терор санаторів і ППС, все виконували поручену їм роботу. Часто ставали за виборчу роботу товариші, яких тільки що випущено на волю з тюрми. Вислідом цього було: ми дістали у Львові 3580 голосів — проти нецілих 500 в 1922 році. Гурток розламовців, що працював в обставинах безумовно корисніщих, одержав тільки 106 голосів. Дня 4-го марта дав львівський пролетаріят ясну і откриту відповідь націоналістичним ренегатам, що силкувалися ослабити революційну боротьбу трудових мас, та відірвати їх від боротьби польського та міжнародного пролетаріяту, і націоналістичними фразами отруїти їх клясову свідомість.

Перемишль.

В нашому терені ми вихіснували виборчу кампанію для мобілізації широких мас трудового населення і утворення протифашистівського бльоку. В нашу округу увійшли слідуючі повіти: перемиський, добромильський, сяноцький, коросненський і березівський. Перші три повіти замешкують переважно українці, в коросненському і в західній частині березівського повіту живуть теж і поляки. Відносно структури населення, то повіти: перемиський, добромильський, сяніцький і березівський це сільсько-господарські повіти (за вийнятком міст Перемишля і Сянока, як теж і тартаків, розкинених тут і там). Зате коросненський повіт, це нафтовий басейн, де кромі численних копалень є рафінерії, вальцівні, скляна гута і ин. Характеристичним явищем в коросненському повіті є тип сезонового промислового робітника, який появляється з окружних сел. Так як центри, що в них ці робітники (майже виключ-

но малоземельні селяне) працюють, є в більшій кількості, і вони розкинені по всьому повіту, то весь повіт має немов робітничий зруб, в наслідок чого робота на всьому терені приймає специфічний характер.

При виборах в сойм зголошено у нас дві протифашистівські лісти: «Робітничо-Хлопскей Єдносьці» і Єдности Сельроба, у спілці з Селянсько-Робітничою Лівицею і ППС — Лівицею. Щоби усунути шкідне для революційного руху розбиття протифашистівського табору, лісту «Робітничо-Хлопскей Єдносці» стягнуто, і всю роботу зосереджено довкола лісти Єдности Сельроба. Робота ішла в двох напрямах: з одної сторони робота агітації, де вдалось досягнуть доволі багато, з другої сторони сама організація виборів, тобто зміцнення наших організаційних кадрів. Підчас виборчої кампанії влаштовано 97 віч, при пересічній присутности 200—250 чоловік. Від села до села їздили фіри з протифашистівськими таблицями, і тут виголошувано короткі промови та роздавано виборчу літературу. Підчас виборчої акції працювало більше 70-ти виборчих комітетів та видано 8 ріжних відозв. Масові арештування, переведені за один місяць до виборів (в самому Перемишлі арештовано 18 чоловік) шкодили веденю агітаційної роботи, однак не змогли її зовсім задавити. Вибори виявили чималий ріст революційного табору. На лісту цього табору впало 9003 голосів проти 813 голосів в 1922 році. З цього припадає на перемиський повіт 3020 голосів (в самому місті 1784 гол.), добромильський повіт 220, березівський 552, коросненський 1453, і сяніцький 3758. Сель.-Роб. Правиця одержала в нашій окрузі 607 голосів. з чого в добромильському повіті 402.

Ці вибори виявили наглядно протифашистівський настрій мас. Слід підчеркнути сильний радянофільський настрій на селі. Це використовували у виборчій агітації не тільки радикали, але й фашисти спід стягу одинки, які ішли в село з кличем: «Коли хочеш, щоби було так, як в Росії, — голосуй на нашу лісту». Цей демагогічний виступ не перешкадав однак тимже панкам, у їхній відозві до «товаришів-робітників», ставити за примір фашистівську Італію, де робітник буцімто вже всьо одержав. Не менш «конкретно працювала» ППС. Клясичним приміром цього є письмо п. Лібермана до «панночок-служниць».

Не дивлючись на неймовірний терор та виборчі тріки, одинка добула з бідою стільки голосів, скільки отримав «Пяст» в 1922 році. Дійсний вплив мають ці панове лише між урядовцями та заможніщими селянами березівського повіту. На загал село є більш відпорне, чим місто.

Вибори — наш великий крок вперед. Вони дали нам змогу змобілізувати маси проти фашистів, навязати нові контакти і, вслід за тим, розширити нашу організацію.

Нашим найважніщим завданням під теперішній мент являється організаційне спаяння і закріплення всього цього, що вдалося нам осягнути підчас останніх виборів.

КСМ ЗУ на фронті боротьби з розламом.

Подією, що приковувала чи не найбільшу увагу західно-українського комсомолу на протязі останнього часу, була безперечно, побіч виборчої акції, боротьба з розламом. Вправді цілий ряд моментів (як малий інтерес бувшої керовничої групи КПЗУ до молодечого руху взагалі, тверде опреділення цілого проводу КСМЗУ в момент крізи, за виїмком одного члена секретаріяту, за лінією Комінтерну) казав уже з гори догадуватися, що робота васильківців знайде в комсомолі ще слабший відгук, ніж в партії. Одначе розкол, переведений по лінії українського націоналізму, зміряв обєктивно до відірвання від комсомольського руху в Польщі його української складової частини, що в умовинах Західної України означало усунення з під ніг КСМЗУ масової бази та деградацію його до безвпливової секти; розкол як такий представляв собою поважну небезпеку особливо в обстановці імперіялістичних приготувань до війни проти Радянського Союзу.

Як довго б. керовнича група КПЗУ оставала в рамках комінтернівської партії, тобто на протязі кількох років, вона не зробила майже нічого, щоб забезпечити партії органічний доплив молодих резервів. Тодішному секретареві КСМЗУ приходилось майже на кожному пленумі ЦК КПЗУ пригадувати цей елементарний обовязок супроти зах.-укр. революційного руху. Але ні скарги комсомольського проводу, ні масові волинські процеси, ні дикий фашистівський терор, — що цілими шматками рвав живе тіло партії та вищерблював її ряди, — не зуміли вивести б. вождів КПЗУ з рівнодушности у відношенні до комсомольського руху. За те після розламу, тоді, коли йшла справа о послаблення цього руху, група шумськістів виказала много енергії та підприємчивости, гідної лучшої справи.

Як можна було й сподіватись, вона перш за все кинулась на дрібноміщанські терени і, позискавши в «Ком. Студентській Фракції» (т. зв. Костуфрі) політичним обманом, націоналістичною демагогією або просто приманчивими титулами членів ЦК частину молодих інтелігентів, зліпила з них «керовництво» розламового «комсомолу», одиноким завданням якого стала покищо обєктивно контр-революційна роля розбивання й ослаблювання західнє-українського комсомольського руху. Студентські «вожди» новоімпровізованого «КСМ» кинулись сейчас-же на округи та скликали власну розламову конференцію. Одначе молоді робітники й селяни Західної України оказались більшими інтернаціоналістами від колишніх провідників КПЗУ. На згадану конференцію з'явилось аж трьох товаришів, один рядовик зі Стрийщини і двох членів дрогобицького окружного Комітету. З того оба останні приїхали з твердою постановою використати нагоду для здемаскування протикомінтернівської роботи шумськістів та

зірвання їхньої наради. Супроти такого обороту справи «конференція» мусіла бути перемінена на «індивідуальну обробку», в якій брав участь один з членів розламового «політбюро», — до речі той самий, що колись, призначений партією за звязкового до комсомолу не з'явився в секретаріяті останного ані разу! Ну, а якимже результатом закінчилась його «індивідуальна обработка»? «Ми були ліпшої гадки про вас, коли зачинали балачку, ніж тепер, коли прощаємось» — заявили представники нафтового басейну на відхідне. А стрийський «делєгат» майже весь час «ідеольогічного масажу» мовчав і тільки опинившись сам на сам з Дрогобичанами сказав: «Вони мене тут накрутили, але наші товариші в Стрию мене назад відкрутять». Скоро після цього стрийська організація висказалась проти розламу, приймаючи резолюцію, що пятнує крок васильківців як спробу розбити рев. рух Західної України по національній лінії. Те саме зробив дрогобицький молодечий ОК, називаючи розламівців просто агентами фашизму.

Так ганебно скінчився перший націоналістичний випад на єдність комсомольського руху Західної України. В руках розбивачів опинилася горстка спантеличених шумськізмом інтелігентів, — от і все. Перепрошую, не все. В їх руках остало поки-що ще декілька провінціональних гуртків у родинних місцевостях новоспечених «цекістів» з Костуфри. І все? Далебі, що все! Коли в партії можна сказати, що розкол зробив деякі щерби, відколовши дотеперішню верхівку і викликавши тимсамим на деякий час крізу проводу, забравши ту і там одного-двох членів ОК, таку чи іншу організацію, то в комсомолі він не змінив нормального ходу діяльности. Ні один член молодечого ОК не перейшов на сторону шумськістів!

Одначе це не означає зовсім, що КСМ ЗУ повинен сидіти зі заложеними руками. В момент небувалого досі натиску дрібноміщанської стихії, коли в умовинах підготовки війни проти СРСР і переходу УНДО на угоду, український націоналізм виростає до розмірів головної небезпеки для західно-українського революційного руху, треба як найбільше загострити свою увагу, щоб паралїжувати в зародку кожний крок розламовців. Треба сподіватися, що КСМ ЗУ не тільки віднесе побіду в цій боротьбі, а й вийде з неї скріплений ідеольогічно і організаційно.

Левченко.

ЗАЯВА І-ОЇ ПОЛЬСЬКОЇ РОБІТНИЧОЇ ДЕЛЄГАЦІЇ ДО СРСР.

Перша польська робітнича делегація, що відвідала недавно СРСР, з'окрема Україну, звернулася до трудящих України з декларацією, в якій між иншим говориться:

— Безпосередньо зіткнувшись з життям робітничих і селянських мас Радянського Союзу, ми зрозуміли той величезний перелом, що стався в житті пролєтаріяту за останні роки й ті величезні ваші досягнення, що їх в таких важких умовах ви зуміли добитися в царині соціялістичного будівництва.

Наше перебування на Радянській Україні було для нас тим важливіще, що Західня Україна, приєднана до Польщі, є не тільки арена найбільшої експльоатації й гноблення народних мас, але згідно з плянами польських імперіялістів вона повинна стати за вихідний пункт для нападу на СРСР взагалі й на Радянську Україну, з'окрема.

За такого стану авангард робітничого клясу Польщі добре розуміє, що зміцнення звязків солідарности між трудящими Польщі, Західної України та Радянської України є одна із найістотніших вимог пролєтарської політики. Правда про те, як живе й будує своє майбутнє робітник і селянин Радянської Росії, України й Білоруси, повинна в великій мірі допомогти тому, щоб повалити ту стіну брехні, що нею вороги революції намагаються відокремити народні маси Польщі від СРСР.

Ми бачили ваше планове соціялістичне будівництво.

Ми переконались, що всюди разом зі зростанням виробництва й продуктивности праці робітника, безупинно зростає заробітна плата; ми бачили, як через технічний та організаційний прогрес повільно, але безупинно збільшується вартість виробництва й промислових товарів; як крок за кроком в міру розвитку промисловости — в противагу капіталістичним державам підноситься життьовий рівень і добробут трудящих мас.

Особливо спадають у вічі наслідки пролєтарської політики в царині охорони материнства, а також в царині охорони праці робітників.

Селянське господарство підноситься й багатьма сторонами перегнало вже передвоєнний рівень. Кооперація й державний кредит для бідняків та середняків дає змогу розвивати скотарство, поліпшувати якість хлібів, розвивати технічні культури, поступово заводити машини й т. инш.

Розвиваються колективні господарства а де-не-де і сільсько-господарські комуни.

Тим то немає жодного сумніву, що ці перші кроки, які роблять трудящі України по шляху плянового соціялістичного будівництва за допомогою пролетаріяту всього Союзу і керовництвом компартії — дали уже сьогодні величезні результати і гарантують дальший рух народного господарства до соціялізму.

Радянська влада, що виросла в боротьбі трудящих мас з поміщиками й капіталістами, як ми констатували, є ніщо инше, як орган трудящих мас, що забезпечує здобутки революції, організує господарче і культурне життя трудящих мас і гарантує можливість дальшої роботи в царині будівництва соціялізму.

Ми бачили найтісніший звязок радянських органів з життям мас. Ми бачили, що скрізь в радах і на державних постах стоять робітники, селяни і трудова інтелігенція, цеб-то робітники, що їх висунули маси й вони користуються довірям мас. Ми бачили розквіт справжньої пролетарської демократії, участь і дійсний вплив в управлінні державою майже 97% населення. Ми бачимо тут під керовництвом компартії напружену роботу робітничих і селянських мас у всіх царинах.

Партія, комсомол, професійні спілки, кооперативи, клуби, освітні установи, спортивні організації молоди, піонерська організація й т. инш. — все це різні організаційні форми діяльности, що обєднують сотні тисяч і мільйони трудящих в справі будівництва нового життя.

Червона армія — озброєна рука пролетаріяту — служить не як в капіталістичному світі для пригноблення народу і нападу, а для оборони прав народу і здобутків революції, для оборони міжнародної соціялістичної батьківщини робітників і селян.

Нарешті, найбільший наслідок нашого тижневого перебування на Радянській Україні, — це детальне ознайомлення з розвязанням національного питання.

Україна становить не тільки самостійну радянську республіку, що входить до складу Радянського Союзу на рівних основах з 5-ма иншими республіками і має повне право самовизначення в ній, не тільки широко переведено українізацію державних і громадських організацій, але, що не менш важливо, — національні меншості користуються тут також повним рівноправством, а також рішуче переводиться курс в напрямі максимального забезпечення їхніх прав на практиці, цеб-то пристосування державної організації до національних особливостей відповідних районів і місцевостей країни.

Із багатьох національних сел і районів України цікавив нас, само собою зрозуміло, понад усе польський Мархлевський район, а також школи та инші польські і єврейські установи. В Мархлевському і Биковці ми бачили польське радянське будівництво, що його постійно провадиться з великим розмахом в польсько-українському селі. Ми бачили місцеві фабрики і їхнє зростання, ми відвідали клуби, школи і шпиталь (якого з Польщі, в провінції, важко найти), ми бачили як розвивається промисловість, як за

допомогою радянської влади підноситься сільське господарство.

Все, що ми бачили тут, твердо нас переконує в тому, що в той час, як в Західній Україні і Польщі трудящі маси, що перебувають у неймовірнім ярмі і стогнуть під гнітом міжнародного капіталу, обливаться кровю — у вас, завдяки переможній революції, трудящі маси під ґеґемонією пролєтаріяту власними руками утворюють своє майбутнє, неухильно будуючи соціялізм.

Ми вживемо всіх зусиль, щоб ваш величезний досвід здобутий роками героїчною боротьби і тяжкої праці, став також постійним здобутком пролєтаріяту Польщі.

Хай живе СРСР!
дянська Україна!

Нехай живе СРСР!

Нехай живе міжнародня солідарність!

Від імени делегації голова

Ю. Сохацький.

ПАМЯТИ ТОВАРИШІВ, ЗАГИНУВШИХ В БОРОТЬБІ.

Тов. Іван Лотиш

Дня 7-го січня ц. р. помер у Львові, на 32-му році життя, неустрашимий борець за визволення пролєтаріяту, член КПЗУ, тов. Іван Лотиш. Він вийшов з пролєтарської сімії, яка в останні роки віддала в жертву у революційній боротьбі за кращу долю своїх трьох синів. Один із них, засуджений на 6 років, помер у польській тюрмі. Другого вбили 1918 року, в польсько - українській війні. Третього, Івана, в січні цього року вирвала люта смерть із ряду борців за визволення трудових мас.

Іван Лотиш, з професії робітник змалку вже віддавався боротьбі, яку веде комуністична партія за скинення клясового й національного ярма, що в ньому стогне робітник та селянин Західної України, Зах. Білорусі і цілої Польщі.

Нераз уже арештований, тов. Лотиш відсиджував свій дворічний засуд у львівській тюрмі «Бригідки», і там захворів туберкульозою, цею невідлучною товаришкою пролєтарських злиднів.

Після звільнення з тюрми, помимо поганого стану здоровля, приступає Лотиш знова до роботи, і то в найбільш небезпечних місцях; як лицює свідомому товаришеві несе він високо революційний прапор і в перших рядах борців стремить невгаваючи до наміченої цілі.

Влітку 1927 року його опять арештують в Варшаві і садять в тюрму «Павіяк», де він, завдяки своїй хворобі, безперервно лежить в тюремному шпиталю. Вкінці «милує» його — напів конаючого — фашистівський уряд «ласкавим» відпущенням домів. Кілька тижнів після звільнення його з тюрми, помер тов. Лотиш серед страшних болів, дня 7-го січня 1928-го року, записаний незабутніми ділами в революційному русі Зах. України.

В понеділок, 9-го січня його похоронили. Не дивлючись на робітний день, на похорон зійшлась велика кількість львівських робітників. Вони прийшли просто від станка, в сірих робітничих одягах, щоби віддати останню честь невтомленому борцеві революції. При співі революційних пісень винесено тіло тов. Лотиша, вкрите прапором КПЗУ, з малої, нужденної комнатки сторожа дому. Замаяли червоні таблиці, в трьох ріжних мовах, затріпотали на вітрі прапори, смутно похилились червоні квіти вінців, що їх принесли від

імені Професійних Спілок. При безчисленній кількости конфідентів і поліції двигнувся, під гомін революційних пісень, жалобний похід на кладовище.

Над домовиною промовляло 7 товаришів, в українській, польській та еврейській мовах. Вони прощали свойого мужного товариша, якого так молодим вирвала невмолима смерть з рядів армії революції. Ще одна могила побільшила і так вже велике число могил борців за побіду пролетарської революції. —

Память про тебе, Товаришу, ніколи не загине, вона житиме між нами і поможе видержати важкі бої, які ждуть ще нас для добра Великої Справи.

Тов. Іван Маєнта

Боротьба за соціяльне та національне визволення працюючих мас вимагає немало жертв. В крові, в муках йде боротьба; гинуть, мучаться, попадають у вязниці сотні й тисячі борців. Це неминуча конечність всякої боротьби, тимсамим і особливо такої великої, смертельної та довгої боротьби, яку ведемо ми, робітники та селяне за свою власну волю, за нове, краще життя, за соціялізм.

З такими неминучими жертвами ми мусимо рахуватися. Без них обійтися не можна. Але за те тяжко робиться нам тоді, коли сліпа сила стихії, невилічима хвороба безпотрібно забирають з наших лав кращих, активійших, передових товаришів. Недавно 12-го листопаду м. р. такий випадок позбавив нас одного з найціннійших, найкориснійших і найбільш революційних наших товаришів — *Івана Маєнти.*

В Стрию вмер від хвороби грудей цей незабутній передовик робітниче-селянського фронту.

Ми стратили в його особі прекрасного, витриманого, дісціплінованого професіонала-революціонера, для якого змістом його життя були завжди лише інтереси партії, інтереси пролетарської революції. Іван Маєнта вже з давна органічно, нерозривно ввійшов в історію революційного руху Зах. України займаючи в ньому непослідне, керуюче місце. Славні, нестерті сторінки історії визвольного робітничого руху в нашому краю, з окрема геройські, кріваві факти робітничої боротьби на Підкарпаттю (Крівава Середа, Дзвиняч, Надвірна і др.) — всі вони так або инакше звязані з іменем Івана Маєнти, з іменем Того, котрий непохитно, твердо йшов та вів за собою робітничий люд по шляху клясової боротьби.

Революціонер-практик, яким був Ів. Маєнта, він всі свої сили віддав цій клясової боротьбі західноукраїнського пролетаріяту, організуючи профспілки, обєднуючи разом робітництво українське, польське, жидівське, зміцнюючи робітниче-селянський бльок, розясняючи, як і за що боротися, керуючи акціями, штрайками ітп. Немає такої масової роботи, за яку не брався і яку не виконував би успішно покійний т. Маєнта.

Але першу свою увагу т. Маєнта звертав завжди на саму партію, на її розбудову, на посилення її звязків з масами, на піднесення її свідомости та активности й загартування її рядів. І сміло можна заявити, що партія, зокрема її стрийська організація, багато завдячує впертій та рішучій роботі тов. Маєнти в тому, що зараз забезпечений успішний її розвиток і забезпечений органічний контакт з робочими масами. Діяльности т. Маєнти вона завдячує в значній мірі свою революційну боєздатність.

Тов. І. Маєнта був вірним, дісциплінованим, твердим членом КПЗУ, членом Комінтерну. Він не вживав пишних слів, чужою була для його дзвінка «ліва» фраза — це чоловік прямого діла, який твердо розкривав всяку спробу прикрити опортунізм зрадницькою революційною машкарою. Це був чоловік прямого діла. Ленінська, непохитна, ідейна витриманість, інтернаціональна солідарність, карність перед партією та Комінтерном — ось що найкраще характеризувало цього невпинного передового борця за комунізм.

Зараз його не стало вже більше між нами. — Але святе діло, за яке Маєнта все життя боровся, якому він остався вірним до самої смерти, живе і буде жити.

Місце Маєнти заступлять нові надійні борці. — Наш революційний робітниче-селянський фронт не дрогне, а піде дальше вперед на зустріч новим боям, новим побідам.

Незабутню память дорогого борця - товариша ми найкраще вшануємо саме тим, що ще більше посилимо клясову боротьбу та ще дужче зміцнимо комуністичну партію.

Тов. Петро Марчук

Дня 13-го січня 1928-го року помер в Луцьку в тюрмі, тов. Петро Марчук. Суд буржуазної Польщі засудив його на 8 років каторги. Тов. Марчук просидів два роки в тюрмі. Він не зміг довше видержати в цих обставинах, що панують в фашистівських казаматах. Незабутною останеться память товариша, загинувшого на революційной стійці.

Тов. Осип Брікнер

На днях помер один з кращих активістів львівської організації КПЗУ тов. Осип Брікнер. З юнацьких вже років тов. Брікнер пристав до робітничого руху та вступивши в ряди політичної, революційної організації робітничої кляси, в ряди КПЗУ, — до останного віддиху віддав всі сили боротьбі за визволення працюючих. Взірцево карний, свідомий, завзятий революціонер, яким був покійний,

виконував велику і відповідальну роботу в ріжних галузях масової роботи, зокрема в професійній (член профспілки деревельних робітників). У виборчій акції т. Брікнер стає уповноваженим листи № 13 і ще на шпитальному смертному ліжку керує підготовчою роботою. Смерть (від сухіт) вирвала в самому розгарі активної роботи це молоде 27-літне, повне посвяти революційне життя.

Як ціле його життя було боротьбою, так його похорон став демонстрацією робітничої кляси проти капіталістичного дідичівського панування, бо поліція, котра намагалася зірвати прапори та ленти, стрінулася з опором та протестом зі сторони робітничих мас, віддаючих останню прислугу погибшому Товаришеви.

Память дорогого і цінного Товариша та партійця ніхто ніколи не затре серед широких мас робітників і селян ЗУ, а діло, якому покійний остався вірним до останньої хвилини життя, живе, розвивається та побіджає.

Львів, березень 1928 р.

Видання КПЗУ.

Лютий—Март 1928 р.

ЧАСОПИСИ:

1. *«Земля і Воля»*, Ч. І. Лютий.

Зміст:
1. До всіх партійних організацій та до всіх членів КПЗУ (Відозва Комінтерна).
2. Кріза в КПЗУ.
3. За Радянську Україну — чи проти неї.
4. Робітники і селяне Західної України — та вибори до сойму.
5. Після 15-го З'їзду ВКП.
6. Перед новою боротьбою.
7. Центральний орган КПП про небезпеку українського націоналізму.

2. *«Комуністични Штандар»*, Ч. І.

Зміст:
1. Відозва Комуністичного Інтернаціоналу.
2. Завдання КПЗУ з'огляду на вибори в сойм.
3. Про страйкову боротьбу.
4. Про боротьбу проти уневажнення списків антифашистівського табору.
5. Мобілізація жіночих мас.
6. Розклад опозиції.
7. Письмо тов. Ланцуцкого до Президії Міжнародного З'їзду Приятелів Радянського Союзу.

БРОШУРИ:

1. *Проти націоналістичних розламовців.* Політична постанова січневої наради КПЗУ, — по українськи.
2. Цеж по польськи.
3. Це саме по єврейськи.
4. *«Проти розбивачів і зрадників. За Комінтерн».* Збірник документів та матеріялів про спробу розколу КПЗУ—по українськи.

ВІДОЗВИ:

1. До всіх організацій і всіх членів Комуністичної Партії Західної України.—Відозва Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу — по українськи. Ця відозва появилася в трьох виданнях: два видання вийшли друком, одно шапіроґрафом.
2. Цяж відозва в польській мові, теж в трьох виданнях.
3. Відозва ЦК КПЗУ. Проти унеаваження списків протифашистівського робітниче-селянського табору — по українськи.
4. Цяж відозва по польськи.
5. Виборча плятформа ЦК КПЗУ — по українськи.
6. Цеж саме по польськи.
7. Відозва ЦК КПЗУ в Міжнародній День Жінок — по українськи.
8. Цеж по польськи.
9. Це саме по єврейськи.
10. Відозва ЦК КПЗУ в справі процесу Громади — по українськи.
11. Це саме по польськи.
12. Цеж по єврейськи.
13. Відозва ЦК КПЗУ в справі засуду на смерть Атаманчука і Вербицького — по українськи.
14. Це саме по польськи.
15. Відозва ЦК КПЗУ з оцінкою висліду виборів в сойм — по українськи.
16. Цеж по польськи.
17. Це саме по єврейськи.

ОБІЖНИКИ І ДР.:

Обіжник ЦК КПЗУ до політичних вязнів — членів КПЗУ про націоналістичну сецесію.

Тези Аґітпропа про Міжнародний День Жінок.

ВИДАННЯ МОДР'А ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ:

1. Бюлетень ЦК МОДР'а, Ч. І., — по українськи.
2. Це саме по польськи.
3. Це саме по єврейськи.
4. Відозва ЦК МОДР'а на 18 березня і в пятиріччя МОДР'а — по українськи.
5. Цеж по польськи.

ПРИСЛАНІ ВИДАННЯ РОБІТНИЧЕ-СЕЛЯНСЬКОЇ ЄДНОСТИ:

1. Робітниче-Селянська Єдність. Однодніка. Львів, лютий 1928. (Сконфісковано).
2. Робітнича однодніка. Львів, 1. 3. 1928. Ред. К. Шмаль. (Сконфісковано).
3. Робітниче-Селянська Єдність. Однодніка. Львів, лютий 1928. Ред. М. Габерман. (Сконфісковано).
4. Арбетер ун Поєрн Айнгайт. Однодніка. Львів, лютий 1928. Ред. К. Шмаль. (Сконфісковано).

ЗМІСТ:

Ціна 3 зол.